

T.C.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

HAKSIZ REKABETTEN KAYNAKLANAN ZARARLARIN TAZMİNİ

Candan Şimal İLERİ

19906008

Danışman

Prof. Dr. Nihat TAŞDELEN

Diyarbakır, 2023

T.C.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**HAKSIZ REKABETTEN KAYNAKLANAN ZARARLARIN
TAZMİNİ**

Candan Şimal İLERİ

19906008

Danışman

Prof. Dr. Nihat TAŞDELEN

Diyarbakır, 2023

TAAHHÜTNAME
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Haksız Rekabetten Kaynaklanan Zararların Tazmini” adlı tezin/projenin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve tez yazım kılavuzuna uygun olarak hazırladığımı taahhüt eder, tezimin/projemin kağıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

02.05.2023

Candan Şimal İLERİ

ÖN SÖZ

Gelişen ekonomi piyasası, üretim miktarlarının artması, ticari şirketlerin kendi ürün ve hizmetlerini olduğundan iyi göstermek ve müşterilerini arttırmak amacıyla birbirleriyle yarışırken haksız rekabete neden olabilmektedirler. TTK kapsamında dürüst, güvenilir ve bozulmamış rekabet ortamını sağlamak amacıyla düzenlemeler yapılmıştır. Haksız rekabet neticesinde hangi zararların meydana geleceği bu zararların tazmininin nasıl sağlanacağı bu çalışmada öğretilerdeki görüşler ve emsal yargı kararları ile ele alınmıştır.

Öncelikle tez yazma sürecimin başından sonuna kadar her aşamasında değerli bilgilerini tecrübelerini benimle paylaşan, bana vakit ayıran fikir veren tez danışman hocam Prof. Dr. Nihat TAŞDELEN'e ve jüri üyelerine teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Beni bugünlere getiren, benden desteğini ve sevgisini esirgemeyen beni yalnız bırakmayan, bana her zaman güç veren saygıdeğer babam Ekrem İLERİ'ye annem Güzide İLERİ'ye, abim Candar İLERİ'ye ve kardeşim Dışad Roza İLERİ'ye teşekkürü borç bilirim.

ÖZET

İktisadi piyasada rakipler, tacirler, ticari şirketler kendilerini geliştirmek ve ticari piyasada var olabilmek için birbirleriyle rekabet ederler. Rekabet ortamında yarışanlar; daha fazla ürün satmak, rakiplerini rekabet piyasasından çıkarmak için haksız rekabet oluşturan eylemlerini gerçekleştirirler. Bu eylemler neticesinde, tacirler, rakipler, iktisadi piyasada yer alanlar, müşteriler hatta tüketiciler zarara uğramaktadır. Bu yüksek lisans tezinde, meydana gelen bu zararların tazminini sağlamak için Türk Ticaret Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu hükümleri doğrultusunda başvurulacak yollar ve ikame edilecek davalar incelenmiştir.

Haksız rekabetten kaynaklanan zararların tazmininin ne şekilde sağlanacağı, haksız rekabetin oluşması için zararın meydana gelmiş olmasının gerekip gerekmediği, tüzel kişilerin manevi tazminat talebinde bulunup bulunmayacağı doktrinde tartışmalar yaratmıştır. Bu hususlar emsal Yargıtay kararları ve öğretide yer alan görüşler doğrultusunda incelenmiştir.

Bu çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde haksız rekabet kavramı ve haksız rekabet halleri açıklanmış, ikinci bölümde haksız rekabet neticesinde meydana gelen zararlar, bu zararların tazminini talep edebilmek için gereken şartlar incelenmiştir. Son bölümde ise haksız rekabet neticesinde meydana gelen bu zararların tazmin usulü açıklanmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda haksız rekabet oluşturan eylemlerin bir çeşit haksız fiil olduğu, haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararların talep edilebilmesi için haksız rekabeti meydana getirenlerin kusurunun bulunması, zararın bu kusur neticesinde meydana gelmiş olması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Sözcükler

Haksız Rekabet, Kusur, Zarar, Maddi Zarar, Manevi Zarar, Maddi Tazminat Davası, Manevi Tazminat Davası.

ABSTRACT

In the economic market, competitors, traders, commercial companies compete with each other to develop themselves and to exist in the commercial market. Competitors in a competitive environment; they perform actions that constitute unfair competition in order to sell more products and remove their competitors from the competitive market. As a result of these actions, traders, competitors, those in the economic market, customers and even consumers suffer losses. In this master's thesis, the lawsuits to be substituted are examined by taking into account the provisions of the Turkish Commercial Code and the Turkish Code of Obligations in order to compensate for these losses.

Discussions have been created in the doctrine of how the compensation for the damages arising from unfair competition will be provided, whether the damage must have occurred for the occurrence of unfair competition, and whether legal entities will demand non-pecuniary damages. These issues have been examined in line with the precedent decisions of the Supreme Court and the views in the doctrine.

This study consists of three parts. In the first part, unfair competition and situations of unfair competition are explained, in the second part, the damages that occur as a result of unfair competition and the conditions required to claim compensation for these damages are examined. In the last section, the compensation method for these damages resulting from unfair competition is explained.

As a result of this study, it has been concluded that in order for the damages caused by unfair competition to be claimed, the actions that constitute unfair competition are a kind of tortious act, the fault of those who created the unfair competition must have occurred as a result of this fault.

Keywords

Unfair Competition, Fault, Damage, Property Damage, Moral Damage, Lawsuit for Pecuniary Damage, Action for Non-pecuniary Damage

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖN SÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

HAKSIZ REKABETE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1. HAKSIZ REKABETİN TANIMI VE UNSURLARI	1
1.1.1. Haksız Rekabetin Tanımı.....	1
1.1.2. Haksız Rekabetin Unsurları	3
1.1.2.1 Rekabeti Etkileyen Bir Davranışın veya Ticari Uygulamanın Dürüstlük Kuralına Aykırı veya Aldatıcı Olması	3
1.1.2.2. Dürüstlük Kuralına Aykırı Olan Davranış ya da Ticari Uygulamalar Aynı Zamanda Yarışanlara Zarar Vermesi veya Zarar Tehlikesi Yaratması.....	5
1.1.2.3. Haksız Rekabet İle Meydana Gelen Zarar Arasında İlliyet Bağlı Olması	6
1.2. HAKSIZ REKABETİN BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI .	7
1.2.1. Rekabet Hukukundan Farkı.....	7
1.2.2. Rekabet Yasağından Farkı	8
1.2.2.1. İş Hukuku'nda Yer Alan Rekabet Yasağından Farkı.....	9
1.2.2.2. TTK Kapsamındaki Rekabet Yasağından Farkı	10
1.2.3. Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Haksız Rekabet.....	11
1.3. HAKSIZ REKABETE İLİŞKİN BAZI ÜLKELERDE YER ALAN	
DÜZENLEMELER	13
1.3.1. Fransa	13
1.3.2. İngiltere	14
1.3.3. Almanya	14
1.3.4. İsviçre.....	15

1.4. MEVZUATIMIZDAKİ İLGİLİ DÜZENLEMELER	15
1.4.1. Anayasa’da	16
1.4.2. Türk Ticaret Kanunu’nda	17
1.4.3. Türk Borçlar Kanunu’nda	18
1.4.4. 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’da	18
1.4.5. 5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun’da	19
1.5. TTK’DA HAKSIZ REKABETE HAKİM OLAN İLKELER.....	20
1.5.1. Tarafları Rakip Olma Zorunluluğunun Bulunmaması.....	21
1.5.2. Aldatıcı Hareket veya Dürüstlük Kuralın Aykırı Bir Davranışın Mevcut Olması.....	22
1.5.3. Failin Yarar Sağlamasının Zorunlu Olmaması.....	23
1.5.4. Failin Kusurunun Aranmaması	24
1.5.5. Zarar Görme Şartının Bulunmaması.....	24
1.6. BAŞLICA HAKSIZ REKABET HALLERİ.....	25
1.6.1. Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri İle Diğer Hukuka Aykırı Davranışlar	27
1.6.1.1. Kötüleme	27
1.6.1.2. Gerçek Dışı veya Aldatıcı Bilgi Verme.....	31
1.6.1.3. Abartma	34
1.6.1.4. Aldatıcı Unvan veya Mesleki Adları Kullanma.....	35
1.6.1.5. Karıştırılma (İltibas)	36
1.6.1.6. Karşılaştırma Suretiyle Haksız Rekabet.....	40
1.6.1.7. Birden Fazla Tedarik Fiyatının Altında Satış Yapma	42
1.6.1.8. Ek Edimlerle Yanıltma	45
1.6.1.9. Saldırgan Satış Yöntemleri	46
1.6.1.10. Mallar, İş Ürünleri veya Faaliyetler Hakkındaki Bilgileri Gizleme Yoluyla Alıcıyı Yanıltma.....	48
1.6.1.11. Tüketici Kredileri, Taksitli veya Benzeri Satışlarda Tüketicuyu Yanıltma veya Aldatma	49
1.6.2. Sözleşmeyi İhlale Veya Feshe Yöneltilme	50
1.6.2.1. Başkaları İle Yapılan Sözleşmelere Aykırı Davranmaya Yöneltilme	52

1.6.2.2. Yardımcılara Haksız Menfaat Temin veya Vaat Etme	53
1.6.2.3. Yardımcıları Kandırmak Suretiyle Üretim veya İş Sırlarını İfşa Etmeye veya Ele Geçirmeye Yöneltilme	54
1.6.2.4. Sözleşmeden Caymaya veya Sözleşmeyi Feshetmeye Yöneltilme	56
1.6.3. Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Bir Şekilde Yararlanma	57
1.6.4. Üretim ve Meslek Sırlarını Hukuka Aykırı Bir Biçimde İfşalama.....	60
1.6.5. İş Koşullarına Aykırı Davranma	60
1.6.6. Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Koşulu Kullanma	61

İKİNCİ BÖLÜM

HAKSIZ REKABETTEN DOĞAN ZARARLAR VE TAZMİNİ

2.1. ZARAR KAVRAMI	62
2.2. ZARAR TÜRLERİ	63
2.2.1. Maddi Zararlar	63
2.2.1.1. Fiili Zarar	64
2.2.1.2. Yoksun Kalınan Kar	65
2.2.1.3. Mevcut (Gerçekleşen) Zarar	67
2.2.1.4. Gelecekteki Zarar	68
2.2.1.5. Menfi (Olumsuz) Zarar.....	68
2.2.1.6. Müspet (Olumlu) Zarar.....	69
2.2.2. Manevi Zarar	69
2.2.2.1. Haksız Rekabet Durumunda Manevi Zarar	70
2.2.2.2. Tüzel Kişiler Manevi Zarar	72
2.3. HAKSIZ REKABETTEN KAYNAKLANAN ZARARLARIN TAZMİNİ	75
2.3.1. Genel Olarak	75
2.3.2. Haksız Rekabet Nedeniyle Tazminat Davaları	77
2.3.2.1. Genel Olarak Şartları.....	77
2.3.2.2. Maddi Tazminat Davası	83
2.3.2.3. Manevi Tazminat Davası.....	87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YARGILAMA USULÜ

3.1. DAVA ŞARTI ARABULULUCULUK AŞAMASININ TÜKETİLMESİ.....	90
3.1.1. Genel Olarak	90
3.1.2. TTK madde 5/A.....	92
3.2. YARGILAMA.....	95
3.2.1. Davacı	95
3.2.1.1. Zarara Uğrayan veya Zarar Tehlikesine Maruz Kalanlar	96
3.2.1.2. Müşteriler.....	96
3.2.2. Davalı.....	97
3.2.2.1. Haksız Rekabete Neden Olan Fiili Gerçekleştirenler	97
3.2.2.2. Haksız Rekabet Eylemini Gerçekleştiren Kişileri İstihdam Edenler	98
3.2.2.3. Basın, Yayın, İletişim ve Bilişim Kurumları	99
3.2.2.4. İnternet Hizmet Sağlayıcıları	100
3.2.3. Görevli Mahkeme	100
3.2.3.1. Asliye Ticaret Mahkemeleri	101
3.2.3.2. Tüketici Mahkemeleri	102
3.2.3.3. İş Mahkemeleri	102
3.2.3.4. Fikri ve Sinai Haklar Mahkemesi	103
3.2.4. Yetkili Mahkeme	104
3.2.5. Geçici Hukuki Koruma	104
3.2.5.1. Delil Tespiti	104
3.2.5.2. İhtiyati Tedbir	105
3.2.6. İspat Ve Kanıtlar.....	107
3.2.7. Haksız Rekabete İlişkin Yargı Kararlarının Özellikleri	108
3.2.7.1. Hükmün İlan Edilmesi.....	108
3.2.7.2. Hükmün üçüncü Kişiler Hakkında İcrası	109
3.2.8. Hükmedilecek Tazminat Tutarına Uygulanacak Faiz	110
3.2.9. Haksız Rekabet Nedeniyle Açılan Ceza Davalarının Tazminat Davalarına Etkisi.....	112
3.2.10. Zamanaşımı	113

SONUÇ	115
KAYNAKÇA	119

KISALTMALAR

C.	Cilt			
E.	Esas			
E.T.	Erişim Tarihi			
ETTK	Eski Türk Ticaret Kanunu			
FSEK	Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu			
H.D.	Hukuk Dairesi			
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu			
HFD	Hukuk Fakültesi Dergisi			
HUAK	Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu			
İÜHFM	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası			
K.	Karar			
M.	Madde			
MÖHK	Milletlerarası zel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun			
No.	Numara			
S.	Sayı			
SMK	Sınai Mülkiyet Kanunu			
T.	Tarih			
TBB	Türkiye Barolar Birliği			
TBK	Türk Borçlar Kanunu			
TDK	Türk Dil Kurumu			
TKHK	Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun			
TMK	Türk Medeni Kanunu			
TTK	Türk Ticaret Kanunu			
Y.	Yargıtay			
YHGK	Yargıtay	Hukuk	Genel	Kurulu

GİRİŞ

Tarihsel süreçte ilk zamanlardan beri her alanda insanlar arasında rekabet var olmuştur. İnsanlar doğuştan sahip olduğu yetenekleri, yönelimleri, başarılı oldukları alanlar bir olmadığından iş hayatlarında vs. diğer alanlarda birbirleriyle rekabet etmeye başlamışlar, daha iyi olmak için çaba göstermişlerdir. Bu çaba zamanla bireylerin birbirleriyle mücadele etmesini de beraberinde getirmiştir. Aynı hizmeti sunan veya aynı ürünleri satan tacirler, ya da ticari şirketler arasında da ürün satışında ve hizmetlerin sunulmasında en iyi ürünleri satma veya en iyi hizmeti sunma yarışı başlamıştır. Bu yarış beraberinde rekabeti getirmiştir.

Rekabet ilişkisinin genellikle topluma fayda sağladığı söylenebilir. Nitekim Serbest piyasada tacirler, firmalar, ticari şirketler ve diğer yarışanlar en iyi ürünleri satmak, en iyileri hizmetleri sunmak isterler. Bu amaç uğruna kendilerini geliştirmeleri neticesinde ürünlerin ve hizmetlerin nitelikleri artar. Hatta yüksek kalitedeki ürünler daha düşük fiyatlara satılır, rakipler açısından gelişmenin önü açılır.

Bu yarış zamanla dürüstlük kuralına aykırı fiilleri de barındıracak ve bazı durumlarda haksız rekabet fiillerini meydana getirebilecektir. Rakiplerin karşısında öne geçme; daha fazla ürün satma ve hizmet sunma isteği kimi zaman haksız rekabete neden olacaktır. Haksız rekabet neticesinde bir yandan haksız menfaat sağlanırken öte yandan haksız rekabet fiiline maruz kalanlar açısından bir takım zararlar meydana gelecektir. İşte haksız rekabetin meydana getirdiği zararların önüne geçmek için rekabet etme özgürlüğüne bazı sınırlamalar getirilmiştir. Bu kapsamda TTK'de düzenlemeler yapılmış, haksız rekabet bazı yaptırımlara bağlanmıştır. Bu düzenlemeler ile serbest piyasada rakipleri müşterileri, tüketicileri, mesleki ve ekonomik birlikleri, iktisadi piyasayı korumak amaçlanmıştır. Yasa koyucu iktisadi piyasaya katılanların menfaatine dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanması amacıyla haksız rekabete ilişkin hükümleri düzenlemiştir. Haksız rekabete ilişkin hükümler sadece rakipleri korumak için değil aynı zamanda müşterileri, iktisadi piyasayı toplumu koruma gayesiyle de getirilmiştir. 6102 Sayılı TTK'de haksız

rekabete ilişkin yapılan düzenlemeler 1986 İsviçre Haksız Rekabete Daire Federal Kanun'dan esinlenilmiştir. Hali hazırda Türk Hukuku'nda düzenlenen Haksız rekabet hükümlerine kaynaklık eden hukuk sistemi İsviçre Hukuku'dur.

TTK m. 54-63 kapsamında düzenlenen haksız rekabet hükümlerinde; TTK m. 54/2'de haksız rekabet ilişkin genel bir tanımlama yapılmış TTK 55'te ise uygulama sık rastlanan haksız rekabet halleri örneklendirilmiştir. Tezimizin konusunu oluşturan haksız rekabetten kaynaklanan zararların tazminine ilişkin hükümlere ise TTK m. 56'da yer verilmiş ve TTK m. 56 kapsamında TBK'ye atıf yapılmıştır. Tez kapsamında haksız rekabet fiillerinin bir çeşit haksız fiil olduğu bu nedenle haksız fiil sorumluluğuna ilişkin hükümlerinin de uygulama alanı bulduğu hususları incelenmiştir.

Haksız rekabetin meydana gelmesi için zararın meydana gelmesi şart değildir ancak haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararların talep edilebilmesi için zararın meydana gelmiş olması gerekir. Her ne kadar haksız rekabetin önlenmesi, haksız rekabetin tespiti, haksız rekabetin refi davalarında zararın meydana gelmiş olması şart değilse de haksız rekabet nedeniyle kazanç devri, maddi tazminat ve manevi tazminat talep edilmesi durumunda zararın meydana gelmesi şarttır.

Çalışmamız üç bölümden oluşmakla birinci bölümde; haksız rekabete ilişkin genel bilgiler verilmiş haksız rekabetin tanımı ve unsurları incelenmiş, haksız rekabete ilişkin yabancı hukukta yer alan düzenlemelere değinilmiş, haksız rekabetin benzer müesseselerden farkı ve haksız rekabete hakim olan ilkeler irdelenmiştir. Ayrıca TTK m. 55'te yer alan haksız rekabet halleri açıklanmıştır.

Tezin ikinci bölümünde, zarar kavramı, maddi ve manevi zararlar ve bu zararların çeşitlerine değinilmiş, haksız rekabet durumunda meydana gelecek olan zararlar açıklanmış, haksız rekabet nedeniyle tazminat talep edebilmek için gereken şartlar belirtilmiştir. Bu bölümde özellikle doktrinde tartışmalı olan tüzel kişilerin manevi tazminat talebinde bulunup bulunamayacağına ilişkin değerlendirme yapılmıştır. Haksız rekabet nedeniyle ticari şirketlerin ve tüzel kişilerin zarar uğraması hususu uygulamada sık karşımıza çıktığından bu husus özellikle incelenmiştir.

Tezin üçüncü bölümünde, haksız rekabet nedeniyle oluşacak zararların talep edilebilmesi için başvurulacak yollar, alternatif çözüm yolu ve dava şartı olan arabuluculuk yolu, ayrıca ikame edilecek davalarda uygulanacak yargılama usulü açıklanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

HAKSIZ REKABETE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1. HAKSIZ REKABETİN TANIMI VE UNSURLARI

1.1.1. Haksız Rekabetin Tanımı

Doğada yaşayan insanlar, canlılar, hayvanlar yaşam biçimlerini iyileştirmek için birbirleri ile rekabet ederler. Canlıların yaşamda var olabilmek için birbirleri ile mücadele etmeleri rekabettir¹. Türk Dil Kurumu'nda ise rekabet; aynı amacı güden kimseler arasındaki çekişme, yarışma, yarış şeklinde tanımlanmıştır². Rekabet, insanların kendilerini geliştirmelerine, bir amaç uğruna çabalamalarına, yenilenmelerine, ucuz ve kaliteli ürünler üretmelerine imkan sağlar. Rekabet, geniş halk topluluklarına daha düşük fiyatlı ancak daha nitelikli ürünleri ve hizmetleri sağlamakla kalmaz aynı zamanda toplumda ekonomik ve teknolojik gelişmenin önünü açacaktır³.

Dürüstlük ve iyi niyet kurallarına uygun şekilde rekabet edilmelidir. Dürüstlük, ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı bir şekilde rekabet edilmesi haksız rekabeti ortaya çıkacaktır. Bu durumda haksız rekabet hukuki yaptırımlarla karşılaşacaktır⁴. Haksız rekabet, Ticaret Hukuku'nda aldatıcı davranış ya da iyi niyet kurallarına aykırı biçimlerde ekonomik yarışmanın her türlü kötüye kullanılması olarak tanımlanabilir⁵. Rekabet etme özgürlüğünün çerçevesini ve sınırlarını haksız rekabeti düzenleyen yasalar ve kurallar belirleyecektir. Rekabet etme serbestisinin sınırlarının dürüstlük kuralına aykırı biçimde aşılması durumunda Türk Ticaret Kanunu'nda başvurulabilecek hukuki yöntemler düzenlenmiştir⁶.

¹ Engin Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 25.

² <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi 23.11.2021).

³ Fatma Karaman Odabaşı, **Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014, s. 36.

⁴ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 25.

⁵ Muhittin Kazımoğlu, **"Haksız Rekabet"**, **Büyük Ansiklopedi**, Milliyet Yayınları A.Ş., İstanbul, 1990, Cilt 6, s. 2060.

⁶ Serhan Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 21.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 54. Maddesinin ikinci fıkrasında haksız rekabet “*Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar*” şeklinde düzenlenmiştir. Mezkur kanun maddesinden anlaşılabacağı üzere haksız rekabetten bahsedebilmek için kusur şart değildir⁷.

Haksız rekabete ilişkin kanuni düzenlemelerdeki amaç rekabet eylemi gerçekleştirilirken dürüstlük kuralına aykırı yolların kullanılmasının önüne geçmektir⁸. İşletmelerin rekabet hakkını kötüye kullanmalarının ve serbest rekabet piyasasının bozulmasının engellenmesi de, hedeflenen amaçlar içindedir⁹. Aslında yasa koyucu haksız rekabeti tanımlamaktan ziyade haksız rekabetin önüne geçmekle amaçlanan gayeyi belirlemiştir¹⁰.

Türk Ticaret Kanunu’na göre haksız rekabetin tespit edilmesinde asıl belirleyici olan noktanın dürüstlük kuralı olduğu vurgulanmıştır. Rekabet ederken taraflar ahlaklı, iyi niyetli ve dürüst davranmalıdır¹¹.

Haksız rekabetten söz edebilmemiz için kazanç sağlama gayesi ve rekabet ortamı mevcut olmalıdır. Yani belirli bir alanda ekonomik bir faaliyetin yürütülmesi gerekmektedir¹². Ancak bu faaliyetlerin ticari olma zorunluluğu bulunmamaktadır¹³. Genel olarak haksız rekabeti, aynı faaliyette aktivite gösteren tarafların birbirleriyle aynı amaç için yarışırken dürüstlük kurallarına aykırı davranışları olarak açıklayabiliriz.

⁷ Sabih Arkan, **Ticari İşletme Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2016, s. 327.

⁸ Mehmet Ali Aksoy, **Haksız Rekabet Halleri ve Haksız Rekabetin Tespiti**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011, s. 5.

⁹ Mehmet Bahtiyar, **Ticari İşletme Hukuku**, Beta Basım Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 138.

¹⁰ Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, s. 30.

¹¹ Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, 2020, s. 30.

¹² Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, Dora Yayıncılık, Bursa 2018, s. 150.

¹³ Şirin Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2019, s. 5.

1.1.2. Haksız Rekabetin Unsurları

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 54. Maddesinin birinci fıkrası *“Haksız rekabete ilişkin bu Kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır.”* hükmüne haizdir.

Anılan hükümde görüldüğü üzere kanunda haksız rekabete ilişkin düzenlemelerdeki amacın ne olduğu üzerinde durulmuş ise de aslında madde içeriğinde haksız rekabet halinin hangi durumlarda mevcut olacağı da açıklanmıştır¹⁴. Buna göre haksız rekabetin varlığından söz edebilmek için:

- Rekabeti etkileyen bir davranışın veya ticari uygulamanın dürüstlük kuralına aykırı veya aldatıcı olması
- Dürüstlük kuralına aykırı olan davranış ya da ticari uygulamalar aynı zamanda yarışanlara zarar vermesi,
- Haksız rekabet ile meydana gelen zarar arasında illiyet bağı olmalıdır¹⁵.

1.1.2.1 Rekabeti Etkileyen Bir Davranışın veya Ticari Uygulamanın Dürüstlük Kuralına Aykırı veya Aldatıcı Olması

TTK'nin 54/2 maddesi; dürüstlük kuralı ilkesini temel almıştır. Dürüstlük kuralına aykırılık gösteren davranışlar ya da ticari uygulamalar haksız rekabete yol açacaktır¹⁶. Anılan hükümde ticari kavramına yer verilmiş olması TTK'nin haksız rekabeti aslında ticari olarak incelediğini göstermektedir¹⁷. İktisadi bir alanda yapılan davranış veya ticari uygulama haksız rekabete yol açacaktır. Asıl önemli olan da iktisadi bir alanda yapılmasıdır. Uygulamaya baktığımızda haksız rekabetin genelde tacirler arasında olduğu görülse de bu bir zorunluluk değildir. Kanunun belirttiği davranış veya ticari uygulamanın ticari yaşamı etkilemesi yeterlidir¹⁸.

¹⁴ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 66.

¹⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 66.

¹⁶ Mustafa Can, Türk Ticaret Kanunu Tasarına Göre Haksız Rekabet, **TBB Dergisi**, 2007, Sayı 69, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr>, 27.11.2021, s. 158.

¹⁷ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 6.

¹⁸ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 7.

Dürüstlük kuralına aykırı davranışlar ve ticari uygulamalar sadece aktif bir eylem şeklinde olmak zorunda değildir. Harekete geçilmesi gereken bir durumda pasif davranma şeklinde de gerçekleşebilir¹⁹.

TTK m. 54/2'nin gerekçesinde de belirttiği üzere, “*Dürüstlük kuralına aykırılık ya davranışlarla ya da ticarî uygulamalarla olur. Davranışlar ve ticarî uygulamalar iş etiğine, doğruluğa, dürüstlüğe ters, aldatıcı, yanıltıcı, kandırıcı olabilir. İsviçre Kanununun gerekçesinde ifade edildiği üzere dürüstlük kuralına aykırı davranışlar ve ticarî uygulamalar rekabetin işlevsel kurallarını zedeler, rekabetten beklenen sonuçların alınmasını engeller.*”

Burada belirtilen dürüstlük kuralı ilkesi MK m.2'de düzenlenen dürüstlük kuralı değildir. Zira MK m.2'de düzenlenen dürüstlük kuralı; herkesin haklarını kullanırken ve borçlarını ifa ederken iyi niyetli davranmak zorunda olmasını ifade eder²⁰.

Türk Medeni Kanununun 2. Maddesi özellikle sözleşmesel ilişkilerde tarafların birbirine duydukları güven ilişkisini temel alır. Haksız rekabete baktığımızda bu minvalde bir taraf veya hukuki ilişki bulunmayabilir²¹. Belirtmek gerekir ki haksız rekabet hükümleri sözleşme harici eylemler söz konusu olduğunda uygulanacaktır. Nitekim haksız rekabet aslında haksız fiilin özel bir görünümüdür²².

Dürüstlük kuralı ilkesine aykırı her hareket haksız rekabete neden olmayabilir. Bu hareket ya da davranışın rekabeti bozmaması durumunda keza haksız rekabet oluşmayacaktır. Ancak haksız rekabete neden olan davranış ve ticari uygulamaların dürüstlük kuralına aykırı olduğu tartışmasıdır. Neticesi ise bozulmuş rekabettir²³.

¹⁹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 67.

²⁰ Talih Uyar, Yargıtay Kararlarında “Dürüstlük (objektif iyiniyet)” Kuralı (mk.2/ı) ve “Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı” (mk.2/II), **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Dergisi**, 2000, <https://hukuk.deu.edu.tr>, 27.12.2021, s. 439.

²¹ Can, Türk Ticaret Kanunu Tasarına Göre Haksız Rekabet, s. 154.

²² Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 67.

²³ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 68.

Haksız rekabete neden olan davranışların veya ticari uygulamaların iktisadi bir piyasada birbirleri ile yarışan tarafların diğer tarafların menfaatlerini zedeleyerek kendi lehlerine çıkar sağlamaları şeklinde gerçekleştiğini ifade edebiliriz.

1.1.2.2. Dürüstlük Kuralına Aykırı Olan Davranış ya da Ticari Uygulamalar Aynı Zamanda Yarışanlara Zarar Vermesi veya Zarar Tehlikesi Yaratması

Haksız fiilin özel bir görünümü olan haksız rekabette “zarar” temel unsurlardan biridir. Ancak öteki haksız fiillerden farklı olarak haksız rekabette yarışanlar bakımından zarar tehlikesinin varlığı da haksız rekabetin oluşması için yeterlidir²⁴.

6102 sayılı TTK m.56’da “*Haksız rekabet sebebiyle zarar gören veya böyle bir tehlike ile karşılaşabilecekleri müşteriler, kredi, mesleki itibar, ticari işletme ve diğer iktisadi menfaatler*” şeklinde hüküm kurulmuştur. Bu zarar ya da zarar tehlikesi bir kişinin işletmesi ile ilgili olabileceği gibi iktisadi menfaatleri ile de ilgili olabilir²⁵.

Dürüstlük kuralına aykırı bir davranışın haksız rekabete yol açabilmesi için zarara neden olması ya da zarar tehlikesini yaratması gerektiği yönündeki görüşler olduğu kadar bunun aksi yönündeki görüşler de mevcuttur. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 12.12.2017 Tarih, 2007/11-965 Esas, 2007/961 Karar sayılı ilamında “*(...)Buna göre; haksız rekabetten söz edebilmek için kusur, zarar, illiyet bağı unsurları birlikte gerçekleşmelidir. Her iki tarafın da tacir olması veya her ikisinin de ticari unvanının bulunması gibi bir koşul ise aranmamıştır. Başkasının kullandığı ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtalarıyla iltibasa meydan verebilecek surette ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtaları kullanmak hüsnüniyet kaidelerine aykırı haksız rekabet oluşturur(...)*” şeklinde hüküm kurmuştur²⁶. Görüldüğü üzere Yargıtay Hukuk Genel Kurulu haksız rekabetten söz edebilmek için

²⁴ Mehmet Ali Aksoy, **Haksız Rekabet Halleri ve Haksız Rekabetin Tespiti**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011, s. 35.

²⁵ Murat Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, s. 9.

²⁶ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 12.12.2017 Tarih, 2007/11-965 esas, 2007/961 Karar (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>) 28.11.2021.

zarar unsurunun gerekli olduğunu hüküm altına almıştır. Kanaatimizce Haksız rekabetten bahsedebilmemiz için zarar unsurunun veya zarar görme tehlikesinin mevcut olması gerekir. Zira bir çeşit haksız fiil olan haksız rekabet; neticesinde veya içerisinde zararı da barındıracaktır.

1.1.2.3. Haksız Rekabet İle Meydana Gelen Zarar Arasında İlliyet Bağı Olması

Haksız rekabet nedeniyle bir zararın tazmin borcundan bahsedebilmemiz için haksız rekabet eylemi ile zarar arasında nedensellik bağı bulunmalıdır²⁷. Sorumluluğu meydana getiren olay ya da davranışın sebep olduğu zarar arasındaki neden sonuç ilişkisine genel olarak illiyet (nedensellik) bağı denilmektedir²⁸. Aktif veya pasif bir davranışın, ortaya çıkan sonucu doğurmaya elverişli olması durumunda illiyet bağı uygun illiyet bağıdır. Aksi halde meydana gelen olayların her türlü her türlü akış ve olasılık haricinde kendine has koşullar altında oluşan illiyet bağı ise uygun illiyet bağı olmayacaktır²⁹.

Yargıtay'ın hükmüne göre, haksız rekabet davası açabilmek için uygun illiyet bağının bulunması şarttır³⁰. İlliyet bağının varlığı eylemin ne şekilde bir zarara sebebiyet verdiğinin tespiti açısından elzemdir. Bu minvalde kişi yalnızca hukuka açıkça aykırı bir eylem sebebiyle meydana gelen zararı tanzim yükümlülüğü altındadır³¹.

Meydana gelen zararlar sorumluluğu oluşturan eylem arasındaki sebep-sonuç ilişkisi olarak tanımlanan illiyet bağı, eylem doğan sorumluluğun ilk şartını oluşturmakta, bu bağın kurulmadığı durumda oluşan zarardan herhangi bir sorumluluk oluşmamaktadır³². Doktrinde, bir olayın hayatın olağan ve makul akışına göre öteki bir olaya sebep olmasının elverişli olması neticesinde, öteki bir söyleyişle

²⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 71.

²⁸ Fikret Eren, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları** No:361, Ankara 1975, <https://dspace.ankara.edu.tr>, 28.11.2021 s. 1.

²⁹ Eren, **Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi**, s. 53.

³⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 12.12.2007 Karar Tarihi, 2007/11-965 Esas, 2007/961 Karar. (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>) (03.10.2022).

³¹ Mehmet Ballı, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Kavramı ve Unsurları, **Gümrük ve Ticaret Dergisi**, 2015,c. 5, s. 67.

³² Hilal Utku, Belit Polat ve Seda Deniz, "Rekabet Hukukunda Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Davalarında Usul Sorunları", **Rekabet Dergisi**, 2012, c. 13, s. 111.

olayın meydana gelmesinin, görünüşte diğer bir olayın meydana gelmiş olmasıyla basitleşmiş bulunması halinde, meydana gelen ilk olayın uygun sebep ve sonuç ölçütüne göre ötekinin sebebi sayılacağı kabul edilmektedir³³.

1.2.HAKSIZ REKABETİN BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

1.2.1. Rekabet Hukukundan Farkı

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un³⁴ 3. Maddesinde rekabet, “*Mal ve hizmet piyasalarındaki teşebbüsler arasında özgürce ekonomik kararlar verilebilmesini sağlayan yarış*” şeklinde tanımlanmıştır. Rekabet Hukukunda da asıl amaç kişilerin menfaatini korumak değil rekabet düzeninin korunmasını sağlamaktır³⁵. TTK’de yer alan Haksız Rekabet Hukuku iyi niyet ve dürüstlük kuralına aykırı davranışlarla birbirlerine üstünlük sağlamayı önlemek, tacirleri bu davranışlardan korumak amaçlanmıştır.

Rekabet Hukuku iktisadi hayatın düzenlenmesinde rol oynamaktadır. Rekabet Hukuku ekonomik rekabeti düzenlemeyi amaçlamaktadır³⁶. Rekabet Hukuku özellikle serbest piyasada serbest rekabet ortamını korumaktadır. Yukarıda anılan tanımda da görüleceği üzere rekabet hukuku, işletmelerin veya şirketlerin iktisadi kararlarını pazar şartlarına ve pazarın gerektirdiği koşullara uygun olarak özgür bir şekilde almalarını sağlamaktadır³⁷. Burada asıl olan kişiler ya da işletme sahipleri arasındaki ilişkiler veya anlaşmalar olmayıp tamamen piyasa ve ekonomik şartlara uygun olarak rekabet ortamının sağlanmasıdır. Rekabet hukuku mevcut bir rekabet ortamı sağlamaktadır buna karşın haksız rekabet, rekabet hakkının usulüne ve dürüstlük kurallarına uygun bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır³⁸.

Hukuk sistemi Roma Hukuku’ndan beri Özel Hukuk-Kamu Hukuku olarak ikiye ayrılmıştır. Özel hukukta kişilerin arasındaki ilişkiler düzenlenirken, kamu hukukunda kamu otoritesi karşısında kişilerin sahip olduğu birtakım hakları düzenlemektedir. Kamu hukukunda kamu düzeni korunurken özel hukukta, kişilerin

³³ Utku, Polat ve Deniz, **Rekabet Dergisi**, s. 112.

³⁴ 13.12.1994 Tarihli, 22140 Sayılı Resmi Gazete.

³⁵ Yılmaz Aslan, **Rekabet Hukuku Dersleri**, Bursa 2020, s. 12.

³⁶ Aslan, **Rekabet Hukuku Dersleri**, s. 5.

³⁷ Aslan, **Rekabet Hukuku Dersleri**, s. 8.

³⁸ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 24.

menfaatleri korunur. Rekabet Hukukunun amacı da aslında rekabet düzenini, rekabet ortamını korumaktır. Bu anlamda kamu hukukuna daha yakın olsa da özel hukuk alanı ile de ortak noktaları bulunmaktadır.

Rekabet Hukuku ile Ticaret Hukuku arasında benzer noktalar vardır. Mevcut piyasada aynı rekabet ortamının parçası olan haksız rekabet ile Rekabet Hukuku hükümleri, güvenilir bir serbest rekabet ortamı sağlama amacına hizmet etmektedirler³⁹. Ticaret Hukukuna tabi olan ticari işletmeler, Rekabet Hukukun ihlal edilmesinde rol oynayabilmektedir⁴⁰. Rekabet Hukukuna aykırı olan ve haksız rekabete sebebiyet veren davranışlar çoğu zaman haksız fiilleri oluşturmaktadır. Haksız fiile ilişkin hükümler aynı zamanda TBK’de düzenlenmiştir. Bu açıdan bakıldığında da Rekabet Hukukunun, haksız rekabetle ve özel hukukla ilişkili olduğu görülmektedir⁴¹.

1.2.2. Rekabet Yasağından Farkı

Haksız Rekabet ile birbirine çok benzeyen kurumlardan biri de rekabet yasağıdır. Rekabet yasağında, kişilerin ya da tarafların rekabet etmesi açık bir biçimde yasaklanırken haksız rekabet hükümlerinde, dürüst ve bozulmamış rekabet ortamını sağlamak amacıyla rekabetin hakkaniyete uygun bir şekilde sürdürülmesi amaçlanmaktadır. Uygulamada haksız rekabet hükümleri herkes açısından uygulanırken, rekabet yasağında bu yasak yalnızca ilgili mevzuatta düzenlenmiş kimseler açısından uygulanmaktadır⁴². Rekabet yasağı yalnızca ilgili işletmenin ya da ortaklığın menfaatlerini korurken haksız rekabet hükümleri sadece bir ticari işletme ya da rakip korunmaz. Haksız rekabet hükümleriyle aynı zamanda müşteriler ve kamunun da çıkarı korunmak amaçlanmaktadır⁴³. Ayrıca öğretilerdeki genel görüşe göre rekabet yasağı, rekabet etme hakkını sınırlayıp ortadan kaldırırken, haksız rekabet hükümleri dürüst ve güvenilir rekabet etme ortamını yaratmaya çalışır. Bu

³⁹ Pınar Uzun-Şenol, Haksız Rekabet ile Rekabet Hukuku Arasındaki İlişkinin Fiyat Tarifeleri Kapsamında Değerlendirilmesi, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2021, C.9, <https://dergipark.org.tr> (04.10.2022), s. 198

⁴⁰ Aslan, **Rekabet Hukuku Dersleri**, s. 14.

⁴¹ Aslan, **Rekabet Hukuku Dersleri**, s. 14.

⁴² Sinan Barış Yaşar, **Rekabet Hukuku Ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020, s. 52.

⁴³ Hüseyin Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 548.

nedenle haksız rekabet hükümlerinin düzenlenmesinde rekabetin etme hakkının sınırlanma gayesinin bulunmadığı görüşü hakimdir⁴⁴.

Mevzuatımızda birçok kanunda rekabet yasağına yer verilmiştir. Hem İş Hukuku kapsamında hem Borçlar Kanunu'nda hem de Türk Ticaret Kanunu'nda ortaklar açısından rekabet yasağı öngörülmüştür.

1.2.2.1. İş Hukuku'nda Yer Alan Rekabet Yasağından Farkı

Rekabet yasağı bir işyeri ya da şirkette çalışan kişilerin, iş dolayısıyla ile öğrendiği bilgi veya ticari sırlarının, bu şirkete karşı kullanılmasını engellemek amacıyla düzenlenmiştir. TBK'de düzenlenen rekabet yasağı hükümleri işçiye, çalışmaya devam ettiği sürece işyerine karşı işyeri ile rekabet etmeme yükümlülüğü yükler.

İşçinin işyeri ile bu rekabet etmeme yükümlülüğü işçinin o işyerinden ayrılması sonrasında da devam etmesi için rekabet yasağı sözleşmesi yapmaları gerekecektir. TBK m. 444'te iş akdi sona erdikten sonra işçinin işverene rakip şirkette çalışması, rakip şirketle menfaat birliği içerisinde hareket etmesi ya da işverene rakip olacak şekilde kendi adına çalışması, yazılı akit ile engellenebileceği düzenlenmiştir⁴⁵.

İşçinin önceki işyerinde çalışırken iktisap ettiği bilgileri, bu işyerine rakip bir işletmede kullanılmasına engel olmak için işçi ve işveren arasında rekabet yasağı sözleşmesi imzalanmalıdır⁴⁶. Öte yandan rekabet yasağı sözleşmesi işçinin iktisadi geleceğini olumsuz etkileyebileceğinden hazırlanan sözleşme bir takım şartların varlığına bağlanmıştır. Aksi halde kişilerin kendi mesleğini icra edebilmeleri

⁴⁴ Yaşar, **Rekabet Hukuku Ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi**, s. 53.

⁴⁵ TBK m. 444: “Fiil ehliyetine sahip olan işçi, işverene karşı, sözleşmenin sona ermesinden sonra herhangi bir biçimde onunla rekabet etmekten, özellikle kendi hesabına rakip bir işletme açmaktan, başka bir rakip işletmede çalışmaktan veya bunların dışında, rakip işletmeyle başka türden bir menfaat ilişkisine girmekten kaçınmayı yazılı olarak üstlenebilir. Rekabet yasağı kaydı, ancak hizmet ilişkisi işçiye müşteri çevresi veya üretim sırları ya da işverenin yaptığı işler hakkında bilgi edinme imkânı sağlıyorsa ve aynı zamanda bu bilgilerin kullanılması, işverenin önemli bir zararına sebep olacak nitelikteyse geçerlidir.”

⁴⁶ Ş. Esra Başkan, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Rekabet Yasağı Sözleşmesi, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2012, Cilt 6, <http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C2S2makale8.pdf>, (10.10.2022), s. 117.

engellenebilecektir⁴⁷. Bu nedenle TBK m. 445'te rekabet yasağı akdinin geçerli olması; işbu rekabet yasağının işçinin iktisadi geleceğini tehlikeye atmayacak şekilde konu, yer süre açısından sınırlandırılmasına ve bu sınırlandırmanın 2 yılı aşmaması şartına bağlanmıştır⁴⁸. Aksi takdirde rekabet yasağı sözleşmesi geçersiz olacaktır.

Çalışanların ticari işletmenin sırlarına vakıf oldukları sırları kötüye kullanmalarına engel olmak için getirilen rekabet yasağının aksine haksız rekabete ilişkin kurallar, rekabetin haklı ve yasal yollarla yapılmasını sağlama amacı gütmektedir⁴⁹.

1.2.2.2. TTK Kapsamındaki Rekabet Yasağından Farkı

Anonim şirketler günümüzde en önemli iktisadi ve sosyal müesseselerden biridir.⁵⁰ Anonim şirketlerinin menfaatlerini ve geleceğini korumak için bazı hükümler getirilmiştir. Rekabet yasağı da bunlardan biridir. TTK m. 396'da düzenlenen hükümler uyarınca anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri açısından da rekabet yasağı öngörülmüştür⁵¹. Bu hükme göre, yönetim kurulu üyeleri, genel kurulun iznini almadan şirketin işletme konusuna dahil olan ticari iş türünden herhangi bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapamayacak aynı türden ticari işlerle uğraşan bir şirkete sınırsız ortak sıfatıyla da giremeyecektir⁵².

Şirketlerde temsil yetki ve görevinin yönetim kurulunda yer alan üyelerden birine verilmesi mümkündür bu üyeye murahhas üye denir. Bazı durumlarda temsil yetkisi yönetim kurulu üyeleri dışında birine devredilir bu kişiye ise murahhas müdür denilmektedir. Murahhas üyeleri aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olduğundan

⁴⁷ Eda Manav, İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Geçerlilik Koşulları, **TBB Dergisi**, 2010, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr>, s. 360.

⁴⁸ Nuray Kovancı, Türk İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesi, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, 2017, Cilt 8, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/981477>, (14.04.2023), s. 776.

⁴⁹ Hüseyin Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 548.

⁵⁰ Necat AZARKAN, Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarını Kim Yönetir? **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2012, Cilt. 17-18, s. 71.

⁵¹ Pınar AŞIK, Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK M.396), **Ankara Hukuk Dergisi**, 2017, c. 75, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/542417> (10.10.2022), s. 175

⁵² 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, madde 396/1: "Yönetim kurulu üyelerinden biri, genel kurulun iznini almaksızın, şirketin işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi, aynı tür ticari işlerle uğraşan bir şirkete sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla da giremez. Bu hükme aykırı harekette bulunan yönetim kurulu üyelerinden şirket tazminat istemekte veya tazminat yerine yapılan işlemi şirket adına yapılmış saymakta ve üçüncü kişiler hesabına yapılan sözleşmelerden doğan menfaatlerin şirkete ait olduğunu dava etmekte serbesttir." <https://www.mevzuat.gov.tr/> (10.10.2022)

rekabet yasağı kapsamındadır. Murahhas müdürlerin rekabet yasağın dahil olup olmadığı ise tartışmalıdır⁵³. Murahhas müdürlerin anonim şirketleri temsil ve yönetme yetkisi bulunduğundan, bulundukları konumu kötü amaçlarla kullanarak şirkete zarar verebileceklerdir. Bu nedenle murahhas müdürlerinde rekabet yasağı kapsamında olduğu söylenebilir.

Ayrıca, TTK m. 230 kolektif şirketlerde ortaklara, TTK m. 572 komandite şirketlerde ortaklara, TTK m. 626 limited şirketlerde müdürlere şirkete karşı rekabet etme yasağı hükmüne yer verilmiştir.

Rekabet yasağında, aslında rekabet etme özgürlüğü kısıtlanırken hatta engellenirken, haksız rekabette dürüstlük kuralına uygun bir rekabet ortamının yaratılması amaçlanmaktadır. Aslında birbirlerine yakın görünseler de bu kavramların birbirlerine tezat kavramlar olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

1.2.3. Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Haksız Rekabet

Haksız rekabet hukuku, fikri mülkiyet haklarının korunmasını sağlayan düzenlemeler içermektedir. Fikri mülkiyet hukuku ile haksız rekabet hukuku arasında keskin bir ayrım bulunmamaktadır. Hatta birbirini tamamlayan ayrı hukuk dallarıdır. 6102 Sayılı TTK'nin 55. Maddesinde düzenlenen haksız rekabet halleri arasında, fikri mülkiyet haklarının korunmasını sağlayan hükümlerin bulunması haksız rekabet hükümlerinin, fikri mülkiyet haklarını da kapsayan genel bir koruma sağladığını gösterir. Örneğin TTK m. 55(1)-a.4 bendinde “*Başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak*” şeklinde düzenlenen hüküm bir bakıma fikri mülkiyet hakkının korunması ile ilgilidir. Anılan maddede yer alan karıştırılma kavramı haksız rekabet ve fikri mülkiyet hukukunun önemli alanlarından birini oluşturmaktadır⁵⁴. Bir ürün iltibas tehlikesine neden olacak şekilde üretildiğinde haksız rekabet oluşacaktır. İltibasın oluşması için üretilen ürünlerin hem benzer şekilde üretilmesi hem de karıştırılma tehlikesine neden olması gerekmektedir⁵⁵.

⁵³ Aşık, Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK M.396), s. 176.

⁵⁴ Karaman Odabaşı, **Uygulamada Fikri Mülkiyet**, s. 61.

⁵⁵ Karaman Odabaşı, **Uygulamada Fikri Mülkiyet**, s. 62.

Haksız rekabette gaye; serbest piyasada dürüstlük kurallarına uygun bir biçimde sarf edilen emek ölçüsünde rekabetin gerçekleşmesidir. Ancak Fikri haklarda esas konu direkt olarak fikri ürünlerdir. Fikri haklarında korunmasında gaye bu fikri ve bu fikri üretenleri, korumaktadır. Haksız rekabette ise sarf edilen emek korunak dürüst rekabet ortamı korunmaya çalışılır⁵⁶.

Haksız Rekabete ilişkin hükümlerin düzenlendiği bir başka kanun da 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'dur. Fikir ve Sanat eserleri Kanunu'nun 83. ve 84. Maddelerinde düzenlenmiştir. Ayrıca anılan maddelerde ihlale neden olan kişilerin tacir olması gerekmektedir⁵⁷.

5846 Sayılı FSEK⁵⁸ m. 83'e göre eserlerin isim ve alametlerinin ve eserin çoğaltılmış örnekleri haksız rekabet hukuku kapsamında korunmaktadır⁵⁹.

5846 Sayılı FSEK m. 84'e göre bir işaret, ses resim eğer eser mahiyetinde ise yani fikir ve sanat eseri niteliğinde ise marka olarak korunabilecektir ancak bir işaret, ses resim eğer fikir ve sanat eseri niteliğinde değilse, haksız rekabete ilişkin TTK'de düzenlenen genel hükümler uygulanarak bu ihlaller önlenilecek ya da tespit edilebilecektir.

Marka hukukunda temel amaç sadece tescilli markaların korunmasını sağlamaktır. Tescil edilmemiş markalar genel hükümlerle, özellikle de haksız rekabet hükümlerine göre korunurlar⁶⁰. Markaların korunabilmesi için tescil süresinin sona ermemiş ve markanın çeşitli nedenlerle iptali veya terkinin sağlanmamış olması gerekmektedir. Tescil edilmiş bir markanın lisans sözleşmesi bulunmadan veya marka sahibinin rızası alınmadan kullanılması da haksız rekabete neden olacaktır⁶¹. Haksız rekabetin sağladığı hukuki denetim, marka hukukunun sağladığı denetim ile

⁵⁶ Reha POROY, Hamdi YASAMAN, Ticari İşletme Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 305.

⁵⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 327.

⁵⁸ 13.12.1951 Tarihli, 7981 sayılı R.G.

⁵⁹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 327.

⁶⁰ Murat Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 21.

⁶¹ İrfan Dönmez, **Markalar ve Haksız Rekabet Davaları**, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1992, s. 180.

birlikte uygulanarak daha kapsamlı ve alternatifli koruma sağlar. Marka sahibinin menfaatleri üst düzeyde korunur⁶².

Görüldüğü üzere, hem Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda hem de marka hukukunda haksız rekabet hükümleri genel hüküm olarak ya da özel hükümler ile birlikte kümülatif olarak uygulanmaktadır.

1.3. HAKSIZ REKABETE İLİŞKİN BAZI ÜLKELERDE YER ALAN DÜZENLEMELER

Haksız rekabete ilişkin Türk Hukukunda ve mevzuatında yer alan düzenlemeler açıklanmadan evvel Haksız Rekabetin tarihsel gelişimi ve diğer ülkelerin hukuk sistemlerinde nasıl düzenlendiği hususlarına değinmek faydalı olacaktır. Bu nedenle diğer ülkelerde Haksız Rekabet Hukukunun gelişimi ile ilgili bilgiler vereceğiz.

1.3.1. Fransa

Haksız rekabet hukukuna ilişkin ilk düzenlemelerin yapıldığı ülke Fransa'dır. Haksız rekabet hukuku ilkin Fransız mahkemeleri tarafından geliştirilmiştir. Aynı tür ürünleri imal eden birbirine rakip tacirlerin, haksız fiil hükümlerinden yararlanılarak bir dava çeşidi (haksız rekabet davası) oluşturmuşlardır⁶³. Fransız hukukunda haksız rekabetten kaynaklanan davaların açılabilmesi, haksız fiilin oluşması için gereken şartların varlığına bağlanmıştır⁶⁴. Tacir hukuka uygun olmayan bir fiil sebebiyle zarar görmüş olmalıdır⁶⁵. Fransız hukukunda Haksız rekabet, yalnızca haksız rekabet fiili neticesinde zarara uğrayan tacirin meydana gelen bu zararın tazmini ile menfaatlerini korunması amaçlanmıştır⁶⁶. Haksız rekabetten kaynaklanan zararların tazmin edilmesi ile

⁶² Barış Kaya, Tescilli Markanın Hukuki Yönden Korunmasında Haksız Rekabet Hükümlerinin Uygulanabilirliği Üzerine Güncel Değerlendirmeler, **Legal Hukuk Dergisi**, 2008, <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/339142>, s. 5147.

⁶³ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 31.

⁶⁴ Şirin Güven, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011, s. 10.

⁶⁵ Güven, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, s. 10.

⁶⁶ Güven, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, s. 10.

Haksız rekabet hukuku misyonunu tamamlamıştır. Ayrıca Fransa’da haksız rekabet hukukunda, ayrı bir yasa düzenlemesine gerek görülmemiştir⁶⁷.

1.3.2. İngiltere

İngiltere’de haksız rekabete ilişkin münhasıran kanuni bir düzenleme yapılmamıştır. Haksız rekabet kavramı direkt olarak kullanılmamışsa da, davalar neticesinde elde edilen hükümler ve diğer isimlerle İngiltere Hukukunda yerini almıştır⁶⁸. İngiliz mahkemelerinde yargı içtihatlarına göre en mühim haksız rekabet çeşidi “*passing of*” dur. Birinin başkasına ait ticaret unvanı ya da marka ismini kullanarak piyasayı ve kamuoyunu yanıltmasıdır⁶⁹. Passing of 6102 sayılı TTK’de gerçeğe aykırı beyan fiiline benzemektedir⁷⁰. Keza İngiliz Hukukunda zarara uğrayanların bu zararı ve zararı gerçekleştiren kişiyi ispatlaması gerekmemeyle beraber rekabet ilişkisinin doğrudan taraflar arasında mevcut olması da gerekmemektedir⁷¹.

1.3.3. Almanya

Alman Hukukunda haksız rekabete ilişkin düzenlemeler kanunla yapılmıştır. Alman mahkemeleri kanun hükmünü uygularken kusur şartı aramamışlardır⁷². Haksız rekabet neticesinde başka birine zarar verilmesi haksız rekabete ilişkin hükümlerin uygulanması için yeterli görülmüştür. Bu kanunun uygulamada yeterince etkili olamaması üzerine Alman Haksız Rekabet Yasası ile birlikte yalnızca rakip kişiler arasındaki ticari ilişkiler değil daha kapsamlı bir sahada haksız rekabetin mevcut olabileceği kabul edilmiştir⁷³. İşbu kanunda iş ilişkilerinde rekabet etmek amacıyla sergilenen ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan davranışlar haksız rekabet olarak adlandırılmıştır⁷⁴. Alman Haksız Rekabet Yasası ile sadece rakipler değil aynı zamanda tüketiciler ve piyasaya dahil olan diğer ilgililer de himaye altına alınarak

⁶⁷ Engin Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 31.

⁶⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 33.

⁶⁹ Ünal, **Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Haksız Rekabet**, s. 77.

⁷⁰ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 33.

⁷¹ Ünal, **Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Haksız Rekabet**, s. 77.

⁷² Ünal, **Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Haksız Rekabet**, s. 76.

⁷³ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 33.

⁷⁴ Şeref Ünal, **Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Haksız Rekabet**, **İstanbul Üniversite Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1988, cilt 8, <https://dergipark.org.tr> (20.10.2022), Cilt 8, s.76.

haksız rekabetin uygulanma alanı genişletilmiştir⁷⁵. İlk başlarda Alman Hukukunda haksız rekabet fiilleri münferiden birbirine rakip olan tacirler arasında uygulanmıştır ancak zamanla toplu olarak piyasada yer alan tüm rakiplere güvence sağlamıştır⁷⁶.

1.3.4. İsviçre

Diğer ülkelerde olduğu gibi İsviçre’de de haksız rekabet hukukuna ilişkin düzenlemeler Fransız Hukuku’nun tesiriyle haksız fiil hükümlerinin varlığına bağlanmıştır. Ancak daha sonra bu hükümlerin yetersiz kalması ve haksız rekabet nedeniyle kolektif ticari yaşamın çıkarlarının da korunması gerektiği düşüncesiyle 1943 yılında İsviçre Haksız Rekabet Kanunu çıkarılmıştır⁷⁷. Bu kanunun mahkemeler tarafından dar yorumlaması üzerine haksız rekabet hukuku sadece birbirine rakip olan tacirler arasında geçerli olmuş ve onların çıkarlarını korumuştur⁷⁸. Daha sonra 6102 sayılı TTK’de düzenlenen Haksız rekabete ilişkin hükümlere kaynaklık eden 1986 tarihinde İsviçre Haksız Rekabet Kanunu çıkarılmıştır⁷⁹. Hali hazırda Türk Hukukunda düzenlenen Haksız Rekabet hükümlerine kaynaklık eden hukuk sistemi İsviçre Hukuku’dur. Bu kanunda haksız rekabete neden olacak fiiller sınırlı olarak sayılmamış, haksız rekabet halinde ikame edilecek olan davalara, meydana gelen zararların tazminine, cezai yaptırımlara da yer verilmiştir.

1.4. MEVZUATIMIZDAKİ İLGİLİ DÜZENLEMELER

Türk Hukukunda haksız rekabete ilişkin ilk düzenlemeler 1926 tarihli Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu ile yapılmıştır⁸⁰. Tarihsel süreç içerisinde zaman zaman rekabette serbestliğe ilişkin düzenlemelerde değişiklikler gözlenmiştir. Bu düzenlemelerde ilk olarak rakipler arasındaki iktisadi kişilikleri ve rakipleri korumak hedeflenmiştir. BK m. 57’de bulunan haksız rekabete ilişkin düzenleme de hedeflenen bu amaç doğrultusunda yapılmıştır⁸¹. Ancak daha sonra haksız rekabete

⁷⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 33.

⁷⁶ Şirin Güven, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2011, s. 14.

⁷⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 32.

⁷⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 32.

⁷⁹ Güven, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, s. 29.

⁸⁰ Hüseyin Aydın, **Türk Ticaret Kanunu’nda Haksız Rekabet Suçları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2008, s. 22.

⁸¹ Aydın, **Türk Ticaret Kanunu’nda Haksız Rekabet Suçları**, s. 24.

ilişkin düzenlemelerin sadece rakipler veya yarışanların menfaati gözetilerek değil aynı zamanda kolektif olarak toplumun menfaatlerinin de korunması açısından denetimin sağlanması gerektiği ortaya konulmuştur. Bu amaçla 1943 tarihli İsviçre Haksız Rekabet Kanunu'nun kaynaklık ettiği 1957 tarihli Türk Ticaret Kanunu'nun 56-65 maddeleri kabul edilmiştir⁸².

1.4.1. Anayasa'da

Piyasada rekabet düzenin kurulması, dengelerin korunması, işletilmesi için devlet tarafından gerekli denetlemelerin ve düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Rekabet piyasasında hakkaniyetin sağlanması için öncelikle devlet tarafından rekabet politikası belirlenmelidir. Bu rekabet politikasının belirlenmesi için ülkeler tarafından Anayasa'da haksız rekabete ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın ikinci bölümünde *Ekonomik Hükümler* Başlığı altında rekabetle ilgili hükümlere yer almıştır⁸³. Anayasa'da haksız rekabet kavramı net olarak belirtilmemiş ancak 167. maddede "*Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.*" hükmüne yer verilmiştir. İşbu maddeye göre devlet piyasaları kontrol altında tutmak için rekabetin yasaya uygun bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacak, piyasaların düzgün bir şekilde işlemesi için gerekli önlemleri alacaktır⁸⁴.

Anayasa'nın bu maddesinde düzenlenen önlem alma yükümlülüğü sonucunda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun hazırlanmıştır⁸⁵. Rekabet Kurumu da Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un kendisine yüklediği vazifeleri yerine getirmek amacıyla kurulmuştur⁸⁶.

Ayrıca Anayasa'nın Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti başlıklı 48. Maddesinde herkesin istediği alanda çalışabileceği özel teşebbüsler kurabileceği güvence altına

⁸² Aydın, *Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet Suçları*, s. 24.

⁸³ Aydın, *Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet Suçları*, s. 24.

⁸⁴ Ballı, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Kavramı ve Unsurları*, s. 67-68.

⁸⁵ Semih Sırrı Özdemir, *Haksız Rekabet Kavramı Açısından Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2012, s. 4.

⁸⁶ Aydın, *Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet Suçları*, s. 25.

alınmış, Devlet bunun sağlanması için gerekli koşulları sağlaması ve gerekli tedbirleri alması gerektiği vurgulanmıştır⁸⁷.

1.4.2. Türk Ticaret Kanunu'nda

6762 sayılı ETTK'de⁸⁸ düzenlenen haksız rekabet hükümlerine 56-65. Maddeler kapsamında yer verilmişti. 56. Maddede genel hükümlere yer verilmiş, m. 57'de ise haksız rekabet fiilleri sınırlı olarak sayılmıştı. 6102 sayılı TTK'nin 01.07.2021 tarihinde yürürlüğe girmesi ile beraber 6272 sayılı ETTK ilga edilmiş ve haksız rekabet hükümlerine daha geniş yer verilmiştir⁸⁹.

Haksız rekabete ilişkin hukukumuzda ve mevzuatımızda yer alan en ayrıntılı incelemelere ve düzenlemelere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Haksız rekabete ilişkin düzenlemeler 6102 sayılı TTK'nin 54-63. Maddelerinde ele alınmıştır. 6102 Sayılı TTK, 6272 Sayılı ETTK'den farklı olarak yalnızca rakipler veya ticari faaliyette aktivite gösterenlerin değil, tüm katılanların çıkarlarını esas almıştır⁹⁰. 6102 Sayılı TTK m. 54 vd. hükümlerindeki düzenlemeler ticari veya ticari olmayan iş ilişkilerindeki haksız rekabeti durumlarını da kapsamaktadır⁹¹. Dolayısıyla özel kanunlarda düzenlenen haksız rekabete ilişkin hükümler öncelikle uygulanacaktır ancak haksız rekabeti oluşturan durum özel kanunlarda düzenlenmemişse TTK m. 54 vd. maddelerinde yer alan haksız rekabete ilişkin genel hükümler uygulanacaktır.

6102 Sayılı TTK'nin m. 54'te haksız rekabete ilişkin düzenlemelerin amacı ve haksız rekabetin unsurları düzenlenmiş, m. 55'te ise haksız rekabete yol açan ihlaller düzenlenmiştir.

⁸⁷ “Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir. Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.”, (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası madde 48)

⁸⁸ 09.07.1956 Tarihli, 9353 Sayılı R.G.

⁸⁹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 53.

⁹⁰ Çağlar Özel ve Semih Sırrı Özdemir, Türk Hukuku'nda Haksız Rekabete İlişkin Düzenlemeler, Cilt 19, 2017, **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, <https://hukuk.deu.edu.tr> (2.12.2021), s. 198.

⁹¹ Bilgili ve Demirkapı, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s. 149.

1.4.3. Türk Borçlar Kanunu'nda

Yukarıda ifade ettiğimiz üzere Haksız rekabete ilişkin düzenlemelere hem TBK'de hem TTK'de yer verilmiştir. 10.01.2011 tarihli 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile eski Borçlar Kanunu mülga edilmiştir. 818 sayılı Kanun'da 48. maddede yer alan "Haksız Rekabet" başlıklı hüküm, yeni kanunda 57. maddede yer almıştır⁹². Haksız rekabeti haksız fiil niteliğinde bir kavram olarak ele alan 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu m.57'de haksız rekabet bağımsız bir madde ve iki fıkra olarak düzenlenmiştir⁹³. TBK'nin 57. Maddesinin ikinci fıkrasında Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen haksız rekabete ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu belirtilmiştir⁹⁴. Borçlar Kanunu'nun 57. Maddesinde kısaca gerçeğe aykırı ifadeler ya da dürüstlük kuralı ile bağdaşmayan davranışlar sonucunda alıcısı azalan ya da azalma riski ile karşılaşan kimselerin, hukuka aykırı bu fiillerin sonlandırılmasını ve kusur varsa meydana gelen zararın tazminini talep edebileceği hüküm altına alınmıştır⁹⁵. Ancak işbu maddede gerçekleştirilen eylemin haksız fiil niteliğinde olup olmadığının tespit edilebilmesi için dava açma hakkı tanınmamıştır⁹⁶. Kanun maddesinde haksız rekabete neden olan kişiden maddi tazminat talep edilebileceği düzenlenmiştir ancak manevi tazminat istemine ilişkin düzenleme yapılmamıştır⁹⁷.

1.4.4. 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'da

Serbest piyasada rakiplerin ve ilgililerin rekabeti hukuka ve dürüstlük kuralına uygun olarak gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu kapsamda haksız rekabet sadece tacirler veya rakipler arasında değil aynı zamanda tüketicilerin çıkarlarını da etkilemektedir⁹⁸. 6102 sayılı TTK'nin 54. Maddesi'nde düzenlenen haksız rekabete

⁹² Semih Sırrı Özdemir, **Haksız Rekabet Kavramı Açısından Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012, s. 10.

⁹³ "Gerçek olmayan haberlerin yayılması veya bu tür ilanların yapılması ya da dürüstlük kurallarına aykırı diğer davranışlarda bulunulması yüzünden müşterileri azalan veya onları kaybetme tehlikesiyle karşılaşan kişi, bu davranışlara son verilmesini ve kusurun varlığı hâlinde zararının giderilmesini isteyebilir. Ticari işlere ait haksız rekabet hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklıdır.", (6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md. 57).

⁹⁴ Özel Özdemir, **Türk Hukuku'nda Haksız Rekabete İlişkin Düzenlemeler**, s. 193.

⁹⁵ Semih Sırrı Özdemir, **Haksız Rekabet Kavramı Açısından Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2012, s. 10.

⁹⁶ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 34.

⁹⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 34.

⁹⁸ Asena Sinanoğlu, Saldırgan Ticari Uygulamaların, Tüketicinin Korunması Hukukunda İncelenmesi ve Konunun Haksız Rekabet Boyutu, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2022, cilt 1, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1920028>, (24.10.2022), s. 7.

ilişkin hükümler tüketicileri de kapsamaktadır. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 62. Maddesinde ticari bir uygulamanın tüketicinin iktisadi davranış şeklini bozması ve mesleki gereklere uymaması durumunda hakkaniyete aykırı kabul edileceği belirtilmiştir⁹⁹.

Tüketiciye göre daha güçlü konumda olan satıcı ya da sağlayıcılar tarafından tüketicinin ürün seçerken özgür iradesini etkileyen her çeşit ticari uygulamalar yasaklanmıştır¹⁰⁰. 6502 sayılı TKHK’de belirlenen haksız rekabete neden olan 62. Maddede yer alan haksız ticari uygulamalar gerçekleştiğinde TTK m. 56’ya göre tazminat davası açılabilir. Bu durumda 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’da düzenlenen yaptırım idari para cezasına ilişkindir. Bu kanunun 77/13 bendinde düzenlenen hükme göre, haksız ticari uygulamalar neticesinde zarar uğrayan şahıs ya da şirket TTK’nin ilgili hükümlerine göre tazminat talep edebilecektir. TKHK’nin 62. maddesinde belirtilen yükümlülöklere aykırı hareket eden kimseler hakkında ise idari para cezası uygulanacaktır¹⁰¹.

1.4.5. 5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun’da

5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun’un 37. Maddesinde Milletlerarası Hukukta Haksız Rekabeti meydana getiren bir fiilin oluşması durumunda nasıl çözümleneceği hususu özel olarak düzenlenmiştir. “*Bu düzenlemeye göre Haksız rekabetten doğan talepler, haksız rekabet sebebiyle piyasası doğrudan etkilenen ülke hukukuna tâbidir. Haksız rekabet sonucunda zarar görenin münhasıran işletmesine ilişkin menfaatleri ihlâl edilmişse, söz konusu işletmenin işyerinin bulunduğu ülke hukuku uygulanır.*” (MÖHÜK. M. 37)

Haksız rekabet eyleminden kaynaklanan talepleri öne sürerken bu eylem nedeniyle piyasası direkt olarak etkilenen ülkenin hukuku uygulanacaktır. Ancak

⁹⁹ “Bir ticari uygulamanın; mesleki özenin gereklerine uymaması ve ulaştığı ortalama tüketicinin ya da yöneldiği grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ilişkin ekonomik davranış biçimini önemli ölçüde bozması veya önemli ölçüde bozma ihtimalinin olması durumunda haksız olduğu kabul edilir. Özellikle aldatıcı veya saldırgan nitelikte olan uygulamalar ile yönetmelik ekinde yer alan uygulamalar haksız ticari uygulama olarak kabul edilir. Tüketicie yönelik haksız ticari uygulamalar yasaktır.” (6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, m. 62/1.)

¹⁰⁰ Sinanoğlu, **Saldırgan Ticari Uygulamaların, Tüketicinin Korunması Hukukunda İncelenmesi ve Konunun Haksız Rekabet Boyutu**, s. 8.

¹⁰¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 35.

haksız rekabet eylemi ile karşı karşıya kalan bir işletmenin, içerisinde bulunduğu piyasayı etkilemeyen bir haksız rekabet fiilinin varlığı durumunda, zarara uğrayan işletmenin tabi olduğu ülkenin hukuku uygulanacaktır¹⁰².

Haksız rekabete neden olan eylemin birçok ülkenin piyasasını etkilerse, uygulanacak hukukun tespitine ilişkin bir düzenleme MÖHÜK'te yer almamaktadır. Ancak doktrinde İsviçre ve Türkiye'de doktrinde yer alan yaygın görüşe göre haksız rekabet fiilinden birçok ülkenin piyasasını etkilemesi söz konusuysa bu durumda etkilenen bütün ülkelerin hukukunun ayrı ayrı uygulanacağı belirtilmektedir. Haksız rekabete yol açan fiil her ülke açısından tek tek ele alınacaktır¹⁰³.

1.5. TTK'DA HAKSIZ REKABETE HAKİM OLAN İLKELER

6102 Sayılı Türk Ticaret Yasası haksız rekabet hallerini tanımlamadan düzenlemelere ilişkin haksız rekabetin amaç ve ilkeleri izah etme yoluna gitmiştir. Yasanın 54. Maddesinde;

“(1) Haksız rekabete ilişkin bu Kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır. (2) Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır.”

Hükümlerine yer verilmiş olup; bu hükümde belirtilen amaç ve ilkelerle ters düşecek hemen her türlü davranış ve eylemin haksız rekabet olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade edilmiştir¹⁰⁴.

Yine yukarıda belirtilen 6102 sayılı Türk Ticaret Yasasının 54. Maddesi, amaçsal olarak düzenlemenin “bütün katılanlar” için olduğunu ifade etmektedir. Bütün katılanları söylemi ile rekabet hukuku açısından “ekonomi, tüketici ve kamu”

¹⁰² Onur Can Saatçioğlu, 5718 Sayılı MÖHUK m.37/2 Hükümünde Yer Verilen “Münhasıran” Kavramı ile “Söz Konusu İşletmenin İşyeri” İfadesi Hakkında Değerlendirmeler, **Hacettepe HFD**, 2017, c.1, <https://dergipark.org.tr/tr> (25.10.2022), s. 343.

¹⁰³ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 22.

¹⁰⁴ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 280.

kavramları kastedilmektedir. Bununla birlikte artık rekabet prensiplerinin yalnızca rakipler arasındaki hukuki ilişkiyi düzenleyen kurallar olmaktan çıkarılmıştır¹⁰⁵.

1.5.1. Tarafları Rakip Olma Zorunluluğunun Bulunmaması

Yukarıda yasanın amaç ve ilkeleri izah edilirken belirtildiği üzere 6102 sayılı Türk Ticaret Yasası, haksız rekabet hükümlerinin uygulanması için rekabet ilişkisinin varlığına gerek olmadığını emretmektedir. Mezkur yasanın 54. Maddesinde yer alan “bütün katılanlar” gibi çok geniş bir terimin kullanılması¹⁰⁶ ile korunan yalnızca rakipler, onlar bağlamında bulunan ticari işletmeler ve tümü ile soyut anlamda dürüst, haklı ve hukuka uygun olan rekabet değil, aynı zamanda alıcılar ve en dar söylem ile tüketiciler ile pazarın bütün katılanlarıdır.

Yargıtay emsal bir kararında bu hususa açıklık getirmiştir. Şöyle ki: *“(…)Mahkemece, davalı federasyonun antika otomobiller konusunda danışmanlık hizmeti verdiği, davacı şirket ile iktisadi rekabet halinde olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Ancak, 6102 sayılı ...'nın 54. maddesi uyarınca, haksız rekabete ilişkin bu kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır. Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır. Somut uyuşmazlıkta davalı tarafın tüzüğünde belirtilen faaliyet alanının davacı ile farklı olması, bir başka deyişle tarafların iktisadi rekabet halinde olmaması davalı taraf eylemlerinin haksız rekabet teşkil etmeyeceğinin kabulünü gerektirmez.(...)”*¹⁰⁷

Bu minvalde müşterilere, mesleki ve ekonomik oluşumlar ile tüketicilerin maddi çıkarlarını koruyan sivil toplum kuruluşları ve kurumlara haksız rekabet açısından dava açma hakkı verilmiştir¹⁰⁸.

¹⁰⁵ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 280.

¹⁰⁶ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 58.

¹⁰⁷Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 8.10.2018 Tarih, 2017/226 Esas ve 2018/6110 Karar, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, (20.03.2022).

¹⁰⁸ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 281.

Hiç kuşkusuz, rekabet teriminin doğal sonucu olarak haksız rekabetin birbirine rakip olarak bulunan gerçek veya tüzel kişiler arasında ortaya çıkması doğal ve kabul edilebilir olmalıdır. Bu nedenledir ki haksız rekabet eylemlerinden kaynaklanan her çeşit dava ve talep hakkı da, prensip olarak rakipler tarafından kullanılabilir¹⁰⁹.

Gerçekten de kanunda hüküm altına alınan örneğin kötüleme, elde ettiği sırları yaymak gibi farklı haksız rekabet fiillerinin sadece rakipler tarafından meydana getirilebilecek eylemler niteliğini taşınamaması keza haksız rekabetten kaynaklı birtakım davaların tüketiciler veya farklı meslek kurumları tarafından açılabilmesi kanun koyucunun sadece rakipler arasındaki haksız rekabeti değil en genel şekli ile rekabet düzenini korumayı hedeflediğini göstermektedir¹¹⁰.

1.5.2. Aldatıcı Hareket veya Dürüstlük Kuralın Aykırı Bir Davranışın Mevcut Olması

Haksız rekabetin tanımlanmasında “dürüstlük kuralı” kavramı belirleyici kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Hukuka tümü ile bozulmayan bir rekabet ortamında bütün katılanlar, piyasada yer alan tüm kişilerinin dürüstlük prensiplerine uygun eylem ve davranışlarda bulunacağına güvenir. Dürüstlük prensiplerini eylemleri ile ihlal eden kişiler, bu güvene aykırı bir şekilde hareket etmiş olur ve bu da haksız rekabeti oluşturur¹¹¹.

Yasa hükümlerine göre dürüst bir rekabet, yalnızca doğru ve yasalara uygun rekabeti değil; saf, karmaşık ve mahlut olmayan, dürüstlük prensiplerini ihlal etmeksizin yapılan rekabeti ifade eder¹¹².

Bilindiği üzere dürüstlük kavramı, öteki bir söyleyişle “bona fides” aslında güven ve doğruluk ilkesini anlatmaktadır¹¹³. Kişilerin haklarının kullanılmasında ve borç/ödevlerin yerine getirilmesinde düzenleyici bir kural olarak karşımıza çıkan dürüstlük prensibi, esasında kişinin davranış ve tutumlarını düzenleyen ve bunlara

¹⁰⁹ Ömer Teoman, **Ticari İşletme Hukuku**, İstanbul, 2006, s. 455.

¹¹⁰ Teoman, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 455.

¹¹¹ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 281.

¹¹² Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 281.

¹¹³ Talya Şans Uçaryılmaz, **Bona Fides (Dürüstlük Kuralı)**, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2019, s.70

sınırlama getiren bir kural olup; hukuka ve yasaya ilişkin düzenlemelere açık olarak bir etik değer katmaktadır¹¹⁴. Doğruluk ve güvenin bulunmadığı, yarar elde ederken öteki aktör/kişilerin haklarını ihlal eden tutum ve davranışlar dürüstlük prensibine aykırı olacaktır¹¹⁵.

Nihayet, yapılan işlem, davranış veya eylemin ekonomik rekabeti etkileyebilecek bir eylem olup olmadığının tespiti açısından, tutum ve eylemde bulunanın bu saik ile hareket etme amacının bulunup bulunmadığına bakılmaz. Ekonomik faaliyetlerin etkilenmesinde soyut bir uygunluk durumunun bulunması kafi olup değerlendirme tarafsız bir pencereden yapılır¹¹⁶.

1.5.3. Failin Yarar Sağlamasının Zorunlu Olmaması

Haksız rekabetin meydana gelebilmesi için bu eylemi gerçekleştiren kişinin kendi veya bir başkası lehine menfaat sağlamış olması gerekmemektedir¹¹⁷. Bu durumda parazit haksız rekabet meydana gelecektir¹¹⁸. Rakip olmayanlar tarafından gerçekleştirilen ve haksız rekabet fiilini doğrudan gerçekleştiren kişiye menfaat sağlamayan haksız rekabet türüne “parazit haksız rekabet” denilir¹¹⁹.

Haksız rekabet hukukunun gayesi dikkate alındığında haksız rekabet eylemi ile failin kendisine bir yarar temin etmesinin şart olmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü haksız rekabet davranışında bulunanın rakip olması gerekli olmadığı gibi haksız rekabet ile korunmak istenen yararda yalnızca rakibin çıkarları değildir. Rakip olmayan ve haksız rekabet ile şahsına bir fayda sağlaması kendisinden beklenmeyen

¹¹⁴ Şener Akyol, **Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006, s. 3.

¹¹⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 69.

¹¹⁶ Kemal Şenocak, Haksız Rekabet Açısından Boykot, **Banka ve Ticaret Hukuk Dergisi**, 2009, c.25, s. 82.

¹¹⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 62.

¹¹⁸ Bkz: “Fakat, bir kimsenin en ufak bir yorgunluğa ve zahmete girmeden bir başkasının yıllar yılı didinip alın teri ve göz nuru dökmek suretiyle ancak meydana getirdiği ve tamamen kişisel emek ve gayretinin ürünü olan çalışmasına ortak olması hali, hem ahlak kurallarına bir aykırılık oluşturur ve hem de haksız rekabeti meydana getirir. Bu şekildeki bir haksız rekabet, “parazit-tufeyli” rekabet olarak nitelendirilir.” YGHK. 7.7.2010 Tarih, 2010/11-396 E. 2010/371 K. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (Erişim Tarihi, 14.12.2021).

¹¹⁹ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 13.

bir kişinin, kusurlu veya kusurlu olmayan bir eylemi de elbette haksız rekabete yol açabilir¹²⁰.

Gerçekten de, haksız rekabet olgusunun gerçekleşebilmesi için eylemde bulunanın şahsı adına veya başka bir kişi faydasına hareket etmesi gerekli değildir. Burada önemli olan husus; bir eylemin Türk Ticaret Yasası'ndaki anlamıyla haksız rekabet eylemi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğidir. Burada eğer eylem Türk Ticaret Yasası'nın ilgili maddeleri anlamın dürüstlük prensibine aykırı bir eylem olarak değerlendirilebiliyorsa o zaman ortada mutlaka bir haksız rekabet eylemi de var demektir¹²¹.

1.5.4. Failin Kusurunun Aranmaması

Haksız rekabet fiilinin vuku bulması halinde açılacak davalar için hukuki düzenlemeleri içeren Türk Ticaret Yasasının 56. Maddesinde, eylemde bulunanın kusurlu olmadığı dikkate alınmaksızın, haksız rekabet davalarının açılacağı hüküm altına alınmıştır; fakat zarar tazmini noktasında sadece eylemde bulunanın kusurlu olması halinde talep edilebileceği hükme bağlanmıştır¹²².

Yasa, eylemin kusurlu olup olmadığını aramaktan ziyade, eylemde bulunanın sübjektif açıdan eylemin dürüstlük prensibine uygun olup olmadığına bakmaktadır¹²³. Yapılan eylem nedeniyle meydana gelen sonucun veya eylemde bulunan tarafından amaçlanan durumun bir önemi bulunmamaktadır. Be sebeptendir ki failin kastı ya da ihmalinin bulunup bulunmadığı önem arz etmemektedir¹²⁴.

1.5.5. Zarar Görme Şartının Bulunmaması

Borçlar hukukunda klasik anlamda haksız eylemden kaynaklanan sorumluluğunun doğabilmesi belirli bir zararın meydana gelmesi gerekmektedir. Yani Borçlar Hukuku açısından zarar tehlikesi yeterli kabul edilmemektedir. Haksız rekabetin varlığı açısından ise failin kendi lehine bir yarar sağlaması veya haksız

¹²⁰ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 282.

¹²¹Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 10.4.2006 Tarih, 2005/4006 Esas ve 2006/3778 Karar. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>. (22.04.2022).

¹²² Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 282.

¹²³Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 10.4.2006 Tarih, 2005/4006 Esas ve 2006/3778 Karar. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>. (22.04.2022).

¹²⁴ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 62.

rekabete uğrayanın belirli bir zarara uğraması şartı aranmamaktadır¹²⁵. Zarar tehlikesi yani zarar görme ihtimalinin oluşmuş olması kafi kabul edilmektedir¹²⁶.

Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, mesleki itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlike ile karşılaşabilecek olan kimse; fiilin haksız olup olmadığının tespitini, haksız rekabetin men'ini, haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işleminde etkili olan araçların ve malların imhasını, herhangi bir zarara uğramasa da isteyebilir. Bunun yanında tekrar belirtmek gerekir ki tazminat talep edebilmek için zararın oluşmuş olması gereklidir¹²⁷.

1.6. BAŞLICA HAKSIZ REKABET HALLERİ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 54. Maddesinin 1. Fıkrasında Haksız rekabete ilişkin düzenlenen hükümlerinin amaçları belirtilmiş, ikinci paragrafta ise haksız rekabet tanımlanmış ayrıca haksız rekabete ilişkin temel ilke ortaya konulmuştur. Bu ilke dürüst davranma kuralıdır. Dürüst davranma ilkesi haksız rekabetin teşhis edilmesinde ve saptanmasında belirleyici olacaktır. Dürüst davranma kuralına aykırılık tutum ve davranış ile veya ticari uygulamalar ile gerçekleşecektir. Rekabet edilen ortamda veya piyasada tüm yarışanların ve katılanların dürüst davranma kuralına riayet edileceğine güvenilir. Bu kurala riayet edilmediği takdirde haksız rekabet oluşacaktır.

Burada açıkladığımız dürüstlük kuralı TMK m.2 de düzenlenen dürüstlük kuralından farklıdır. Zira TMK m.2'de düzenlenen dürüst davranma yükümlülüğü, bir akit çerçevesinde hali hazırda taraflar arasında mevcut olan güven ilişkisi ile ilgilidir¹²⁸. Haksız rekabette ve rekabet hukukunda katılanlar arasında sözleşmeden kaynaklanan bir ilişki bulunmayabilir. Hatta genellikle haksız fiilden kaynaklanan bir aykırılık mevcut olmaktadır.

¹²⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 63.

¹²⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 3.6.2015 Tarih, 2015/2674 Esas ve 2015/7615 Karar. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (27.04.2022).

¹²⁷ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 283.

¹²⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 74.

TTK m. 54'ün ikinci maddesi haksız rekabete ilişkin genel hüküm niteliğindedir. TTK m. 55'te sayılan özel haksız rekabet hükümlerini kapsamayan ve haksız rekabeti oluşturan durumlarda bu madde uygulanacaktır. Kaldı ki TTK'de haksız rekabeti oluşturan tüm durumların tek tek düzenlenmesi teknik olarak da mümkün değildir¹²⁹. Taraflar arasında var olan sözleşmesel ticari ilişki doğrultusunda hareket eden tarafların sözleşme sona ermesine rağmen sözleşme sonlanmamış gibi davranmaları durumunda haksız rekabet hükümlerine göre tarafların sorumluluğu söz konusu olacaktır¹³⁰. Örneğin Yargıtay'ın emsal bir kararında tüketicilere hala beraber çalışıyormuş gibi davranan, davacının markasına ve bu şekilde yansıtan davacının markasına kendi internet sitesinde yer veren kişinin bu davranışı haksız rekabet olarak nitelendirmektedir¹³¹.

TTK'nın 54. maddesinin gerekçesinde de görüldüğü üzere haksız rekabeti oluşturan dürüst davranma kuralına aykırı davranışlar TTK m. 55'te 1986 tarihli İsviçre Haksız Rekabet Kanunu'nun 3-8 maddelerine paralel bir şekilde altı alt başlıkta düzenlenmiştir¹³². 6102 sayılı Türk Ticaret Yasasının "*Dürüstlük kuralına aykırı davranışlar, ticari uygulamalar*" başlıklı 55. Maddesinde haksız rekabette özel sayılan haller belirtilmiştir. Ayrıca işbu maddede yer alan "*Aşağıda sayılan haller haksız rekabet hallerinin başlıcalarıdır.*" ifadesinden de anlaşılacağı üzere haksız rekabete örnek olması gayesi ile verilmiştir ve haksız rekabet hallerinin yalnızca yasa da sayılı hallerle sınırlı olmadığını hükme bağlamıştır¹³³. Bu maddede yer alan haksız rekabet halleri en çok karşılaşılan dürüstlük kuralına aykırı davranışlardır.

İşbu maddeyi kapsamayan durumlarda haksız rekabetin kanunda yer alan genel tanıma bakılarak sonuca varılacaktır. Burada mahkemeler tarafından haksız rekabetin meydana gelip gelmediği veya meydana gelmişse zarar tazminin vs. diğer

¹²⁹ Büşra Pekhamarat Saraç, **Haksız Rekabet Halleri ve Sonuçları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, Antalya, 2018, s. 30.

¹³⁰ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 75.

¹³¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 23.09.2010 Tarih, 2009/1660 E., 2010/9104 K. <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (10.05.2022.)

¹³² Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 81.

¹³³ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 283.

hususlarda karar verilirken emsal Yargıtay kararları, öğretide yer alan görüşler, bilirkişi incelemeleri ve hakimın hukuki yorumu hesaba katılacaktır¹³⁴.

TTK’de haksız rekabete ilişkin genel ve özel hükümleri uygulanırken, öncelikle söz konusu eylemin veya durumun TTK m.55’te sayılan hallerden birine bire bir veya mahiyeti itibari ile uyuyor mu ona bakılır eğer bu hallerden birine uyuyorsa haksız rekabetin mevcut olduğu kabul edilir. Bu eylem TTK m. 55’te yer alan hallerden herhangi birinin kapsamına girmiyorsa TTK m. 54’te düzenlenen hükme göre haksız rekabetin oluşup oluşmadığı değerlendirilecek ona göre karar verilecektir¹³⁵. Mezkur yasanın 55. Maddesinde sayılı başlıca haksız rekabet halleri şöyledir:

1.6.1. Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri İle Diğer Hukuka Aykırı Davranışlar

TTK’nin “*Dürüstlük kuralına aykırı davranışlar, ticari uygulamalar*” başlıklı 55.Maddesinde haksız rekabet hallerini oluşturan davranışlar ve fiiller ayrı kategoriye ayrılmış, bu bentlerde uygulamada karşılaşılabilecek örneklerle yer verilmiştir. Bunlar: “*Dürüstlük kuralına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri ile diğer hukuka aykırı davranışlar*”, “*sözleşmeyi ihlale ve sona erdirmeye yöneltmek*”, “*Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanma*”, “*Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek*”, “*İş şartlarına uymamak*”, “*Dürüstlük kuralına aykırı işlem şartları kullanmak*” şeklinde altı kategoriye ayrılmıştır. TTK m. 55/1-a’da dürüstlük kuralına aykırı reklam ve satış yöntemleri başlığından hareketle bu haksız rekabet oluşturan haller 12 bent şeklinde belirtilmiştir. Bunlar aşağıda ayrıntılı olarak açıklanacak, tez konusu kapsamına göre belli başlıklar altında incelenecektir. Şöyle ki;

1.6.1.1. Kötüleme

Ticari piyasada açıklama yaparken birini veya bir şeyi karalamak, değerini düşürmek, küçümsemek şeklindeki eylemler kötülemeye neden olacaktır. Yasa hükmü kötüleme şeklindeki haksız rekabet eylemini “*Başkalarını veya onların mallarını, iş ürünlerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı*

¹³⁴ Büşra Pekhamarat Saraç, **Haksız Rekabet Halleri ve Sonuçları**, s. 31.

¹³⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 82.

veya gereksiz yere incitici açıklamalarla kötülemek” (TTK m.55/1-a.1) şeklinde tanımlamıştır. Kötülemeye neden olan fiil beraberinde bir şahsın kişilik haklarını da ihlal ettiğinden, haksız rekabet hükümlerinin yanında TMK’de kişilik haklarının korunmasına yönelik hükümler de uygulanabilecektir¹³⁶. Kötülemenin ne olduğu TTK m. 55 in gerekçesinde açıklanmıştır¹³⁷.

İlgili kanun maddesine göre bu maddede düzenlenen haksız rekabete neden olan eylemin şu unsurları içermesi gerekir: Ticari hayata tesir eden bir açıklama mevcut olmalıdır. Bu açıklama kötüleme beyanı içermelidir. Açıklama rekabet ortamını veya piyasayı etkilemelidir¹³⁸.

Kötülemenin gerçekleşebilmesi için öncelikle açıklama yapılmalıdır. Piyasada rakipler ve yarışanlar zaman zaman birbirleri hakkında açıklamada bulunmaktadırlar. Taraflar, katılanlar, müşteriler, ticari işletme sahipleri; bu açıklamaları sözlü, bir reklam veya ilan aracılığıyla, yazılı, sosyal medya, veya bir ürünü tanıtırken gerçekleştirebilirler. Görüldüğü üzere bu açıklamaları yapanların mutlaka birbiriyle yarışan kişilerin olması gerekmemektedir. Kötüleme fiilini gerçekleştirenleri müşteriler (Tüketici) ve rakipler (Yarışanlar) olarak iki sınıfa ayırabiliriz¹³⁹. Ancak yapılan her açıklama kötülemeye yol açmayacak aynı zamanda bu açıklamanın ticari hayatı da etkilemesi, ticari hayata yönelik yapılması gerekmektedir. Ayrıca bu açıklamanın kötüleyici olması gerekmektedir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun emsal bir kararında kötülemenin haksız rekabeti meydana getirilebilmesi için ilk olarak bir açıklamanın bulunması, bu açıklamanın diğer kişilerin faaliyetleri, ticari işleri, şahsına yönelik olması, ve bu açıklamaların yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici olması gerekir. Yanlış beyan gerçek olmayan, muayyen bir durum ya da vaka üzerine içeriği tarafsız bir şekilde yanlış olan beyanlardır. Yanıltıcı açıklama, niteliği, görünüşü, muhtevası itibariyle beyanın muhatabının yanılgıya düşmesine neden olacak yanlış intiba

¹³⁶ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 87.

¹³⁷“Kötüleme soyut olaya göre karalamayı, perdelemeyi, değerini küçümsetmeyi ve düşürmeyi kapsar.” (TTK Madde 55/1-a.1’in Gerekçesi).

¹³⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 87.

¹³⁹ Seda Kelekçi, **Kötüleme Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul, 2019, s. 44.

bırakacak açıklamalardır. Gereksiz yere incitici açıklama ise muhtevası itibariyle doğru ancak dürüstlük kuralına aykırı bir biçimde eleştiri ölçüsünü aşır kişilerin, ticari faaliyetlerin, ticari ürünlerin itibarını düşüren değerini alçaltan ifadelerdir¹⁴⁰.

Yanlış bilginin gerçeği yansıtmaması gerekir. Örneğin tatil beldesinde yer alan otelin gerçekte daha az yıldızla sahip olmasına rağmen beş yıldızlıymış gibi lanse edilmesi yanlış beyana girer. Yanıltıcı bilgi ise, birçok anlama gelmesine rağmen öne çıkan bilginin gerçeği yansıtmaması durumunda veya takdim edilen bilginin eksik olması durumlarında gündeme gelecektir. Örneğin arabaların test nitelikleri saklanarak yakıt tüketimi noktasında önemli özelliklerinin saklanması durumunda eksik bilgi söz konusu olacaktır¹⁴¹. Gereksiz yere incitici beyanda ise, beyan amacını aşarak ölçüsüz bir şekilde şahıslar, ticari ürünler hakkında negatif intiba bırakılır. Aslında bir şahsı, ticari faaliyetleri veya ürünleri değersiz, vasıfsız, işe yaramadığını şeklindeki beyanlarla alçaltan açıklamalar diyebiliriz¹⁴². Ancak başkasını kötülemek vasfını taşıyorsa bazen gerçeğe uygun bir beyan da gereksiz yere incitici ise haksız rekabet sayılır¹⁴³.

Kötüleme nedeniyle haksız rekabet eyleminde direkt olarak mağdura zarar verilmemekte, dürüstlük kuralını ihlal eden eylem sonucunda diğer şahıslara zarar gören mağdur ile alakalı yanlış, yanıltıcı bilgiler vererek bu şahısların yanılmalarına neden olunmaktadır. Böylelikle mağdur dolaylı bir şekilde zarara uğramaktadır¹⁴⁴.

Anılan kanun maddesi gereği, kötüleme dolayısıyla haksız rekabetin meydana gelebilmesi için beyanların hatalı, aldatıcı veya haksız yere incitici olması gerekmektedir.¹⁴⁵ Kötüleme nedeniyle haksız rekabetin gerçekleştiğinin varsaymak için kusurun bulunma zorunluluğu yoktur. Ayrıca anılan madde; direkt olarak kişiliği bulunmayan bir topluluğun kötülenmesi durumunda da uygulama alanı bulacaktır.

¹⁴⁰ YHGK, E. 2017/11-39, K. 2020/396, T. 10.06.2020 (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>).

¹⁴¹ Hamdi Pınar, Reklam ve Satış Yöntemlerine İlişkin Haksız Rekabet Halleri, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 2012, <https://dergipark.org.tr>, s. 134.

¹⁴² Kelekçi, **Kötüleme Yoluyla Haksız Rekabet**, s.71

¹⁴³ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s.284

¹⁴⁴ Zeynep Damla Yılmaztürk, **Tescil Edilmeyen Markaların Haksız Rekabete Göre Korunması (6102 Sayılı Türk Ticaret Hukuku 54-63)**, Ankara, 2017, s.18

¹⁴⁵ Yargıtay 11. Hukuk dairesi, 4.4.2011 tarih, 2009/11362 esas ve 2011/3864 karar sayılı ilamı.

Bir kuru temizleme şirketinin hasara sebep olması nedeniyle dava edilmesi buna örnek olarak verilebilir¹⁴⁶.

Kötüleme kanalıyla haksız rekabetin oluşması için temel unsur dürüst davranma kuralına ve gerçeğe aykırı davranmaktır. Dolayısıyla kendisine haksız rekabet fiilinin yöneltildiği kimsenin veya topluluğun ticari iş ve hayatı ile alakalı olsa bile yöneltilen bu açıklamaların gerçek, dürüstçe ve ilmi bir üslupla anlatılması durumunda haksız rekabet meydana gelmeyecektir¹⁴⁷.

Yöneltilen her beyan veya açıklama kötüleme sayılmayacaktır. Yapılan bilimsel araştırmalar neticesinde elde edilen verilere dayanılarak yapılan açıklamalar kötüleme sayılamaz. Yargıtay Emsal nitelikteki bir kararında, tüketiciyi ikaz etmek amacıyla ciddi ve bilimsel beyanda bulunmanın, ticari saygınlığı düşürme gayesi taşımadığına hükmetmiştir¹⁴⁸. Bir markaya ait gerçek açıklamaların müşteriye ikaz etme ve bilgilendirme gayesiyle yayılması durumunda haksız rekabet oluşmayacaktır¹⁴⁹. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, bilimsel açıklamalar yaparken bu beyanın net ve belirli olmasıdır, bir işyerini bir markayı ya da bir kişiyi hedef almaması gerekmektedir¹⁵⁰. Ayrıca bu beyanların ulaştığı toplulukta, açıklamalar tüketicilerin/muhatabların ürünleri satın alırken sergilediği tutumlarını değiştirdiği görülüyorsa bu halde işbu fiil haksız rekabet olarak değerlendirilecektir¹⁵¹.

Basın tarafından yapılan açıklamalar da kötülemeye sebep olmayabilir. Ancak basın yoluyla yapılan kötülemenin birçok kitleyi etkileyebileceği ve çok sayıda insana ulaşabileceği dikkate alındığında kötülenen şahsın veya ticari ürünün itibarına geri dönülmez zararlar verebileceği açıktır¹⁵². Hatta kötüleme nedeniyle gerçekleştirilen haksız rekabet eyleminin meydana getireceği en zarar en fazla basın

¹⁴⁶ TTK Madde 55/1-a.1'in Gerekçesi.

¹⁴⁷ Kelekçi, **Kötüleme Yoluyla Haksız Rekabet**, s.43

¹⁴⁸ Yargıtay 11. HD., E. 2007/2073, K. 2008/10143, T.18.09.2008 (Bakınız <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> 30.10.2022)

¹⁴⁹ Yılmaztürk, **Tescil Edilmeyen Markaların Haksız Rekabete Göre Korunması (6102 Sayılı Türk Ticaret Hukuku 54-63)**, s.18

¹⁵⁰ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 100

¹⁵¹ Tamer Pekdinçer, **Kötüleme Suretiyle Haksız Rekabet Eylemi ve Bazı Özel Durumlar, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, İstanbul, 2017, s.527.

¹⁵² Pekdinçer, **Kötüleme Suretiyle Haksız Rekabet Eylemi ve Bazı Özel Durumlar**, s.530.

yoluyla gerçekleştirilmesi neticesinde oluşacağı söylenebilir. Ayrıca kötüleme eylemi basın yoluyla gerçekleştirilmişse TTK m. 56 uyarınca basının da sorumluluğu söz konusu olacaktır. Kötüleme ve haksız rekabetin oluşup oluşmadığı tespit edilirken basın özgürlüğü dikkate alınarak değerlendirme yapılmalıdır.

Bilimsel araştırmalara ilişkin yapılan haberlerin de kötülemeye neden olmaması için öncelikle bu haberlerin bilimsel nitelikte olması gerekir. Gerekli bilimsel araştırmalar yapılmadan ortaya konulan açıklamaların ilmi değer taşımadığını söylenebilir. Dolayısıyla bu özellikle taşımayan açıklamalar kötülemeye neden olabilecektir¹⁵³.

Bazı açıklamalar kötülemeye neden olsa da eleştiri sınırında kalan açıklamalar haksız rekabete sebep olmayacaktır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10.maddesine göre herkesin ifade özgürlüğüne sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu hak, kamu müdahalesi olmadan evrensel kanaat özgürlüğünü, haber alma ve görüşte alışverişinde bulunma hürriyetini de kapsar¹⁵⁴. Eleştiri objektif sınırları aşp kötüleme amacıyla kullanıldığında haksız rekabeti meydana getirecektir.

Bir işveren tarafından haksız ve hukuka aykırı uygulamaların neden olduğu tepkiyle haksızlığa uğrayan şahsın düşüncelerini ve duygularını beyan etmesi haksız rekabet oluşturmaz¹⁵⁵.

1.6.1.2. Gerçek Dışı veya Aldatıcı Bilgi Verme

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunun 55/1-a.2 maddesi bir kişinin; kendisi veya bir üçüncü kişi hakkında gerçeğe aykırı veya aldatıcı/yanıltıcı açıklamalarda bulunmasının haksız rekabete yol açacağını hükme bağlamaktadır¹⁵⁶. Bu kapsamda kişinin işletmesi veya en geniş anlamda ticari faaliyetleri ile ilgili gerçeğe aykırı veya aldatıcı açıklamalarda bulunması bir haksız rekabet hali olarak kabul edilmektedir. Bu bentte iki ayrı haksız rekabet fiili düzenlenmiştir. Birincisi, haksız rekabeti

¹⁵³ İsmail Kırcı, “Bilimsel Araştırma Sonuçlarının Yayımlanması-Haksız Rekabet ve İfade Özgürlüğü”, İstanbul, 1999, s. 456.

¹⁵⁴ Savaş Bozbel, **Haksız Rekabet Hukuku vs. Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü**, 2018, <https://www.academia.edu>, E.T. 01.11.2022

¹⁵⁵ Y. 11. HD. E.2017/2370, K. 2018/8090, T. 19.12.2018

¹⁵⁶ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, Ticari İşletme Hukuku, s.285

meydana getiren kişinin ya da işletmesi ile ilgili gerçeğe aykırı, yanıltıcı beyanda bulunması diğeri ise haksız rekabeti meydana getiren kişinin üçüncü kişi lehine gerçeğe aykırı ve yanıltıcı beyanda bulunmasıdır¹⁵⁷.

Gerçeğe aykırı beyanda bulunma, doğru olmayan yalan yanlış beyanlardır. Yanıltıcı beyan ise açıklama tarzı bakımından beyanın yöneldiği şahıs ya da işyeri hakkında hataya yanılgılara neden olan beyan ve açıklamalardır¹⁵⁸. TTK'nin 55/1-a.2. Maddesinde bu haksız rekabet hali "*kendini veya üçüncü kişiyi rekabette avantajlı duruma getirmek*" şeklinde tanımlanmıştır.

Burada düzenlenen haksız rekabet fiili, kötümeye yoluyla meydana getirilen haksız rekabet halinin zıttı şeklinde değerlendirilmektedir¹⁵⁹. Yukarıda açıkladığımız kötümeye yoluyla haksız rekabet fiilinde, bir markaya bir şirkete ya da bir ticari ürüne karşı kötümeye söz konusuken burada konuyu ile uğraşan tüm teşebbüslere karşı alıcılar etkilenmeye çalışılır¹⁶⁰. Burada gerçeğe aykırı beyanlarla kendisini ya da öne çıkarılmak istenen kişinin lehine beyanlarda bulunulur. Böylelikle kendisine veya lehine açıklamalarda bulunulan kişi daha fazla rağbet görecektir, ürünleri daha çok satılacak ve haksız rekabet meydana gelecektir.

Yargıtay emsal bir kararında kendisinin yapmadığı bir projeyi kendisi yapmış gibi açıklamada bulunulmasını 6102 Sayılı TTK'nin 55/1-a.2. maddesi gereğince haksız rekabet olarak değerlendirmiştir¹⁶¹.

Yasa koyucu, haksız rekabet hükümleri açısından gerçek veya yanıltıcı bilgi verme gibi eylemlere karşı rekabeti zedeleyecek nitelikte bulunan gerçeğe aykırı veya yanıltıcı bilgilere karşı koruma sağlamaktadır. Gerçeğe aykırı ve yanıltıcı/aldatıcı bilgilerin yasaklanmasıyla ticari alanlardaki gerekliliklerin şeffaflığını sağlamakta yine yasa hükümlerinin konuluş amacıdır. Ticari anlamda

¹⁵⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 132

¹⁵⁸ Muhammed Emin Çoğalan, **Haksız Rekabet Hukuku Gerçek Dışı veya Yanıltıcı Açıklamalarla Kendini veya Bir Üçüncü Kişiyi Rekabette Öne Geçirmek (TTK M.55/I(A)-2) ve Kendini Üstün Yetenekli Göstermek (TTK M.55/I(A)-3)**, <https://www.academia.edu>, 2021 E.T. 03.11.2022

¹⁵⁹ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 29.

¹⁶⁰ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 30.

¹⁶¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, T.11.06.2014, E. 2014/4049, K.2014/11107, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. (06.11.2022).

rekabetin hukuka uygun ve adil bir şekilde yürütülmesinde ise yalnızca rakiplerin değil aynı zamanda kamunun da açık ve etkin bir menfaati bulunmaktadır¹⁶².

Reklamlar ürünlerin, hizmetlerin, alınması satılması kolaylaştırmak amacıyla yapılan tanıtımlardır. Reklamlar ekonomik rekabetin yasal araçlarından biri olmakla beraber ayrıca yasal bir haktır. Her işletme ürünlerinin tanıtımını yapma hakkına sahiptir. Böylelikle ürünler genel çevrelerde tanıtılacak, ürünler daha kolay satılacak. Bu döngü beraberinde işletmeler arasında rekabeti sağlayacaktır. Tüm bunların sonucunda tüketiciler daha kaliteli ürünlere ulaşacaktır.

İşletmeler ve işyeri sahipleri birbirleriyle yarışırken avantaj sağlamak için teknolojiye yararlanmaktadırlar. Günümüzde işletmeler ya da ticari şirketler, birbirleriyle rekabet ederken öne geçmek için teknolojinin getirdiği imkânlardan özellikle de İnternet'ten yararlanmaktadır. Şüphesiz ki internetin, teknolojinin getirdiği olanaklardan ticaret alanında da yararlanılacaktır. Ancak bu durum bazen elektronik ortamda haksız rekabet fiili meydana getirebilmekte elektronik ortamda haksız rekabet niteliğinde davranışlar gündeme gelmektedir.¹⁶³ Özellikle internet üzerinden yapılan satışlarda bu duruma sıkça rastlamaktayız. Satılan bir ürünün özellikleri gerçeğe aykırı bir şekilde tüketiciye aktarılmakta bu da haksız rekabete yol açmaktadır.

Gerçek dışı ve yanıltıcı bilgi verme suretiyle meydana getirilen haksız rekabet hali uygulamada genellikle yanıltıcı reklam olarak karşılaşmaktayız¹⁶⁴. Eğer reklamlarda bilimsel araştırma sonuçlarına yer veriliyorsa, bu sonuçların tüketicilere doğru bir şekilde yansıtılması gerekmektedir¹⁶⁵. Aksi halde eksik ve yanıltıcı bir şekilde iletilen bilgileri içeren reklamlar da elbette ki haksız rekabete yol açacaktır¹⁶⁶. Reklamlar araştırma sonuçları dayanak olarak gösterilerek yapılan reklamlar bu araştırma sonuçlarını saptırılmamalıdır. Araştırma sonuçlarından elde

¹⁶² Rezzan İtişgen, Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Gerçek Dışı veya Yanıltıcı Açıklamada Bulunma Suçu, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 2016, c. 0, s. 341.

¹⁶³ Ebru Bozkurt Yüksel, Elektronik Ortamda Haksız Rekabet, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, 2014, Sayı 18, s. 80,

¹⁶⁴ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 29.

¹⁶⁵ Erdoğan Moroğlu, **Haksız Rekabet ve İfade Özgürlüğü**, İstanbul, 1999, s. 439.

¹⁶⁶ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 286.

edilen veriler istatistikler gerçeğe aykırı bir şekilde reklamlarda kullanılamayacaktır¹⁶⁷.

Yargıtay’a göre Elektronik ortamda satış yaparken veya ürün satarken, bir ürünün yeterli sayıda bulunmamasına rağmen yeterli sayıda mevcutmuş gibi gösterilmesi veya bu ürünlerin fiyatlarının yanıltıcı, gerçeğe aykırı şekilde gösterimi de keza haksız rekabete neden olacaktır¹⁶⁸. Dolayısıyla reklamların müşterilere ürünler ile ilgili doğru bilgiler vermesi gerekir, aksi durumda reklamlarda yer alan ürünler müşterileri yanıltacaktır¹⁶⁹.

1.6.1.3. Abartma

Abartma deyimi haksız rekabet hukuku açısından rakipler arasında, bir şeyi gerçeğe aykırı veya aldatıcı bir şekilde olduğundan daha iyi göstermek için başvurulmuş yolları ifade etmektedir. Abartma gerçeği yansıtmaktaysa ve aldatıcı nitelikte bulunmuyorsa haksız rekabet hukuku açısından ihlale neden olabileceği söylenemez. Bu abartılı ifadelerin gerçek dışı olduğunun tespitinin yapılması gerekmektedir¹⁷⁰.

Örneğin reklamlarda abartılı ifadelerin ve simgelerin kullanılması oldukça sık bir şekilde karşılaşılan bir usul olmakla birlikte; reklamla amaçlanan hususun da gereğidir¹⁷¹. Bu sebepten ötürü, reklamlarda normalde olandan daha ayrıntılı bir şekilde abartılı ifadeler yer verildiği hallerde o reklamların önyargılı bir biçimde abartılı kabul edilmemesi gerekmektedir. Belirtilen bu abartı halleri gerçeğe aykırı ve yanıltıcı bir nitelikte bulunuyorsa o zaman o reklamın aldatıcı nitelikte olduğu da kabul edilebilir¹⁷².

Günümüzde modern pazarlama anlayışında tüketiciler merkez alındığından, tüketicinin beklentilerine uygun ürün ve malların üretiminin yanında

¹⁶⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 149.

¹⁶⁸ Burcu Budak, **İnternet Reklamlarında Haksız Rekabet ve Bunun Önlenmesi ve Sona Erdirilmesi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2021, s. 62.

¹⁶⁹ Esra Teymen, **Türk Hukukunda Aldatıcı Reklam Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Erzurum, 2020, s. 49.

¹⁷⁰ Rezzan İtişgen, Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Gerçek Dışı veya Yanıltıcı Açıklamada Bulunma Suçu, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 2016, c.0, s. 352.

¹⁷¹ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 286.

¹⁷² Yargıtay Tetkik Dairesi, 24.9.1970 Tarih, 70/1537 Esas, 3345 Karar.

tüketicilerin beklentilerine uygun bir fiyatlandırma politikası mevcuttur¹⁷³. Dolayısıyla firmalar ve işletmeciler tarafından ürün tanıtımları yapılırken fiyat kullanımına da rastlanmaktadır. Reklamlarda “*özel indirim, hediyeyle satış, toptan fiyatına satış, tahliye dolayısıyla satış*” gibi ifadelerin kullanılması haksız rekabet yasağı kapsamında değerlendirilmez. Fakat kullanılmaları halinde de yapılan reklamın gerçeğe aykırı veya yanıltıcı olmaması şartı bulunmaktadır. Aksi durumda reklam aldatıcı sayılacaktır. Örneğin, özel indirim iddiasında bulunulan bir reklamdaki fiyat, aslında o mal veya hizmetin net fiyatı ile bir farklılık arz etmiyorsa o reklam aldatıcı nitelikte olacaktır.

1.6.1.4. Aldatıcı Unvan veya Mesleki Adları Kullanma

TTK’nin 55/1-a-3’te düzenlenen bir başka haksız rekabet hali “*Paye, diploma veya ödül almadığı hâlde bunlara sahipmişçesine hareket ederek müstesna yeteneğe malik bulunduğu zannını uyandırmaya çalışmak veya buna elverişli doğru olmayan meslek adları ve sembolleri kullanmak*” şeklinde düzenlenmiştir. İşbu düzenleme TTK’nin 55/1-a-2 bendinde yer alan düzenleme ile benzer hükümler içermektedir. Burada da yarışanlar gerçek dışı ve yanıltıcı açıklamalarla haksız rekabete neden olmakta kendilerini üstün göstermektedirler.

Bazı özelliklere sahip olmadığı halde bunları sahipmişçesine kullanma haksız rekabete neden olacaktır. Yasa hükmünde her ne kadar bu özellikler Paye, diploma, ödül yetenek, meslek ve semboller olarak belirtilmişse de, bu sadece yasada belirtilenlerle sınırlı değildir¹⁷⁴. Kendisini üstün kılan her nitelik bu kapsamda sayılabilir. Kanun maddesinin gerekçesinde de belirtildiği gibi, “*Paris*”ten diplomalı terzi”, “*Christian Dior’un Kalfası*”, “*Ödüüllü Çevirmen*”, “*Profesör dışçı*”, “*Ellerinde doğal güç bulunan akupunkturcu Y*” şeklindeki beyanlar haksız rekabete neden olacaktır¹⁷⁵.

¹⁷³ Özlem Gündüz Kalan, **Reklamda Ulusal Kimliğin Kullanımı: Türkiye’de 2006 Yılı Televizyon Reklamları Üzerine Bir Araştırma**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s. 53.

¹⁷⁴ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 157.

¹⁷⁵ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu madde 54/2 gerekçesi, <https://www.muglabarosu.org.tr>, 10.11.2022

Ayrıca aldatma gayesiyle yapılmasa bile bir kişinin sahip olmadığı halde özel yetenekleri bulunduğu kanaati uyandıran unvan sembol veya mesleki adları kullanması durumunda haksız rekabet oluşacaktır¹⁷⁶. Önemli olan gerçekleştirilen eylemin tüketicilerin aldanmasına imkan vermesidir¹⁷⁷. Örneğin emsal bir kararda kendisini sosyal medyada “Gıda dedektifi” unvanını kullanan kişinin bu eyleminin özel bir yeteneğe sahip olduğu konusunda üçüncü kişiler nezdinde algı oluşturmaya çalıştırmak, kişinin kendisini üstün yetenekli göstermeye çalışmaması gerekçeleri nedeniyle TTK 55/1-a-3 maddesi uyarınca haksız rekabet hali olarak değerlendirilmemiştir¹⁷⁸. Burada dikkat edilmesi gereken nokta sahip olmadığı halde sahipmişçesine hareket etme eyleminin ticari hayatta gerçekleştirilmesi gerektiğidir. Öbür türlü kişilerin özel hayatlarında kendi mesleklerini olduğundan farklı beyan etmeleri ya da sahip olmadıkları şeylere sahipmiş gibi davranmaları haksız rekabeti meydana getirmeyecektir.

1.6.1.5. Karıştırılma (İltibas)

Karıştırılma yoluyla haksız rekabet TTK 55/1-a-4 bendinde “*Başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak*” şeklinde düzenlenmiştir. Karıştırılma, alınan iki ürünün, iş mahsullerinin ya da iş faaliyetlerinin birbirlerinden ayırt edilemeyecek düzeyde birbirlerine benzetilmeleridir¹⁷⁹. Aslında karıştırılma serbest piyasada yer alan bir işletmenin ürünlerini adını markasını taklit ederek, bu ürünlerin tamamen aynısını veya benzer bir örneğini kullanmak suretiyle haksız menfaat sağlamadır¹⁸⁰.

Bu haksız rekabet halinde haksız rekabeti meydana getiren kişi başka birinin ürünlerini mallarını iş faaliyetlerinden karışıklık yaratarak haksız menfaat elde edilmektedir. İltibas, kolay bir şekilde emek harcamadan sömürü üzerine kazanç

¹⁷⁶ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 288.

¹⁷⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 158.

¹⁷⁸ Bakırköy 6. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2020/90, K. 2022/125 T. 16.02.2022, <https://emsal.uyap.gov.tr>, E.T.13.11.2022.

¹⁷⁹ Nisim Franko, **İltibas Sebebiyle Haksız Rekabet**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir, 2001, s. 116.

¹⁸⁰ Şükrü Yıldız, **Bilirkişi Raporları ve Hukuki Mütalaalar-3, Fikri Mülkiyet Hukuku**, On iki levha Yayınları, İstanbul, 2016, s. 71.

sağlamaya neden olduğundan uygulamada en çok denk gelinen haksız rekabet halidir¹⁸¹.

Anılan hükümde her ne kadar karıştırılmaya konu edilenler: mal, iş ürünleri, faaliyetler olarak düzenlenmişse de, karıştırılmaya konu edilebilecekler bu bentte sayılanlarla sınırlı değildir¹⁸². İş ürünleri deyimi sınırları belli olmayan bir ifadedir. İş ürünü ifadesinden sadece ürünü değil, aynı zamanda oluşan bir sonuç, marka, telif, patent, tasarım gibi maddi olamayan haklar ya da iktisadi değerler de anlaşılabilir.¹⁸³

İltibasın oluşması için, gereken bir diğer unsur da, iltibasa neden olan değer ve işaretlerin öncelikle kimin tarafından kullanıldığının tespiti gerekmektedir. Bir sembolün, iş ürünlerinin, bir şekil ya da renk ögesini hakkı olarak kullanan biri, bu ürünün kullanım hakkını aldıktan sonra, kullanma haklarına sahip olmayan kullanıcılara karşı ileri sürebileceklerdir¹⁸⁴.

Öncelik hususu değerlendirirken; tanıtma işaret veya ürünün piyasaya ilk kez mi sunulduğu, yurt dışında üretilen veya pazarlanan ürünün ilk kez Türkiye'ye getirilip emek harcanarak piyasaya öyle mi sunulduğu noktaları da değerlendirilmelidir¹⁸⁵. Haksız rekabetin mevcut olduğunu iddia eden taraflar bu iş ürününün, sembolün ya da işaretin ilk defa kendisi tarafından yaratılmış olması ve öncelik hakkını hukuken haklı bir sebebe dayanarak ileri sürmesi gerekir¹⁸⁶. Haksız rekabet mevcut olduğunu ileri süren tarafın bu şekli veya dış görünümü ya da modeli ilk kez kendisinin yaratmış olması ve halen haklı ve hukuken korunabilir bir öncelik hakkına dayanarak kullanıyor olması gerekir.

TTK m. 55/1-a-4'de düzenlenen hükümde karıştırılma genel olarak ürünlerin dış görünüşlerinde ve seslerinde yer alan benzerlikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

¹⁸¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 160.

¹⁸² Yasin Dinçer, **Karıştırılmaya Yol Açan Önlemler Almak (İltibas) Suretiyle Haksız Rekabet**, <https://www.academia.edu>, s. 20, (E.T. 14.11.2022).

¹⁸³ İlhami Güneş, **Uygulamada Fikri, Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, s. 388.

¹⁸⁴ Güneş, **Uygulamada Fikri, Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 388.

¹⁸⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 165.

¹⁸⁶ Yasin Dinçer, **Karıştırılmaya Yol Açan Önlemler Almak (İltibas) Suretiyle Haksız Rekabet**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2018, s. 31.

Benzerliğin ürünlerin içinde mevcut olması durumunda iltibas oluşmayacaktır¹⁸⁷. Ayrıca iltibas ihtimali değerlendirilirken ürünü, ya da markayı oluşturan işaretler kısım kısım olarak değil de bir bütün olarak değerlendirilmelidir¹⁸⁸. Dış görünüşte benzerliğe, şekil, renk, işaret, kavram, tasarım, takdim, sembol gibi unsurlar örnek olarak verilebilir. Benzerlikte önemli olan karıştırılma olasılığıdır¹⁸⁹. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında benzerlik *“İşaretlerin örneğin farklı renk veya büyüklükte olması, yazı karakteri ya da tipinin farklılaştırılması gibi değişiklikler de "aynı" olma durumunu etkilemez. "Ayırt edilemeyecek kadar benzerlik" ise, karşılaştırılan işaretler arasındaki farklılıkların markanın kapsadığı mal ve hizmetin orta düzeydeki alıcı kitlesi üzerinde bıraktığı genel izlenim itibarıyla önemsenmeyecek derecede düşük olması nedeniyle aynı işaret gibi algılanmasıdır.”* şeklinde açıklamıştır¹⁹⁰. Kullanılan karakterler, işaretler başkalarının marka haklarına dahil olan işaretlere sebep olacak kadar benzemesi durumunda, zarar mevcutsa tazminat talep edilebilecektir¹⁹¹.

Örneğin Yargıtay emsal bir kararında *“Davacının markalarının "top kek", "topkek", "Eti top kek", "topçuk" esas ve ayırt edici unsurlu olduğu, davalının başvurusunun ise "Iffco Topwhip" ibareli olduğu, davacının markaları ile başvuru konusu işaretin 30.sınıf ürün ile hizmetler bakımından aynı türden, 29.sınıf ürünler bakımından ise farklı türden ürünleri içerdikleri, davacının "top kek", "topkek", "Eti top kek", "topçuk" ibareli markalarıyla davalının "Iffco Topwhip" ibareli başvurusu arasında görsel, sesçil ve anlamsal olarak ortalama tüketicileri iltibasa düşürecek derecede bir benzerlik bulunmadığı,"Iffco Topwhip" ibareli işareti gördüğünde derhâl ve hiç düşünmeden bunun "top kek", "topkek", "Eti top kek", "topçuk" ibareli markalardan farklı bir marka olduğunu algılayabileceği”* hükmedilmiştir¹⁹². Görüldüğü üzere iltibas nedeniyle haksız rekabete sebep olmak için ürünlerin görsel,

¹⁸⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 160

¹⁸⁸ Zeynep Beyaz Yetişgin, **İlaç Markalarının Karıştırılma İhtimali, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2022, s. 25.

¹⁸⁹ Su Sümeyra Yılmaz, Marka ve Ticaret Unvanı Arasında İltibas, **Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, 2022, Cilt 5, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2503597>, (18.11.2022), s. 182.

¹⁹⁰ YHGK, T.05.10.2012, E. 2012/11-154, K. 2012/659, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, E.T.19.11.2022.

¹⁹¹ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 388.

¹⁹² Yargıtay 11. Hukuk Dairesi T.16.16.2021, E. 2020/6683, K. 2021/5144, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (E.T.19.11.2022)

işitsel, anlamsal açılardan benzer veya aynı olarak algılanabilmesi gerekmektedir. Yani gerçekleştirilen fiilin bir başka kimsenin mal, iş ürünü faaliyetleri ile iltibas yaratma niteliğine haiz olması gerekmektedir.

Yargıtay bir başka kararında tescilli ve tanınmış “üç şerit” ve Adidas logo” markalarının sahibi tarafından tazminat talepli ikama edilen davada, davalıların satışını yaptığı “jump” markalı spor ayakkabılarda iltibasa neden olacak şekilde “iki şerit” ve “dört şerit” ibarelerinin kullanılmasını haksız rekabet ve marka hakkına tecavüz oluşturduğuna kanaat getirmiştir¹⁹³.

Hangi hallerde İltibas nedeniyle haksız rekabetin meydana geleceği TTK m. 55/1-a-4’te açıklanmıştır. Ancak anılan maddede karıştırılma nedeniyle haksız rekabetin tespiti nasıl yapılacağına ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. İltibasın tespit edilmesi noktasında Yargıtay İçtihatları ve Öğreti yol gösteri olacaktır. Uygulamada karıştırılmanın mevcut olup olmadığı bilirkişi aracılığıyla saptanmaktadır¹⁹⁴. Öncelikle mal veya hizmetin kime hitap ettiği saptanarak ortalama tüketicilerin yanılgı olasıları ve bu ürünleri diğer ürünlerin yerine tercih edip etmedikleri belirlenir. Ortalama tüketici ise; bu hizmet ve malın hitap ettiği topluluktur¹⁹⁵. Örneğin ürün erkekler hitap eden bir parfüm ise, ortalama tüketiciler erkekler, ürün bir oyuncak markasına ait ise ortalama tüketiciyi çocuklar oluşturacaktır. Karıştırılmayı tespit ederken bu alıcı grubuna dahil olan ortalama bir tüketicinin yorumları ve değerlendirmeleri dikkate alınacaktır¹⁹⁶.

Karıştırılma tehlikesi doğrudan, dolaylı veya geniş şekilde karıştırma tehlikesi olarak ortaya çıkabilmektedir. Doğrudan iltibas tehlikesinde, marka ile aynı veya benzer ibareler sebebiyle marka ve ibareleri karıştırarak ürün veya hizmetlerin

¹⁹³Yargıtay 11. Hukuk Dairesi T. 09.06.2022, E. 2022/2839, K. 2022/4652, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (E.T.19.11.2022) .

¹⁹⁴ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 171.

¹⁹⁵Canan Küçükali, **Marka Hukukunda Karıştırılma Tehlikesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, s.119.

¹⁹⁶Okşan Arslantaş, **Haksız Rekabet Hallerinden İltibas**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s.31

aynı işletmeden çıktığı hatasına düşölür. Bu yönde bir benzerlik olmazsa alıcılar bu mal ve hizmeti tercih etmeyecektir¹⁹⁷.

Dolaylı karıştırılmada ise ortalama tüketiciler ibareleri birbirlerinden ayırt eder, aralarında fark olduğunu anlar ancak buna rağmen aynı işletmenin ürünleri olduğu kanaatine varır¹⁹⁸. Yani ortalama tüketici birbirine benzeyen işaretleri gördüğünde marka sahibinin markada değişiklikler yaptığını düşünür. Aynı zamanda tüketicilerin markaya sahip olan kişinin farklı ürünler mal ve hizmetler satmaya başladığını düşünmesi durumunda da dolaylı karıştırılma söz konusu olacaktır.

Geniş anlamda karıştırma tehlikesinde ise, ibareler ve malın sahibi olan işletmeler birbirlerinden ayırt edilir ancak hatalı bir şekilde işletmeler arasında iktisadi ilişkiler bulunduğu kanısına varılır. Dolayısıyla ürünün, gerçek marka sahibinin kontrolü ile yapıldığı, üretimi yapılan malın da gerçek marka sahibi tarafından yapıldığı düşünölür¹⁹⁹. Her üç durumda da iltibas nedeniyle haksız rekabet meydana gelecektir.

Yukarıda karıştırılmaya konu edilebilecek hususların kanunda sayılanlar ile sınırlı olmadığını açıkladık. Uygulamada birçok alanda iltibasa konu olabilecek örneklerle karşılaşmaktayız. Örneğin bir ticari işletmenin faaliyetlerinde, bir ticari işletmenin özelliklerinde, ticari mallarda, ticari malların dış görünüşlerinde, ambalajlarında, maddi ve gayri maddi iş ürünlerinde (marka, patent, tasarım), ticaret unvanlarında, tanınmış işletmelerin duyuruş yaparken, tescil edilmemiş sinai mülkiyet haklarında, internet alan adlarında, sloganlarda, başkasına ait bir adın kullanılması sırasında, spor kulüplerinin tanıtma sembollerinde, rakip ürünlerin piyasadaki sürümlerini engelleme suretiyle iltibas meydana gelebilecektir²⁰⁰.

1.6.1.6. Karşılaştırma Suretiyle Haksız Rekabet

Karşılaştırma yoluyla haksız rekabet TTK m. 55/1-a-5 bendinde “*Kendisini, mallarını, iş ürünlerini, faaliyetlerini, fiyatlarını, gerçeğe aykırı, yanıltıcı, rakibini*

¹⁹⁷ Küçükali, **Marka Hukukunda Karıştırılma Tehlikesi**, s. 69.

¹⁹⁸ Küçükali, **Marka Hukukunda Karıştırılma Tehlikesi**, s. 70.

¹⁹⁹ Canan Küçükali, **Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 67.

²⁰⁰ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 180-202.

gereksiz yere kötüleyici veya gereksiz yere onun tanınmışlığından yararlanacak şekilde; başkaları, malları, iş ürünleri veya fiyatlarıyla karşılaştırmak ya da üçüncü kişiyi benzer yollardan öne geçirmek” hükmü ile düzenlenmiştir. Bu bentte yer alan hüküm, İsviçre Haksız Rekabet Kanunu’nun 3/e maddesinden esinlenerek düzenlenmiştir²⁰¹. Uygulamada haksız rekabetin bu hali genellikle karşılaştırmalı reklamlar olarak kendini göstermektedir. Rakiplerin kişisel veya ürettiği mal ve hizmetlerle bağlantı kurarak kendi mal ve hizmetlerinin rakibinin mal ve hizmetlerinden daha nitelikli veya onunla eş kalitede olduğunun gösterilmesi suretiyle yapılan reklamlara karşılaştırmalı reklam denilmektedir²⁰².

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda, karşılaştırmalı reklam yapılması açıkça yasaklanmamıştır. Hatta yasada bu hususta düzenleme yapılmış bazı sınırlar kapsamında karşılaştırmalı reklama müsaade edilmiştir²⁰³. Karşılaştırmalı reklam ürün ve hizmetler arasında tüketicilere seçme imkanı veren bir müessese olduğundan son zamanlarda başvurulmuş bir yöntemdir²⁰⁴. Yapılan bir çalışmada doğrudan ve dolaylı bir şekilde yapılan karşılaştırmalı reklamların tüketiciler üzerindeki etkisi ve bu reklamların firmalar nezdinde haksız rekabete yol açıp açmadığı incelenmiştir. Yapılan bu çalışma neticesinde, bu reklamlarla karşılaşan tüketicilerin büyük oranda bu reklamlardan etkilendiği ve bu reklamlarda iletilen bilgiler nedeniyle karşı markalara yönelebildikleri gözlenmiştir²⁰⁵.

Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği’nin 8. Maddesinde karşılaştırmalı reklamların yapılması bazı koşullara bağlanmıştır²⁰⁶. İşbu

²⁰¹ Ece Tatari, **Karşılaştırmalı Reklam Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s. 52.

²⁰² Erdoğan Moroğlu, Karşılaştırmalı Reklam ve Yargıtay Kararları, **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu 11**, Ankara, 1994, s.4.

²⁰³ Gökhan Güncan, **Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam Yoluyla İşlenen Haksız Rekabet Uygulamaları**, 2020, <https://www.researchgate.net/publication/354948152> , s. 73.

²⁰⁴ Murat Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, s.41

²⁰⁵ Bahar Gürdin, Doğrudan ve Dolaylı Karşılaştırmalı Reklamların Etkinliği. **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2020, cilt 36, 149.

²⁰⁶ “Rakiplere ait ürün adı, marka, logo, ticaret unvanı, işletme adı veya diğer ayırt edici unsurlara yer verilmemesi, b) Aldatıcı ve yanıltıcı olmaması, c) Haksız rekabete yol açmaması, ç) Karşılaştırılan mal veya hizmetlerin aynı ihtiyaçları karşılaması ya da aynamaca yönelik olması, d) Tüketicilere fayda sağlayacak bir hususun karşılaştırılması, e) Karşılaştırılan mal veya hizmetlerin, fiyatı da dahil, bir ya da daha fazla maddi, esaslı, doğrulanabilir ve tipik özelliğinin objektif olarak karşılaştırılması, f) Nesnel, ölçülebilir, sayısal verilere dayanan iddiaların; bilimsel test, rapor veya belgelerle

yönetmelikte yer alan şartlar ile TTK m. 55/1-a maddesinde karşılaştırmalı reklamın haksız rekabete yol açtığına ilişkin düzenlenen hüküm benzerlik göstermektedir. Görüldüğü üzere TTK ile mezkur yönetmelik karşılaştırmalı reklam yönünden benzer hükümleri ihtiva etmektedir²⁰⁷.

Karşılaştırmalı reklam yaparken reklamı yapılan ürünü öne çıkarırken aynı zamanda reklamı yapılan ürüne rakip olan ürün ve hizmetlerin kötülenmesi gündeme gelmektedir²⁰⁸. Her ne kadar karşılaştırmalı reklam yapmaktaki amaç karşı tarafı kötülemek olmasa da karşılaştırmalı reklamın niteliğinden kaynaklı bu durum yaşanmaktadır. Ancak Türk mevzuatında yapılan reklamın kötülemeye neden olmaması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Aksi halde yapılan reklam hukuka aykırı olacaktır.

Yargıtay emsal bir kararında davaya konu edilen bir reklamda “*Hızlı İnternet Var. Daha hızlı İnternet Var, Ama Vodafonda çoooooooooooooooook daha hız! internet var!*” ifadeleri ve “*EN HIZLI MOBİL İNTERNET*” şeklindeki sabit yazı eşliğinde Vodafone, diğer operatör ve bir diğer operatör şeklinde adlandırılan üç ‘internet hızı’ sütununu ekrana yansıtıldığı” şeklindeki ibarelerle haksız yarar sağlanmaya çalışıldığı gerekçeleriyle davanın kabulüne karar verilmiştir²⁰⁹.

1.6.1.7. Birden Fazla Tedarik Fiyatının Altında Satış Yapma

TTK m. 55/1.a-6’da düzenlenen bu hüküm ETTK’de yer almamaktadır²¹⁰. TTK m. 55/1-a-6 bendinde tedarik fiyatının altında satış yapmanın da haksız rekabete neden olacağı düzenlenmiştir²¹¹.

ispatlanması, g) Rakiplerin (Mülga ibare:RG-28/12/2018-30639)(...) mallarını, hizmetlerini, faaliyetlerini veya diğer özelliklerini kötülememesi veya itibarsızlaştırmaması, ğ) Menşei belirtilmiş mal veya hizmete ilişkin karşılaştırmada, mal veya hizmetlerin aynıcoğrafi yerden olması, h) Reklam veren ile rakibinin markası, ticaret unvanı, işletme adı veya diğer bir ayırt edici işareti ya da mal veya hizmetleri ile ilgili karışıklığa yol açmaması, ı) (Ek:RG-4/1/2017-29938) Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere aykırı olmaması” (Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği m.8)

²⁰⁷Ali Demirbaş, Tüketici Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam –Doğrudan mı Dolaylı Mı?, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı:1, 2020,s .45.

²⁰⁸Soner Kenaroğlu, **Haksız Rekabet Hukuku’nda Karşılaştırmalı Reklam**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, s. 103.

²⁰⁹Yargıtay 11. Hukuk Dairesi T. 29.03.2021, E. 2020/1425, K. 2021/3002, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (E.T.20.11.2022) .

²¹⁰Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 408.

²¹¹“Seçilmiş bazı malları, iş ürünlerini veya faaliyetleri birden çok kere tedarik fiyatının altında satışa sunmak, bu sunumları reklamlarında özellikle vurgulamak ve bu şekilde müşterilerini,

Anayasa ile güvence altına alınmış olan serbest piyasa ekonomisi beraberinde iş sahiplerinin ürünlerin fiyatını özgürce belirleyebilmeyi de beraberinde getirmektedir. Ancak ürünlerin fiyatlarını tüketicilere iletme noktasında dürüstlük kuralına aykırı hareket edilmemesi gerekir²¹². Hukukumuzda tedarik fiyatının altında satış yapma yasaklanmamıştır²¹³. Ancak bazı hallerde, örneğin tedarik fiyatının altında birden çok satışa sunma ve bu sunumun tüketicileri yanıltması durumunda haksız rekabet oluşturabilir²¹⁴.

Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere, bazı ürünler seçilerek fiyatları, tedarik fiyatının altında göstermelik olarak satışa sunulur, bu şekilde tüketicinin aldanmasını sağlanır²¹⁵. Böylelikle tüketicide yüksek kalitedeki ürünü düşük fiyata alabilme kanısı uyandırılır. Tuzak fiyat olarak adlandırılan bu uygulama ile ürünlerini satan firma sürekli indirim varmış gibi tüketiciyi etkilemeye ve mağazasına çekmeye çalışır²¹⁶. Bu uygulama ile mağazalar rakiplerinin satış yapmasını engellemekle beraber piyasa dışında kalmalarını sağlarlar. Dolayısıyla rekabet ortamı bozulur.

Kanun maddesinde yer alan “seçilmiş” ifadesi satıcı veya takdim eden tarafından satılan tüm ürünlerin değil sadece bazı ürünlerin tedarik fiyatının altında satılmasıyla haksız rekabetin meydana geleceği açıklanmıştır²¹⁷. Bu fiilde tedarik edenin elinde bulunan ürünlerin hepsi aynı kalitede ve özellikte değildir. Gerçekte

kendisinin veya rakiplerinin yeteneği hakkında yanıltmak; şu kadar ki, satış fiyatının, aynı çeşit malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerinin benzer hacimde alımında uygulanan tedarik fiyatının altında olması hâlinde yanıltmanın varlığı karine olarak kabul olunur; davalı, gerçek tedarik fiyatını ispatladığı takdirde bu fiyat değerlendirmeye esas olur.” (6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 55/1-a-6.)

²¹²Ecem Berk Olgun, **Yeni Düzenlemeler Işığında Karşılaştırmalı Reklam Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s. 81.

²¹³Yargıtay Hukuk Genel Kurulu T. 11.12.2018, E. 2017/117, K. 2018/1883. (<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), E.T. 24.11.2022.

²¹⁴Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 408.

²¹⁵Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 219.

²¹⁶Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 219.

²¹⁷Neyzen Fehmi Dolar, TTK m.55/1-a-6’da Özel Bir Haksız Rekabet Hali Olarak Düzenlenen Tedarik Fiyatının Altındaki Sunumlara İlişkin Bir İnceleme, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sayı 1, 2021,s.121, <https://dergipark.org.tr/tr>, (E.T. 24.11.2022).

sunulan ürün göstermelik (yem)’in vasfına haiz değildir ya da göstermelik (yem) ürünü sunan satıcının elinde yeterli ürün bulunmamaktadır²¹⁸.

Bu fiilin oluşması için malın tedarik fiyatının altında satışa sunulması gerekmektedir. Tedarik fiyatı, satışa sunulan ürünün tedarik edene mal olduğu fiyattır. Tedarik fiyatını ürünün satış fiyatından olası indirimleri düşükten sonra, alınan ürünü tedarik ederken harcanan masrafların (Taşıma maliyeti, stok maliyeti, depolama maliyeti, paketleme maliyeti, vergi vs.) ve KDV’nin eklenmesi ile ortaya çıkan tutardır²¹⁹.

TTK m. 55/1-a-6’da bir karineye yer verilmiştir²²⁰. Kanunda yer alan bu hükme göre, bir ürünün maliyet fiyatının altında satışa sunulması durumu, tüketicileri aldatma karinesi olarak kabul edilmiştir. Bu durumda ürünün tedarik fiyatının altında satışa sunulmadığını ispat edecek olan satıcıdır. Satışa sunulan fiyatın aslında tedarik fiyatının üzerinde bir fiyat olduğunun ispatlanması, bu fiyatın değerlendirmeye esas alınmasını sağlayacaktır. Yargıtay emsal bir kararında ispat yükünün davalıya geçtiğine açıklık getirmiştir²²¹.

Haksız rekabetin meydana gelebilmesi için tedarik fiyatının altında satış yapılmasının yanında, bu fiilin birden fazla yapılması gerekmektedir. Yani bir ürünün sadece bir kere tedarik fiyatının altında satılmasıyla haksız rekabet meydana gelmeyecek bu fiilin tekrarlanması gerekecektir. Tedarik fiyatının altında

²¹⁸ Sami Karahan, **Ticari İşletme Hukuku**, Mimoza Yayınevi, 2017, Konya, s. 236.

²¹⁹ Durmuş Acar, Burcu Arslantas Ateş, Tedarik Zinciri Faaliyetlerinin Maliyetleri ve Dış Kaynakların Kullanımı İlişkisi, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 2011, cilt 6, <https://dergipark.org.tr>, E.T. 25.11.2022, s. 9.

²²⁰ “Satış fiyatının, aynı çeşit malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerinin benzer hacimde alımında uygulanan tedarik fiyatının altında olması hâlinde yanılmanın varlığı karine olarak kabul olunur” (TTK Madde 55/1-a.6)

²²¹ “Bu hüküm uyarınca haksız rekabetin varlığından söz edebilmek için tedarik fiyatının altında satışa arz hususunun varlığı en temel şart olup, anılan kanun maddesinde ifade edildiği üzere tedarik fiyatının altında satışa arz halinin bulunup bulunmadığının tespiti bakımından haksız rekabette bulunduğu iddia olunan kişinin gerçek tedarik fiyatını ispatladığı durumda bu fiyat nazara alınarak değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bu açıklamalar ışığında somut uyüşmazlığa gelindiğinde, İlk Derece Mahkemesince davalı tarafça ekmek maliyetine ilişkin sunulan kayıtlar üzerinden aldırılan bilirkişi raporunda davalının 250 gr. ekmeği 0,871 TL’ye mâl ettiği tespit edilmiştir. Bu halde davalının gerçek tedarik fiyatını ispatladığı kabul edilerek tedarik fiyatının altında satışın bulunmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiş.” (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 07.04.2021 Tarih, 2020/5907 Esas, 2021/3406 karar sayılı ilamı, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, E.T. 25.11.2022).

gerçekleştirilen satışların veya sunumların ayrıca reklamlarda özellikle vurgulanması da haksız rekabet meydana getirmesi için aranan bir başka unsurdur. Tedarik fiyatının altında gerçekleştirilen sunumlar, gazete dergi televizyon, ilan, broşür, internette yer alan reklamlar, e posta gibi yöntemlerle gerçekleştirilebilmektedir²²².

Ayrıca ürünlerin nitelikleri hakkında tüketicilerin yanılgıya yöneltilmesi gerekmektedir. Yasa koyucu ilgili madde de yanıltma unsuruna ilişkin bir karine öngörmüştür. Bu kapsamda tedarik fiyatının altında satış yapma fiilinin başlı başına alıcıları yanıltmaya neden olacağı bir karine olarak kabul edilmiştir.

1.6.1.8. Ek Edimlerle Yanıltma

6102 Sayılı TTK 55/1-a-7 bendi “*Müşteriyi ek edimlerle sunumun gerçek değeri hakkında yanıltmak*” hükmüne haizdir. Bu bende göre tüketiciler, satışa sunulan bir ürünü, hizmeti veya faaliyeti gerçek niteliği ve değeri hakkında ek edimler aracılığıyla yanıltılır. Bir eylemin TTK m. 55/1-a-7’e göre haksız rekabet fiilini oluşturması için, tüketiciye bir ek ivaz verilir, bu yolla ürünün niteliği hakkında tüketiciyi yanıltılır²²³.

Haksız rekabeti oluşturan bu hal, aynı zamanda müşteriye ek edim niteliğinde sunulan mal piyasasını da olumsuz yönde etkilemekte ve zarara uğramaktadır²²⁴. Kanun maddesinde ek edim olarak nitelendirilen hususların neler olduğuna ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Ancak anılan bendin gerekçesinde “*armağanlar, primler ve rabatlar*” şeklinde örneklendirilmiştir. Ek edimlerden anlaşılan, tüketicinin asıl almak istediği edimlerin yanında ücretsiz sunulan edimlerdir. Bu şekilde tüketicinin yanılgıya düşmesi sağlanır iradesi yönlendirilir.

İşbu haksız rekabet hali dürüstlük kuralına aykırı iki fiil içermektedir. Birincisi tüketicinin iradesini yönlendirerek yanıltmasını sağlamak, ikincisi ise

²²² Neyzen Fehmi Dolar, **TTK m.55/1-a-6’da Özel Bir Haksız Rekabet Hali Olarak Düzenlenen Tedarik Fiyatının Altındaki Sunumlara İlişkin Bir İnceleme**, s. 127.

²²³ Ufuk Tekin, *Müşteriyi Ek Edimlerle Sunumun Gerçek Değeri Hakkında Yanıltmak Suretiyle Haksız Rekabet*, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, 2019, Cilt 35, s. 173.

²²⁴ Çınar Karabağ, **Türk Ticaret Kanununa Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, s. 112.

ürünün değerini bedelsiz olarak takdim edilen ürünlerle saklamaktır²²⁵. Kimi durumlarda da tüketicilerin belli bir limitin üstüne para harcamaları için bu yola başvurulmaktadır. Belirtilen miktarın aşılması ile tüketiciye çekiliş hakkı ya da hediye çeki gibi bazı fırsatlar sunarak tüketicinin harcama yapması sağlanmaktadır²²⁶. Örneğin “fön makinesi alana fön fırçası hediye”, “koltuk takımı alana orta sehpa hediye” şeklindeki reklamlar da bu haksız rekabet haline örnek olarak gösterilebilir. Önemli olan ek edimin ücretsiz sunulmasıdır.

6102 Sayılı TTK’de yer alan düzenlemenin yanında 6502 Sayılı THKH’de benzer düzenlemeye yer verilmiştir. TKHK 6/3 maddesinde bir ürün veya hizmetin satın alınmasını başka bir ürün veya hizmetin satın alınmasına bağlanması işbu hükme göre yasaklanmıştır²²⁷. Ancak iki düzenleme arasında fark vardır. TTK’de yer alan düzenleme satışı yapılmak istenen ürün veya hizmetin satılması için yanında ücretsiz ek edimler sunmak ve tüketicileri yanıltmak iken, THKH’de yer alan düzenlemede yasaklanan husus mal ve hizmetin satımını başka bir mal ve hizmetin satın alınmasına bağlanmasıdır²²⁸.

1.6.1.9. Saldırgan Satış Yöntemleri

Haksız rekabet oluşturan eylemler, yalnızca rakiplerin çıkarlarını değil, aynı zamanda tüketicilerin çıkarlarını da etkilemektedir. Bu fiillerden biri de saldırıgan satış yöntemleri ile karar verme sürecinde tüketiciyi etkilemektir²²⁹. 6102 Sayılı TTK 55/1-a-8 “*Müşterinin karar verme özgürlüğünü özellikle saldırıgan satış yöntemleri ile sınırlamak*” hükmüne haiz olan bu bentte özellikle tüketiciyi koruma amacı güdülmüştür. Bir ürünün satın alınabilmesi için gözetilen temel unsurlar olan fiyat ve

²²⁵Hamdi Pınar, Reklam ve Satış Yöntemlerine İlişkin Haksız Rekabet Halleri, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 2012, cilt 12, <https://dergipark.org.tr>, s. 137.

²²⁶ Alper Taşkiran, **Türk ve Avrupa Birliği Hukuku İle Uygulama Örnekleri Çerçevesinde Haksız Rekabet Suçları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2020, s. 84.

²²⁷“*Ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenler; aksine bir teamül, ticari örf veya adet ya da haklı bir sebep yoksa; bir mal veya hizmetin satışını o mal veya hizmetin, kendisi tarafından belirlenen miktar, sayı, ebat gibi koşullara ya da başka bir mal veya hizmetin satın alınması şartına bağlayamaz. (6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, m. 62/3.)*”

²²⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 226.

²²⁹ Nedret Füsun Nomer Ertan, **Haksız Ticari Uygulamalar**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Avrupa Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2019, s. 997, <https://iupress.istanbul.edu.tr/tr/book/turk-hukukunun-avrupa-birligi-hukukuna-uyumu-ozel-hukuk/chapter/haksiz-ticari-uygulamalar>, E.T. 26.11.2022, s. 997.

kalite dışındaki faktörlerin tüketiciyi tesir altına alarak etkilemesi durumunda saldırgan satış yöntemlerinden bahsedilecektir²³⁰.

Öncelikle belirtmek gerekir ki her saldırgan satış yöntemi haksız rekabeti meydana getirmeyecektir. Aksi düşünüldüğünde, işaretlerle müşterileri lokantasına davet edenlerin, kamyon gibi araçlarla satış yapanların bu hüküm uyarınca haksız rekabet fiilini meydana getirmiş olması gerekir²³¹. Bu hükmün gayesi bu değildir. Saldırgan satış eyleminde satıcının meydana getirdiği fiil, tüketiciyi sindirmesi, zorlaması veya tüketiciyi haksız yere etki altında bırakması gerekmektedir²³².

Tüketiciyi sindirmede, tüketicinin özel hayatında müdahale edilerek ihtiyacı olmadığı ya da almak istemediği halde almak zorunda bırakılır²³³. Mütemadiyen müşterileri telefon aracılığıyla arayıp ürün satmaya çalışan satıcıların gerçekleştirildiği bu eylem örnek olarak gösterilebilir.

Zorlamada, satıcı ürünlerini satmak için kullandığı saldırgan satış ve ikna yöntemlerini tüketicileri fiziksel ya da psikolojik açıdan zorlayacak şekilde kullanır²³⁴. Örneğin sokaklarda ürün ya da dergi satmaya çalışan satıcılar, karşı tarafın merhamet, acıma şefkat duygularını kullanarak ürünleri satmaya çalışmaları buna örnek olarak verilebilir²³⁵. Hastaların tedavi masraflarını karşılamak amacıyla dergileri sattığını beyan eden satıcılar, müşterilerin duygularını kullanarak ürünlerin satın alınmak istememelerinin önüne geçerler.

TTK m. 55/1-a-8 bendinin gerekçesinde saldırgan reklamların hüküm kapsamına girmeyeceği belirtilmiştir. Ancak saldırgan reklamların bu madde kapsamına alınmamasına haksız rekabet oluşturmayaacağı ya da herhangi bir yaptırım ile karşılaşmayacağı anlamına gelmemektedir. Bu durumda TTK m. 54/2'de

²³⁰ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 410.

²³¹ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 410.

²³² Firdevs Savaş, **Haksız Rekabet Hukukunda Saldırgan Satış Yöntemleri**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018, s. 49.

²³³ Almıla Kepenek, **Türk Hukukunda Saldırgan Satış Yöntemleri**, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, cilt 7, <https://dergipark.org.tr> (E.T. 27.11.2022), s. 401.

²³⁴ Almıla Kepenek, **Türk Hukukunda Saldırgan Satış Yöntemleri**, s. 401.

²³⁵ Savaş, **Haksız Rekabet Hukukunda Saldırgan Satış Yöntemleri**, s. 55.

düzenlenen genel hükümler uygulama alanı bulacaktır²³⁶. Saldırgan reklamların da bir çeşit saldırgan satış yöntemi olduğuna ilişkin öğretide birçok görüş bulunmaktadır²³⁷.

1.6.1.10. Mallar, İş Ürünleri veya Faaliyetler Hakkındaki Bilgileri Gizleme Yoluyla Alıcıyı Yanıltma

TTK m. 55/1-a-9 maddesinde yer alan hüküm ile malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerin niteliklerini gizleme fiilini haksız rekabet olarak nitelendirmiştir.

Fail kendi mallarını, iş ürünlerini veya faaliyetlerini sunarken veya satışını yaparken, bu ürünlerin niteliklerini, tehlikeleri zararlarını, miktarlarını saklayarak tüketicilerin hataya düşmelerine neden olurlar. Bir satıcının tarihi geçmiş ürünlerinin paketlerini değiştirerek yeni paketler içinde satışa sunması bu maddede yer alan haksız rekabet haline örnek olarak gösterilebilir²³⁸.

Bu bentte açıkladığımız haksız rekabet fiili aynı zamanda yanıltma ve gerçeğe aykırı hareket etme fiilini de oluşturmaktadır. Bu bent TTK m. 55/1-a-2 bendinde yer alan hüküm ile benzerlik oluşturmaktadır²³⁹. Gizleme nedeniyle meydana getirilen haksız rekabet halinin yer aldığı (9) numaralı bentte düzenlenen fiilin kapsamı (2) numaralı bende göre daha geniştir²⁴⁰. (2) numaralı bendin tersi olarak burada yanıltma kapsamına sadece açıklamalar girmemektedir, burada yanıltma kapsamında aynı zamanda malın şekli, ambalaj biçimi, etiketin takdimi şeklindeki görünüm bakımından her türlü araç ile yapılabilmektedir²⁴¹. Ayrıca (2) numaralı bendin muhatabı piyasada yer alan rakipler, müşteriler, işletme sahipleri olurken (9) numaralı bentte yalnızca tüketici dikkate alınmıştır²⁴². (2) numaralı bentte yer alan

²³⁶ Neval Okan, Saldırgan Satış Yöntemlerine Karşı Tüketicilerin Korunması, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2016, Cilt 2, <https://dergipark.org.tr>, E.T. 27.11.2022, s. 80.

²³⁷ Levent Biçer, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Haksız Rekabet (54-63), **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2012, c.1, <https://openaccess.maltepe.edu.tr> s. 114.

²³⁸ Ramazan Gönenç, **İşletmelerin Haksız Rekabet Oluşturan Eylemleri: Yargıtay'ın 2012-2018 Yılları Arasındaki Kararları Üzerinden Bir Analiz**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü, Sakarya, 2019, s. 10.

²³⁹ Karahan, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 239.

²⁴⁰ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 234.

²⁴¹ Karahan, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 239.

²⁴² Karahan, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 239.

açıklamalar aktif özellik gösterirken (9) numaralı bentte düzenlenen açıklamalar pasif özellik gösterir²⁴³.

1.6.1.11. Tüketici Kredileri, Taksitli veya Benzeri Satışlarda Tüketicuyu Yanıltma veya Aldatma

Tüketicilerin menfaatlerini gözeterek bir başka haksız rekabet hali de TTK m. 55/1-a-10,²⁴⁴ 55/1-a-11²⁴⁵, 55/1-a-12'nci²⁴⁶ bentlerde düzenlenmiştir. Bu bentlerde düzenlenen haksız rekabet halleri de yeni tür haksız rekabet fiillerindendir²⁴⁷.

TTK 55/1-a-10'da açıklanan haksız rekabet halinde satıcıların tüketiciler ile taksitli satış sözleşmesi yaparken ya da bunları kamuya duyururken fiyatı, taksitlerin sayısını, taksit sayısı nedeniyle oluşacak vade farkını ya da faizi tüketicilere sade, aleni ve net biçimde bildirme yükümlülüğünün bulunduğu belirtilmiştir²⁴⁸. Bu haksız rekabet halinin meydana gelebilmesi için öncelikle ya taksitle satım sözleşmesinin bulunması ya da kamuya duyurulan bir ilanının bulunması gerekir. İlanı yapan satıcı ise ya unvanını saklamalı, ya ürün veya hizmetin toptan satış fiyatını açıklamamalı ya da taksitli satış dolayısıyla oluşan vade farkını veya faizi belirtmemelidir.

Taksitli satış sözleşmeleri TBK'de 253-273 maddelerinde²⁴⁹ ayrıca TKHK'nin 17-21 maddelerinde düzenlenmiştir²⁵⁰. Burada belirtmek gerekir ki TTK m. 55/1-a-10'da yer alan düzenleme kapsamına hem TKHK hem de TBK'de yer alan taksitli satış sözleşmeleri girmektedir. Bu haksız rekabet haline örnek olarak, beyaz eşya sektöründe, mağazada beyaz eşyaların üzerinde yer alan etiketlerdeki fiyatlarda,

²⁴³ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu M. 55/1-a-9 gerekçesi, <https://www.muglabarosu.org.tr>, 28.11.2022.

²⁴⁴ "Taksitle satım sözleşmelerine veya buna benzer hukuki işlemlere ilişkin kamuya yapılan ilanlarda unvanını açıkça belirtmemek, peşin veya toplam satış fiyatını veya taksitle satımdan kaynaklanan ek maliyeti Türk Lirası ve yıllık oranlar üzerinden belirtmemek" (TTK m. 55/1-a-10).

²⁴⁵ "Tüketici kredilerine ilişkin kamuya yapılan ilanlarda unvanını açıkça belirtmemek veya kredilerin net tutarlarına, toplam giderlerine, efektif yıllık faizlerine ilişkin açık beyanlarda bulunmamak." (TTK m. 55/1-a-11).

²⁴⁶ "İşletmesine ilişkin faaliyetleri çerçevesinde, taksitle satım veya tüketici kredisi sözleşmeleri sunan veya akdeden ve bu bağlamda sözleşmenin konusu, fiyatı, ödeme şartları, sözleşme süresi, müşterinin cayma veya fesih hakkına veya kalan borcu vadeden önce ödeme hakkına ilişkin eksik veya yanlış bilgiler içeren sözleşme formülleri kullanmak." (TTK m. 55/1-a-12).

²⁴⁷ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 412.

²⁴⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 237.

²⁴⁹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 238.

²⁵⁰ Hikmet, KOYUNCU, Zeynep ÖZKUL Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet Düzenlemesi ve Tüketici Hukuku, **İstanbul Barosu Dergisi**, Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayı, 2014, Cilt:88, s. 3.

taksitli satış yapıldığında meydana gelen vade farkı veya faiz oranının müşteriye bildirilmeden kasada direkt olarak müşteriden tahsil edilmesi verilebilir²⁵¹.

TTK m. 55/1-a-11 bendinde yer alan düzenlemede de yine tüketicinin korunması amaçlanmış tüketicinin hataya düşmesi ya da aldanması nedeniyle haksız fayda sağlamalarının önüne geçilmiştir. Bu bende göre haksız rekabet fiilinin oluşması için öncelikle bir tüketici kredisi bulunmalı, tüketici kredisine ilişkin kamuya bir ilanın yapılması, bu ilanları yapan şahısların ya unvanlarını açıkça belirtmemeli, ya da kredilerin net miktarlarının, masraflarının ve yıllık faiz oranlarına ilişkin gereken açıklamalarda bulunulmamalıdır. Yapılan ilan şeffaf ve açık olmalıdır. Bir bankadan kullanılan tüketici kredisinin, tüketici tarafından erkenden ödenmesi durumunda, toplam tutardan ne kadar bir düşüş gerçekleşeceğine ilişkin bilgilerin sözleşme kapsamında bulunmaması açıkladığımız haksız rekabet haline örnek olarak verilebilir²⁵².

TTK m. 55/1-a-12 kapsamında düzenlenen haksız rekabet halinde de tüketicilerin korunması amaçlanmıştır. Bu kapsamda haksız rekabet oluşabilmesi için, öncelikle taksitle satış veya tüketici kredisi sözleşmesinin bulunması, bu sözleşmelerin ticari işletmelere ait faaliyetler doğrultusunda imzalanmalı, işletmelerin evvelden hazırladıkları örnek sözleşme içerikleri kullanılmalı, bu içerikler yanıltıcı, yanlış ve eksik bilgiler içermelidir²⁵³.

1.6.2. Sözleşmeyi İhlale Veya Feshe Yönelme

Türk Hukuk Siteminde sözleşme yapma serbestliği kabul edilmiştir. Fakat sözleşmeye taraf olmayan üçüncü kişilerin taraflar arasında akdedilen sözleşmelere müdahalede bulunmaları hukuken sınırlandırılmıştır²⁵⁴. TTK m. 55/1-b maddesinde yer alan düzenlemede dışarıdan müdahale ederek akdedilen sözleşmeyi ihlal etmeye ya da feshetmeye yönlendirilen fiiller haksız rekabet olarak nitelendirilmiştir. TTK m. 55/1-b bendinde “*Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yönelmek*” şeklinde

²⁵¹ Gönenç, *İşletmelerin Haksız Rekabet Oluşturan Eylemleri: Yargıtay’ın 2012-2018 Yılları Arasındaki Kararları Üzerinden Bir Analiz*, s. 10.

²⁵² Gönenç, *İşletmelerin Haksız Rekabet Oluşturan Eylemleri: Yargıtay’ın 2012-2018 Yılları Arasındaki Kararları Üzerinden Bir Analiz*, s. 10.

²⁵³ Erdil, *Haksız Rekabet Hukuku*, s. 243.

²⁵⁴ Umut Kolcuoğlu, *Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönelmek Suretiyle Haksız Rekabet*, Dünya Gazetesi, 2020, <https://www.dunya.com> (E.T.30.11.2022), s. 1.

düzenlenen kanun maddesi 4 ayrı alt bent ile açıklanmıştır. Burada belirtilmek gerekir ki yasada yer alan düzenlemenin sözleşmeyi ihlal eden veya haksız yere fesheden kişilere yönelik olarak değil de bu ihlallere yönelten kişiler bakımından düzenlenmiştir.

Kanunun TTK m. 55/1-b maddesinde düzenlenen bu haksız rekabet halinde-kanun lafzından anlaşılacağı üzere yöneltme fiilinin gerçekleşmesi yeterli olup haksız rekabetin meydana gelmesi için sözleşmenin ihlal ile sonuçlanması şart değildir. Çünkü kanun maddesinde, neticeye ilişkin olarak herhangi bir açıklama yapılmamış yalnızca yöneltme eyleminin mevcut olması aranmıştır²⁵⁵. Kanaatimize sözleşmenin ihlal ya da fesih ile sonuçlanması hususu tazminat talep edebilme açısından önem arz etmektedir. Nitekim sözleşmenin ihlal ya da feshedilmesi sonucunda zarar oluşacaktır. Bu zararın tazmini talep edebilmek için zararın mevcut olması gerekir.

Madde gerekçesinde yer alan hükme göre sözleşmenin yanlarından birinin, sözleşme dışı birinin gerçekleştirdiği eylemler neticesinde sözleşmeyi ihlale ya da feshe yöneltmesi ile Türk Haksız Rekabet Hukuku yeni bir boyut kazanmıştır²⁵⁶. Bir akdi sadece taraflar ihlal edebilir veya sonlandırabilir, üçüncü kişilerin eylemleri tarafları sözleşmeyi ihlal etmeye ya da feshetmeye yöneltebilir²⁵⁷. Bu eylem özel bir durum olmakla beraber, bir tür “ayartma” olarak nitelenebilir²⁵⁸. Kanunda yer alan bu düzenleme dört ayrı başlık altında açıklanmıştır. Ancak tekrardan belirtmek isteriz ki, “Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yöneltmek” sadece düzenlenen bu dört örnek ile sınırlı değildir. İşbu bentlerin kapsamına girmeyen ancak sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yöneltme fiilini oluşturan eylemler de ayrıca TTK m. 54/2 kapsamında değerlendirilecektir.

TTK m. 55/1-b maddesinde yer alan bu haksız rekabet hali dört ayrı bent halinde düzenlenmiştir. Aşağıda bunlar ayrı ayrı açıklanacaktır.

²⁵⁵Meliha Sermin Paksoy, **Sözleşmeyi İhlale Yönelme**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2016, s. 149.

²⁵⁶6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu madde 55/1-b gerekçesi, <https://www.muglabarosu.org.tr>, 30.11.2022.

²⁵⁷ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 413.

²⁵⁸ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 413.

1.6.2.1. Başkaları İle Yapılan Sözleşmelere Aykırı Davranmaya Yöneltilme

TTK m. 55/1-b-1 bendinde yer alan “*Müşterilerle kendisinin bizzat sözleşme yapabilmesi için, onları başkalarıyla yapmış oldukları sözleşmelere aykırı davranmaya yöneltmek*” fiili haksız rekabet sayılmıştır. Hükmün içeriğini İsvHRK.4/a oluşturmuştur²⁵⁹. Sözleşmenin taraflarından birinin sözleşmeyi ihlal ederek üçüncü şahıslar lehine fayda sağlaması durumunda bu madde kapsamında haksız rekabet oluşmayacaktır²⁶⁰. TTK m. 55/1-b.1 kapsamında haksız rekabetin gerçekleşebilmesi için gereken aşağıdaki unsurların bulunması gerekir;

- Müşterilerin evvelden başkası ile sözleşme yapmış olması ve sözleşmeye ihlale yöneltilen şahısların müşteri olması,
- Yapılan sözleşmeyi ihlale yöneltme eyleminin bulunması
- Sözleşmeye aykırı davranmaya yöneltmedeki gayenin müşterilerin kendisi ile sözleşme yapmasını sağlamak²⁶¹.

Öncelikle bu haksız rekabet halinin gerçekleşebilmesi için sözleşmeyi ihlale yöneltilen kişinin müşteri olması gerekir. Kanun maddesinde yer alan düzenlemede ihlale yöneltilen şahıslar için sadece “müşteri “ kavramı kullanılmıştır. Müşteri kavramını, aldığı bir ürün ya da hizmet karşılığında ücret ödeyen şahıs olarak tanımlayabiliriz²⁶². Müşteri kapsamına tüketiciler, alıcılar, mal ve hizmet sunan tedarikçiler, satıcılar girmektedir²⁶³. Ayrıca müşterilerin önceden başkaları ile yapmış olduğu bir sözleşmenin mevcut olması gerekir.

Aranan bir diğer unsur olan yöneltme eyleminin mevcut olması haksız rekabetin gerçekleşmesi için yeterli olup bu fiil neticesinde bir sözleşme ihlalinin ya da sözleşmeye aykırılığın gerçekleşmesi şart değildir²⁶⁴. Dolayısıyla yöneltme

²⁵⁹Sinan Sarıkaya, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yöneltilme**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014, s. 45.

²⁶⁰ Sarıkaya, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yöneltilme**, s.46

²⁶¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 246.

²⁶² Paksoy, **Sözleşmeyi İhlale Yöneltilme**, s. 149.

²⁶³ Sarıkaya, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yöneltilme**, s.48.

²⁶⁴ Sarıkaya, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yöneltilme**, s.65.

sözleşmeyi ihlal etmek ya da feshetmek amacıyla müşterinin iradesini etkileyecek fiilleri gerçekleştirilmesidir²⁶⁵.

TTK m. 55/1-b.1 kapsamında bir sorumluluğun mevcut olması için ayrıca yönelten kişinin, müşteriyle kendisinin sözleşme yapmasını sağlama saikiyle hareket etmesi gerekmektedir. Burada önceden yapılan sözleşmenin sonlandırılması şart değildir, sözleşmeyi ihlale ya da sonlandırmaya yönlendirip kendisiyle sözleşme yapmayı sağlamaya çalışmak yeterlidir. Belirtmek gerekir ki, yönelten kişi ile müşteri arasında yapılan sözleşme ile müşterinin daha önceden yapmış olduğu sözleşmenin nitelik olarak aynı ya da benzer olması gerekmemektedir²⁶⁶. Sözleşme ile bir satın alma taahhüdünde bulunan akaryakıt dağıtım bürosunu başka bir markanın daha ucuz ve daha yüksek bir miktar için satış vaadi vererek sözleşmeye aykırı davranmaya neden olması durumunda TTK m. 55/1-b.1 kapsamında haksız rekabet oluşacaktır²⁶⁷.

1.6.2.2. Yardımcılara Haksız Menfaat Temin veya Vaat Etme

Ticari piyasada çalışanlar şirketlerin veya işletmelerin başarılı olmalarını sağlamak için çaba göstermektedirler. İşletmelerin rekabet piyasasında başarılı olmalarında işletme için çabalayanların rolü büyüktür. Bu nedenle görevlerine aykırı hareket eden çalışanlar, işletmelerin başarısını olumsuz etkileyebilmektedirler. Hatta çoğu zaman dürüstlük kuralına aykırı hareket etmeleri durumunda haksız rekabet meydana gelebilmektedir.

TTK 55/1-b-2 bendinde düzenlenen hükme göre “Üçüncü kişilerin işçilerine, vekillerine ve diğer yardımcı kişilerine, hak etmedikleri ve onları işlerinin ifasında yükümlülüklerine aykırı davranmaya yöneltebilecek yararlar sağlayarak veya önererek, kendisine veya başkalarına çıkar sağlamaya çalışmak” haksız rekabet olarak nitelendirilmiştir. Üçüncü kişilerin işçilerine vekillerine veya yardımcılara görevlerine aykırı davranmalarına sevk ederek kendilerine veya başkalarına hak

²⁶⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 247.

²⁶⁶ Paksoy, **Sözleşmeyi İhlale Yönelme**, s. 168.

²⁶⁷ Gönenç, **İşletmelerin Haksız Rekabet Oluşturan Eylemleri: Yargıtay’ın 2012-2018 Yılları Arasındaki Kararları Üzerinden Bir Analiz**, s. 10.

etmedikleri şekilde menfaat temin etmeye çalışmak haksız rekabete neden olmaktadır²⁶⁸.

Temelinde dürüstlük kuralına aykırı davranma fiilinin yer aldığı bu haksız rekabet halinin meydana gelmesi için gerekli unsurlar bulunmaktadır. Şöyle ki;

- Üçüncü kişilerin çalışanlarına, vekillerine ve yardımcılara hak etmedikleri faydalar sağlanması ya da önerilmesi,
- Fayda sağlanırken bu kişilerin görevlerine aykırı hareket etmesi,
- Bu fiil neticesinde kendisi veya üçüncü kişi lehine menfaat sağlanması.

Bir eylemin yukarıda sayılan unsurları taşıması halinde haksız rekabet meydana gelecektir. Emeğini bir işletmenin tasarrufuna sunan işçi, yardımcı, çırak, teknik personel vs. diğer çalışanlar bu kapsama girmektedir²⁶⁹. Kanun lafzından anlaşılacağı üzere bu kişiler lehine yarar sağlanması şart değildir, yarar sağlanmasının önerilmesi yeterlidir. Ayrıca bu kişilerin görevlerine aykırı davranmaya yöneltmesi gerekir. Üçüncü kişi tüm bu eylemleri gerçekleştirilirken kendisi veya başkaları lehine menfaat sağlaması gerekmektedir.

Birbirine rakip iki restorandan birinin diğer restoranın aşçısı ve personeline, bu restoranı tercih etmemeleri ve yemek yemek için kendi restoranına gelmelerini sağlamak için yemeklere fazla tuz koymaları bunun karşılığında daha iyi koşullarda kendi işletmesinde çalıştırılacaklarını vadetmesi açıkladığımız haksız rekabet haline örnek olarak verilebilir²⁷⁰.

1.6.2.3. Yardımcıları Kandırmak Suretiyle Üretim veya İş Sırlarını İfşa Etmeye veya Ele Geçirmeye Yönelme

Ticari piyasada işletmelerin ticari faaliyetlerini sürdürmede ve gelişimlerinde iş ürünleri ve ticari sırlar rol oynamaktadır²⁷¹. Bu haksız rekabet eylemi çok eski dönemlere hatta Roma Hukukuna dayanmaktadır²⁷². ETTK’de de yer alan bu haksız rekabet haline 6102 sayılı kanunun 55/1-b-3 bendinde “İşçileri, vekilleri veya diğer

²⁶⁸Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, s. 93.

²⁶⁹Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 250.

²⁷⁰Hüseyin Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 593.

²⁷¹Sarıkaya, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönelme**, s. 109.

²⁷²Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 252.

yardımcı kişileri, işverenlerinin veya müvekkillerinin üretim ve iş sırlarını ifşa etmeye veya ele geçirmeye yöneltmek” hükmü ile yer verilmiştir. Üçüncü kişilerin rakip olduğu işletmelerin bünyesinde çalışan işçileri, vekilleri veya diğer yardımcılarını ticari sırların ele geçirilmelerine yöneltmesi bu haksız rekabet halini oluşturacaktır. Ayrıca TBK m. 396’da yer alan düzenleme gereği çalışanların iş görürken öğrendiği üretim ve iş sırlarını kendisine fayda sağlamak için kullanması ya da üçünü kişilere açıklaması hukuka aykırıdır²⁷³.

Bu eylemin haksız rekabet niteliğinde sayılması için aşağıda yer alan unsurları taşıması gerekmektedir. Şöyle ki;

- Çalışanların bağlı olduğu işletmelerin üretim veya iş sırrı bulunmalı,
- Üçüncü kişiler tarafından bu çalışanlar aracılığıyla üretim ve iş sırlarını ele geçirmeye veya ifşa etmeye yöneltme mevcut olmalı.

Kanunda yer alan açıklamaya göre ele geçirilen üretim ve iş sırlarının açıklanması haksız rekabet meydana getirecektir. Ancak açıklanmasa bile sadece sırrın ele geçirilmesinin de haksız rekabet meydana getireceğini söyleyebiliriz²⁷⁴. Bu sırların açıklanması ile ticari işletmeler zarara uğrayacaktır. İş sırrı, iş ile ilgili faaliyetlerin icrası sırasında öğrenilen iş ile ilişkili, işletme için gizli kalması gerekli bilgilerdir²⁷⁵. Çalışanların işyerinde işini icra ederken kazandığı tecrübeler, bilgiler, iş becerileri bu kapsamda sayılmayacaktır.

ETTK’de bu haksız rekabet halinde korunan husus “imalat ve ticari sırları” şeklinde düzenlenirken 6102 sayılı TTK’de “üretim ve iş sırları” olarak düzenlenmiştir. Ticari sırların kapsamı ise oldukça geniştir. Ticari sırrın içeriğini sadece ticari işletmeler oluşturmamaktadır²⁷⁶. TTK’de düzenlenen bütün hususlar, ticari işletmeyi ilgilendiren işler, tacirin gerçekleştirdiği her türlü eylem ve işlem

²⁷³Sema Aydın, Hasan, Ali Kaplan, Bağlı Tacir Yardımcılarının Rekabet Yasağı, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2014, Sa. 3-4, <https://webftp.gazi.edu.tr> (E.T. 03.12.2022), s. 172.

²⁷⁴ Çağatay Yılmaz, **Ticaret Hukukunda Ticari Sır ve Korunması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1995, s. 69.

²⁷⁵Atanur Karamemetoğlu, İş Sırrı ve Ticari Sır Bağlamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağına Aykırılıktan Doğan Sorumluluğu, 2022, cilt: Prof. Dr. M. Fatih Uşan’a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı, **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, <https://dergipark.org.tr>, s. 1304.

²⁷⁶ Karamemetoğlu, **İş Sırrı ve Ticari Sır Bağlamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağına Aykırılıktan Doğan Sorumluluğu**, s. 1302.

ticari iştir²⁷⁷. Dolayısıyla işbu ticari işlerin icrası esnasında elde edilen sırlar ticari sır kapsamına girecektir. Ancak belirtmek gerekir ki yeni düzenlemede yer alan iş sırları ticari sırları da kapsamına alan bir kavramdır²⁷⁸.

Bu bentte yer alan haksız rekabet halinin gerçekleşmesi için gereken diğer unsur da üretim ve iş sırlarını ifşaya veya ele geçirmeye yöneltme eyleminin varlığıdır. Üçüncü şahısların yardımcıları işçileri vekilleri, ayartılmaya çalışılır. Haksız rekabetin oluşması için bu eylemi gerçekleştirirken yarar sağlanmış olması şart değildir. Haksız yere fayda sağlamayı vadetmek de haksız rekabete neden olacaktır. Nitekim sağlanan mevcut ve somut bir fayda olmasa dahi bu faydanın önerilmesiyle kafa karışıklığı oluşacak ve bu durum çalışanı yönlendirme şeklinde bir etki yaratacaktır²⁷⁹.

1.6.2.4. Sözleşmeden Caymaya veya Sözleşmeyi Feshetmeye Yöneltme

TTK m.55/1-b-4'te düzenlenen hükme göre “*Onunla kendisinin bu tür bir sözleşme yapabilmesi için, taksitle satış, peşin satış veya tüketici kredisi sözleşmesi yapmış olan alıcının veya kredi alan kişinin, bu sözleşmeden caymasına veya peşin satış sözleşmesi yapmış olan alıcının bu sözleşmeyi feshetmesine yöneltmek*” haksız rekabet meydana getirir. TTK m. 55/I-b,4, tüketici kredisi kullanan kişilerin veya peşin ya da taksitle satış sözleşmesi imzalayan tüketicilerin, sözleşmeyi feshetme haklarını kötü niyetli olarak yöneltme yoluyla kullandırmanın önüne geçmek için düzenlenen bir hükümdür²⁸⁰.

Açıklanan kanun maddesine göre haksız rekabetin meydana gelmesi için aşağıdaki unsurları taşıması gerekmektedir.

- Önceden akdedilmiş bir taksitle satış, peşin satış veya tüketici kredisi sözleşmesi bulunmalı,

²⁷⁷ Nihat Taşdelen, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’a Göre Tüketici Sıfatı, **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2017, cilt:16, <https://www.acarindex.com> (E.T.02.12.2022), s. 709.

²⁷⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 251.

²⁷⁹ Tarık Can Ercan, Yardımcı Kişilerin Sözleşmeyi İhlal Etmeye veya Ticari Bilgileri İfşa Etmeye Yönlendirmesi, **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 8, 2022, <https://dergipark.org.tr> (E.T. 06.12.2022), s. 87.

²⁸⁰ Sarıkaya, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yöneltme**, s. 132.

- Yapılan bu sözleşmeleri feshetmeye veya caymaya yöneltilmesi,
- Bu yöneltmeyi kendisiyle sözleşme yapmayı sağlama gayesinde olma²⁸¹.

Kanun lafzına göre bu haksız rekabet halinin kapsamına sadece taksitle satış, peşin satış veya tüketici kredisi sözleşmeleri girmektedir. Zira kanun maddesinde sözleşmeler tek tek sayılmıştır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, sözleşmenin sonra erdirilmesi hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirilmelidir²⁸². Yöneltile sözleşmeyi sonlandırma hakkı ona hukuken tanınmıştır. Yöneltme eyleminin neticesinde tüketicinin veya kredi alanın sözleşmeyi feshetmesinin zorunlu değildir²⁸³. Sözleşme sona erdirilmese dahi haksız rekabet meydana gelecektir.

Yargıtay emsal bir kararında A şirketinin altın tamirat işlerini birine yaptırdığı, davalı şirket tarafından altın tamirat işlerini yapan bu kişiye A şirketine ait altın tamiratı işlerini yapmaması yönünde baskı kurulduğu, bu eylemin TTK 55. Maddesi kapsamında düzenlenen “Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yöneltmek” şeklinde düzenlenen haksız rekabet halini oluşturduğunu, davacının maddi olarak zararının oluştuğu, davalıların bu eylemlerinin A şirketinin ticari itibarını zedelediği gerekçeleriyle davalı şirket aleyhine maddi ve manevi tazminat ödenmesine hükmedilmesine karar vermiştir²⁸⁴.

1.6.3. Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Bir Şekilde Yararlanma

TTK m. 55/1-c’de düzenlenen hükme göre “Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanma” şeklinde düzenlenen kanun maddesi 3 ayrı alt bent ile açıklanmıştır. Kanun maddesinde yer alan “özellikle” kelimesinden bu başlık altında düzenlenen haksız rekabet hallerinin sayılanlarla sınırlı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu bent ürünleri yetkisiz olarak kullanan ve yararlanan kişilerin, iş ürünlerini oluşturan

²⁸¹Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 258.

²⁸²Sarıkaya, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yöneltme**, s. 142.

²⁸³ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 259.

²⁸⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, T. 22.03.2021, E. 2020/2191,K. 2021/2712, <https://kazanci.com.tr>, E.T. 03.12.2022.

veya hazırlayan şahıslar karşısında kar elde etmesini engelleme amacıyla düzenlenmiştir²⁸⁵.

Yetkisiz yararlanma, iş ürünlerini veren kişinin izni veya rızası olmadan başkaları tarafından ticari saikler ile yararlanılmasıdır²⁸⁶. Emek ilkesi, haksız rekabet hukukunun temelini oluşturmaktadır²⁸⁷. Emeye dayanan rekabet ilkesinde kişilerin kendi emekleri ve çabaları ile bir yere gelmesi başkalarının çaba ve emeğinden faydalanarak rekabet edilmesi durumunda haksız rekabet meydana gelecektir²⁸⁸.

TTK m.55/1-c bendinde yer alan düzenlemeye göre “Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanma; özellikle; 1. Kendisine emanet edilmiş teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden yetkisiz yararlanmak, 2. Üçüncü kişilere ait teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden, bunların kendisine yetkisiz olarak tevdi edilmiş veya sağlanmış olduğunun bilinmesi gerektiği hâlde, yararlanmak, 3. Kendisinin uygun bir katkısı olmaksızın başkasına ait pazarlanmaya hazır çalışma ürünlerini teknik çoğaltma yöntemleriyle devralıp onlardan yararlanmak” haksız rekabet oluşturur.

Kanunda yer alan bu düzenlenmenin ilk iki maddesinde yer alan hükümde, iş ürünlerine ilişkin örnekleme yapılmıştır. “Teklif, hesap, plan gibi iş ürünlerinin” haricinde ticari işletme için önem arz eden tüm ürünler “iş ürünü” kavramının kapsamına girer²⁸⁹. Özel Fikri Mülkiyet koruması altında olan iş ürünleri bu kapsama girmemektedir²⁹⁰. Yetkisiz yararlanma, iktisadi bir fayda sağlamayı, hakkı olmadan başkasının emeği ile netice almayı ifade eder²⁹¹.

²⁸⁵ M. Sadık Çapa, Haksız Rekabet Hukukunda Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma (TTK M. 55/1-C), *Ankara Barosu Dergisi*, 2014, Sayı 2, <https://dergipark.org.tr> (E.T. 04.12.2022), s. 363.

²⁸⁶ Kandemir, Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma Yoluyla Haksız Rekabet (TTK m.55/1-c), <https://www.academia.edu>, (E.T.05.12.2022), s. 11.

²⁸⁷ Güneş, *Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları*, s. 416.

²⁸⁸ Şirin Güven, 6102 Sayılı TTK’nın Haksız Rekabete Dair Düzenlemelerinin Amacı ve Koruduğu Menfaatler Çerçevesinde Dürüst ve Bozulmamış Rekabet Kavramı, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2012, cilt 18, <https://dergipark.org.tr>, (E.T. 04.12.2022), s. 179.

²⁸⁹ Çapa, *Haksız Rekabet Hukukunda Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma* (TTK m. 55/1-C), s. 365.

²⁹⁰ Güneş, *Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları*, s. 418.

²⁹¹ Güneş, *Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları*, s. 416.

TTK m.55/1-c-1 maddesinde yer alan haksız rekabet fiili, bir kişinin kendisine emanet olarak verilen bir iş ürününden yetkisiz bir şekilde yararlanması durumunda oluşacaktır²⁹². İş hayatında bazı durumlarda şirket için önemli olan bilgi, teklif, hesap veya plan gibi iş ürünler şirketteki çalışanlara emanet edilebilmektedir²⁹³. Çalışanlara hak veya yetki tanımadığı bu bilgilerden yararlanması durumunda haksız rekabet söz konusu olacaktır. Ayrıca yetkisiz yararlanma iktisadi ve ticari amaçlarla yapılmalı, kişisel amaçlarla yapılması haksız rekabet oluşturmayacaktır.

TTK m. 55/1-c-2’de yer alan hüküm, iş ürünlerini yetkisi olmadan kullanan kişiye bu ürünlerin ve bilgilerin sahibi tarafından değil de üçüncü kişiler tarafından ulaştırılmış olması durumunda geçerlidir. Ayrıca burada, yetkisiz yararlanan kişinin iş ürünlerinin kendisine üçüncü kişiler tarafından yetkisiz bir şekilde tevdi edildiğini bilmelidir²⁹⁴.

TTK m. 55/1-c-3 bendi kapsamında haksız rekabetin meydana gelebilmesi için, başkalarına ait pazarlanmaya hazır bir çalışma ürünü mevcut olmalı, bu çalışma ürünü kullanan kişinin bu ürüne bir şey katmaması, kişinin çalışma ürünü çoğaltma yöntemleri aracılığıyla devralıp ondan yetkisiz yararlanması gerekmektedir²⁹⁵. TTK m.55/1-c-1-2 bentlerinde kavram olarak “iş ürünü” ifadesi kullanırken bu bentte “çalışma ürünü” ifadesi kullanılmıştır. Bu çalışma ürünü, herhangi bir ekleme, düzeltme, çıkarma yapılmadan satışa hazır durumda bulunma halini ifade etmektedir. Bu çalışma ürünleri teknik çoğaltma metotlarıyla devralınmış ancak bunlardan faydalanılmamışsa bu bent kapsamında haksız rekabet meydana gelmeyecektir²⁹⁶.

Yargıtay emsal bir kararında “Davalı şirketin hakim ortağı olan...’ün davacı şirkette çalışırken izin almaksızın davacı şirket dışına çıkardığı Know - How, gizli

²⁹²İrem Kandemir, **Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma Yoluyla Haksız Rekabet (TTK m. 55/1-c)**, s. 14.

²⁹³Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 416.

²⁹⁴Kandemir, **Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma Yoluyla Haksız Rekabet (TTK m.55/1-c)**, <https://www.academia.edu>, (E.T.05.12.2022), s. 14.

²⁹⁵Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 264.

²⁹⁶Çapa, **Haksız Rekabet Hukukunda Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma (TTK m. 55/1-C)**, s. 368.

şifreler kapsamında; bilahare kurulan davalı şirketin diğer ortağı ve müdürüe izinsiz gönderdiği maillerle sağladığı: kurşun fiyat listesi, kurşun önlük maliyet tablosu, çeşitli ticari işletmelerin web sitelerine giriş için alınmış olan şifreler ve kullanıcı adları ile Turkcell Vınn hatlara ait PIN1, PIN2, Puk1 - Puk2 Şifreleri, şirket yönetici ve personelinin kullandığı mail adreslerinin adları ve şifreleri, önlük materyal tedarikinin fiyat listelerinin; kullanılmasının - izinsiz alınmasının TTK'nin 55/1/c, 1 - 2 - 3 ve 1/d hükümleri uyarınca haksız rekabet teşkil ettiğine”²⁹⁷ karar verilmiştir.

1.6.4. Üretim ve Meslek Sırlarını Hukuka Aykırı Bir Biçimde İfşalama

Üretim ve meslek sırlarını hukuka aykırı bir biçimde ifşalama, TTK m. 55/1-d maddesinde yer alan bir başla haksız rekabet halidir²⁹⁸. Kanunda yer alan bu düzenlemede gizli bir şekilde ve izin almadan ele geçirilen veya başka hukuka aykırı eylemlerle öğrenilen bilgilerin ve meslek sırlarının başka kimselere bildirilmesi biçimindeki dürüstlük kuralına aykırı eylemler açıklanmıştır²⁹⁹. Burada önemli olan bilgilerin meslek sırrı, üretim sırrı veya iş sırrı olması ve hukuka aykırı bir biçimde ifşalanmasıdır³⁰⁰. Ticari sırlar arasında, ürünlerin temin edildiği yerler, müşterilerin isimleri adresleri, işletmelerin çalışma şekilleri sayılabilir³⁰¹.

1.6.5. İş Koşullarına Aykırı Davranma

İş koşullarına aykırı davranmak suretiyle gerçekleştirilen haksız rekabet haline TTK m. 55/1-e fıkrasında düzenlenmiştir³⁰². Bu haksız rekabet halinde kanun veya akdedilen sözleşme kapsamında rakiplerin de bulunduğu bir meslek dalında ya da uyulması gereken iş şartlarına uymayarak dürüstlük kuralına aykırı davranma fiili

²⁹⁷Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 11. HD, 1.7.2020, E. 2019/3551, K. 2020/3376, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, (E.T. 06.12.2022).

²⁹⁸ “Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek; özellikle, gizlice ve izinsiz olarak ele geçirdiği veya başkaca hukuka aykırı bir şekilde öğrendiği bilgileri ve üretenin iş sırlarını değerlendiren veya başkalarına bildiren dürüstlüğü aykırı davranmış olur”. (TTK m. 55/1-d).

²⁹⁹ Mehmet Bahtiyar, Ali Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2022, s. 215.

³⁰⁰ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 269.

³⁰¹ Güneş, **Uygulamada Fikri, Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 419.

³⁰²“Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek; özellikle, gizlice ve izinsiz olarak ele geçirdiği veya başkaca hukuka aykırı bir şekilde öğrendiği bilgileri ve üretenin iş sırlarını değerlendiren veya başkalarına bildiren dürüstlüğü aykırı davranmış olur.” (TTK m. 55/1-e).

haksız rekabet meydana getirecektir³⁰³. Rakiplerin arasındaki mevcut iş yaşamının korunması amacıyla işbu haksız rekabet hali düzenlenmiştir. Örneğin eczanelerin belirlenen nöbet sıralarının kurallarına riayet etmemesi bu kapsamda haksız rekabet meydana getirir³⁰⁴.

1.6.6. Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Koşulu Kullanma

Genel işlem şartları sözleşmeyi düzenleyen kimselerin gelecekte benzer akitlerde kullanmak amacıyla tek taraflı bir şekilde hazırlayarak karşı tarafın imzalaması için sunduğu sözleşmelerdir. TTK m. 55/1-f'de Dürüstlük kurallarına aykırı bir şekilde genel işlem şartlarının kullanılması durumunda da haksız rekabet meydana geleceği düzenlenmiştir³⁰⁵. Bu hükmün amacı da bozulmamış rekabet ortamını korumaktır.

Direkt ya da yorum yoluyla uygulanacak olan yasal düzenlemelerden ciddi bir biçimde farklı olan veya nitelik olarak sözleşmeye aykırı hak ve borçlar içeren genel işlem şartları haksız rekabete sebep olmaktadır³⁰⁶.

³⁰³ Bahtiyar, Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 215.

³⁰⁴ Bahtiyar, Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 215.

³⁰⁵“Dürüstlük kuralına aykırı işlem şartları kullanmak.Özellikle yanıltıcı bir şekilde diğer taraf aleyhine; 1. Doğrudan veya yorum yoluyla uygulanacak kanuni düzenlemeden önemli ölçüde ayrılan, veya 2. Sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve borçlar dağılımını öngören, önceden yazılmış genel işlem şartlarını kullananlar dürüstlüğe aykırı davranmış olur.” (TTK m. 55/1-f).

³⁰⁶ Sevilay Uzunallı, **Genel İşlem Şartlarının Haksız Rekabet Hükümleriyle Denetlenmesi**, İÜHMF, 2013, c.71, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/97843>, s. 408.

İKİNCİ BÖLÜM

HAKSIZ REKABETTEN DOĞAN ZARARLAR VE TAZMİN EDİLMESİ

Tezimizin konusu itibariyle haksız rekabet neticesinde meydana gelen zararlar üzerinde durulacaktır. Tezin ikinci bölümünde öncelikle zarar kavramı ele alınacak, haksız fiil neticesinde meydana gelebilecek zarar türleri anlatılacak daha sonra meydana gelen bu zararları tazmin edebilmek için başvurabileceğimiz yollar açıklanacaktır.

2.1. ZARAR KAVRAMI

Zarar, niteliği itibariyle çok geniş bir kavramdır. Hem günlük hayatta hem hukuki ilişkilerde hem de taraflar arasında yapılan sözleşmelerde önemli bir yer tutmaktadır. Kavram olarak Türk Dil Kurumu'nda “*Bir şeyin bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat*” şeklinde tanımlanmıştır³⁰⁷.

Türk Hukukunda zarar kavramının tanımına herhangi bir düzenlemede yer verilmemiştir. Bu noktada öğreti bu eksikliği tamamlamıştır. Doktrinde zarar kavramı ile ilgili tanımlamalar yapılmıştır. Şöyle ki hukuki açıdan zarar, hak sahibinin rızası hilafına malvarlığında meydana gelen eksilme olarak tanımlanmıştır³⁰⁸. “*Mal varlığı dışında kişinin şahıs varlığı haklarında oluşan zararlar*” da tanıma dahil edilmiştir³⁰⁹. Zarar malvarlığında eksilme şeklinde gerçekleşebileceği gibi mal varlığındaki artışın engellenmesi şeklinde de gerçekleşebilir.

Hukukumuzda zarar kavramı veya neticeleri açıklanırken genellikle maddi zararlar düşünülmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki hukuka aykırı bir şekilde

³⁰⁷<https://sozluk.gov.tr> (Erişim Tarihi 05.01.2023).

³⁰⁸Şefika Deren Gündüz, **Olumlu Zarar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s. 5.

³⁰⁹Hasan Tahsin Gökcan, **Haksız Fiil Hukuku ve Maddi Manevi Tazminat Davaları**, Seçkin Yayıncılık, 2009, Ankara, s. 43.

gerçekleştirilen eylemler neticesinde yalnızca maddi kayıplar oluşmaz. Hukuka aykırı bu eylemler neticesinde manevi kayıplar da oluşabilir³¹⁰. Ayrıca Borçlar Hukuku kapsamında bir sorumluluğun doğması için bu zararın kişinin kendi iradesi ve rızası dışında gerçekleşmesi gerekmektedir³¹¹.

2.2. ZARAR TÜRLERİ

Hukuka ve dürüstlük kuralına aykırı eylemler neticesinde meydana gelen zararlar nitelik itibariyle maddi olabileceği gibi manevi de olabilir. Haksız rekabet neticesinde meydana gelebilecek maddi zararlar ve maddi zarar türleri aşağıda açıklanmıştır. Şöyle ki;

2.2.1. Maddi Zararlar

Bir kişinin rızası dışında malvarlığında oluşan eksilmeye maddi zarar denilir. Maddi zarar, içerisinde üç unsuru barındırır: malvarlığı, varlığında eksilme, bu eksilmenin zarara uğrayan kişinin hilafına gerçekleşmesidir³¹². Maddi zarar, zarar görenin kişinin ya da tüzel kişiliğin zarar meydana gelmeden önce ve zarar meydana geldikten sonraki malvarlığı arasındaki farkı ifade etmektedir³¹³.

Maddi zararlar da iki şekilde meydana gelir. Birincisi malvarlığının aktifinde azalma şeklinde meydana gelme, ikincisi ise pasif mal varlığının yani borçların artması şeklindedir. Tacirlerin veya ticari şirketlerin malvarlığında meydana gelen zararlar da bu şekilde gerçekleşmektedir. Hukuka aykırı eylemin yönelik olduğu değerler, malvarlığı haklar da olsa şahıs varlığı hakları da olsa neticede malvarlığında bir kayıp meydana geliyorsa burada maddi zarardan söz edilecektir³¹⁴.

Birinin kişilik haklarına yapılan saldırılar nedeniyle kişide meydana gelen acı, kaygı, üzüntü gibi duygular kişide manevi zarar meydana getirir. Ancak bu saldırılar aynı zamanda maddi zararları da beraberinde getirebilir³¹⁵. Örneğin “Müşterilerine kanserojen içerikli ürün sattığı” şeklindeki söylentiler çıkararak tacirin ürünlerinin

³¹⁰ Kumru Kılıçoğlu, **Yansıma Yoluyla Zarar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011, s. 3.

³¹¹ Elif Aydın, **Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Zarar ve Tazmini**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2009, s. 25.

³¹² Fikret Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin Basımevi, Ankara, 2019, s. 588.

³¹³ Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 589.

³¹⁴ Ahmet Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2012, s. 292.

³¹⁵ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 86.

satılmasına engellemeye çalışan kişi hem ürünlerinin satılmasını engelleyerek taciri maddi anlamda zarara uğratmış olur hem de bu söylentiler nedeniyle kişide manevi anlamda üzüntüye neden olabilir. Görüldüğü üzere bazı durumlarda hem maddi hem de manevi anlamda zarar meydana gelir.

Haksız rekabet eylemleri neticesinde meydana gelen maddi zararların kapsamı, TTK m.56/1-d bendinde “*Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse; kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini talep edebilir.*” hükmü ile belirlenmiştir. Kanun maddesinden görüldüğü üzere haksız rekabet durumunda; müşterilerde, kredilerde, mesleki itibarda, ticari itibarda, ticari faaliyetlerde zarar meydana gelebilmektedir. Zarar tazminini gerçek kişilerin isteyebileceği gibi tüzel kişiler de isteyebilir.

Bir çeşit haksız fiil olan haksız rekabet anlamında zarar, gerçek bir kişinin veya tüzel kişilerin müşterileri, kredisi, mesleki itibarı, ya da ticari menfaati açısından malvarlığında haksız rekabet fiili öncesi ve sonrası arasındaki eksilmeyi ifade eder³¹⁶.

Maddi zararlar fiili zararlar, yoksun kalınan kar, doğrudan zarar, dolaylı zarar, yansıma zarar, şimdiki zarar, gelecekteki zarar, menfi zarar, müspet zarar şeklinde türlere ayrılmıştır³¹⁷. Tezimizin konusu haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararların tazmini olduğundan, tez konusu kapsamında zarar çeşitlerini açıklamaya çalışacağız.

2.2.1.1. Fiili Zarar

Fiili zarar, zarar gören şahsın malvarlığında meydana gelen eksilme ya da malvarlığının pasifinde meydana gelen çoğalmadır. Zarar gören şahsın zarara uğradığı an meydana gelen zarar fiili zarardır³¹⁸. Aktif malvarlığı içerisinde; aynı hakları, alacak haklarını, gayri-maddi mallar üzerindeki hakları (fıkri ve sinai haklar,

³¹⁶ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 403.

³¹⁷ Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 593.

³¹⁸ Nihal Yıldız, “**Türk Sorumluluk Hukukunda Yansıma Yoluyla Zarar**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s. 11.

ticaret unvanını, markaya ilişkin hakları) barındırır³¹⁹. İşbu hakların değerinin eksilmesi ya da kaybı durumunda kişinin aktif malvarlığında azalma söz konusu olacaktır.

Karıştırılma nedeniyle bir ticari markanın satışlarında ve iktisadi değerinde meydana gelen düşüş ya da yanlış ve yanıltıcı beyanlarda bulunarak bir ticari işletme hakkında gerçeğe aykırı açıklamalar yapma şeklinde meydana gerçekleştirilen haksız rekabet eylemleri, mal varlığının aktifinde bir azalma meydana getireceğinden fiili zarar oluşturacaktır. Bu haksız rekabet fiilleri neticesinde meydana gelen zararları ortadan kaldırmak amacıyla yapılan masraflar da malvarlığının pasifinde artış meydana getirecektir. Her iki durumda da haksız rekabet nedeniyle aktif zarar meydana gelecektir.

2.2.1.2. Yoksun Kalınan Kar

Bu zarar çeşidi genel hayat akışında, kişilerin veya ticari işletmelerin malvarlığında oluşabilecek artışın, kısmi olarak ya da tamamen engellenmesi şeklinde gerçekleştirilen zarar türüdür³²⁰. O halde bu zarar türü, malvarlığında kesin ya da muhtemelen oluşacak artışın hukuka aykırı eylemlerle engellenmesi şeklinde ortaya çıkar³²¹. Zarara neden olan fiil sebebiyle malvarlığında, fiilin gerçekleşmesinden önceki ve sonraki durumunda somut anlamda bir değişiklik meydana gelmez³²². Burada varsayımsal olarak malvarlığında bir artışın gerçekleşeceği düşünülür.

Örneğin çok ünlü bir ticari şirketin ürünleri ile itibasa neden olacak şekilde ürün üreten bir şirketin hukuka aykırı bu fiili nedeniyle mağdur olan şirketin ileride satışları düşecek ve malvarlığında azalma gerçekleşecektir. Böylelikle mağdur durumda bulunan bu şirket kazanacağı kardan yoksun kalmış olacaktır³²³.

Haksız rekabet halinde zarara uğrayan taraf hem fiili zararını hem de yoksun kaldığı karı talep edebilir. Bu şekilde oluşan maddi zararını tazmin edebilir. Zararın

³¹⁹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 404.

³²⁰ Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 593.

³²¹ Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 593.

³²² Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 87.

³²³ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 87.

giderilmesini talep eden kişi bunlardan birini seçmek zorunda değildir aksi düşünüldüğünde meydana gelen zararın tazmini hakkaniyete uygun olarak gerçekleşmeyecektir³²⁴. Ancak yoksun kalınan karın hesaplanması, fiili zarar göre çok daha zordur. Hatta yoksun kalınan karın davaya konu edilmesi durumunda meydana gelen zararın tespiti ve miktarının hesaplanması bilirkişiler aracılığıyla yapılmaktadır. Bu hususa ilişkin olarak Yargıtay emsal bir kararında “*TTK'nin 58. maddesinde haksız rekabete maruz kalan bir kimsenin talep edebileceği istemlerden biri de maddi tazminattır. Bu isteğin kabul edilebilmesi için öncelikle davacının istediği zararı kanıtlaması gerekir. Asıl olan, davalının haksız rekabeti ile davacının aktifinde azalma olduğunun iddia ve ispat edilmesidir. Ancak, böyle bir zararın, özellikle de miktarının kanıtlanmasındaki zorluğu dikkate alan kanun koyucu, haksız rekabetin varlığı halinde eylemin yaptırımsız kalmaması için, mahkemeye, 6762 Sayılı TTK'nın 58-e maddesinde, maddi tazminat olarak davalının elde etmesi mümkün bulunan menfaatin karşılığına hükmetmek yetkisi de vermiştir. Haksız rekabette davacının maddi tazminat istemine konu ettiği zararı, davalının elde ettiği kar miktarı olmayıp, davalının haksız rekabeti nedeniyle davacının elde etmekten mahrum kaldığı kar miktarıdır. Bu zarar, kural olarak tarafların ticari defterleri ve diğer kanıtlarıyla beraber bilirkişi incelemesiyle tespit edilir.*” hükmedilmiştir³²⁵.

Yoksun kalınan kar şeklinde gerçekleşen zararın nasıl hesaplanacağı ile ilgili TBK ve TTK’de yasal düzenleme bulunmamaktadır. Ancak Sınai Mülkiyet Kanunu’nun³²⁶ 151. maddesinde bu hususa ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir³²⁷. Bu hükme göre “*Hak sahibinin uğradığı zarar, fiili kaybı ve yoksun kalınan kazancı kapsar. Yoksun kalınan kazanç, zarar gören hak sahibinin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden biri ile hesaplanır: a) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, hak sahibinin elde edebileceği muhtemel gelir. b) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin elde ettiği net kazanç. c) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin bu hakkı bir lisans sözleşmesi ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması hâlinde ödemesi gereken lisans bedeli. (3) Yoksun kalınan kazancın*

³²⁴ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 403.

³²⁵ Y. 11. HD. T. 16.6.2022, E.202/8130, K. 2022/4956, <https://lib.kazanci.com.tr>, (E.T. 11.12.2022)

³²⁶ 10.1.2017 Tarihli 29944 Sayılı R.G.

³²⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 409.

hesaplanmasında, özellikle sınai mülkiyet hakkının ekonomik önemi veya tecavüz sırasında sınai mülkiyet hakkına ilişkin lisansların sayısı, süresi ve çeşidi, ihlalin nitelik ve boyutu gibi etkenler göz önünde tutulur.”

Yukarıda yer alan düzenleme sınai mülkiyet haklarına ilişkindir. Ancak kanaatimizce belirlenen kriterler haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararlarda da uygulanabilir. Yoksun kalınan karın hesabında zarara neden olan fiiller dolayısıyla meydana gelen zararlar birbirinden ayrı, bağımsız bir şekilde gerçekleşen zararların toplamı şeklinde değil de bir bütün olarak incelenir³²⁸. Ayrıca zarar hesaplanırken tazminatta esas alınacak dönem açısından fiil ile bağlantılı olan döneme denk gelen vergilerin beklenen kazançtan düşülmesi gerekir³²⁹.

2.2.1.3. Mevcut (Gerçekleşen) Zarar

Maddi zararın çeşitlerinde yapılan bir diğer ayırım da mevcut zarar ve gelecekteki zarardır. Meydana gelen zararın hesaplandığı tarihe kadar geçen sürede gerçekleşen zarara mevcut zarar denir³³⁰. Mevcut zarar, zararın failini, kapsamını ve miktarının öğrenilmesini de içerir³³¹. Mevcut zararda, genellikle zararın gerçekleştiği noktada herhangi bir ihtilaf yoktur nitekim mevcut zararların kesin bir biçimde hesaplanması hem mümkündür hem de tazmin fonksiyonuna uygun bir biçimde gerçekleşir³³². Mevcut zararın tespitinde esas alınan nokta zararın hesabının yapıldığı tarihtir. Haksız rekabet failinin gerçekleştiği tarih ile zararın hesaplandığı tarih arasında mağdurun uğradığı zarar mevcut zararı oluşturur³³³.

Örneğin bir ticari şirketin, kendisine rakip olan bir başka ticari şirketin ürünleri kötüleyerek, kendi ürünlerinin satışlarını arttırmaya, kötülediği şirketin ürünlerinin satılmasını azaltması durumunda, kötülemeye maruz kalan şirketin mevcut zararı oluşacaktır.

³²⁸İbrahim Gül, Zararın Birliği İlkesi ve Sonuçları, **TBB Dergisi**, 2019, cilt 140, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr>, (E.T. 11.12. 2022), s. 224.

³²⁹ Güneş, **Uygulamada Fikri Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 448.

³³⁰ M. Kemal Oğuzman ve M. Turgut Oz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt 2, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, s. 43.

³³¹ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 89.

³³² Gül, Zararın Birliği İlkesi ve Sonuçları, s. 223.

³³³ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 89.

2.1.1.4. Gelecekteki Zarar

Zararın gerçekleştiği tarihe kadar gerçekleşene zararın mevcut zarar olduğunu yukarıda açıkladık. Zararın hesaplandığı tarihte gerçekleşmeyen ancak başka bir eylem gerekmeden meydana gelmesi beklenen zarar gelecekteki zarardır³³⁴. Henüz var olmayan zararın hesaplandığı tarihten sonra yoksun kalınan kar da olduğu gibi varsayımsal olarak gerçekleşmesi beklenen zarar müstakbel zararı (soyut zarar) oluşturur.³³⁵ Müstakbel zararda zararın mevcudiyeti ile ilgili çok az bir şüphe vardır. Yani ileride zararın gerçekleşeceği olasıdır³³⁶.

Haksız rekabette, rekabete neden olan eylem nedeniyle mağdur olan kişilerin geçmişe ve geleceğe yayılmış itibarları ve imajlarının zedelenmesi nedeniyle gelecekte de zarar meydana gelecektir³³⁷. Ticari şirketlerin ya da tacirlerin, haksız rekabete neden olan fiil nedeniyle ticari itibarlarında kayıp meydana gelecek dolayısıyla gelecekte müşteri ve iş hacimlerinde azalma olurken rakip tacir ve ticari şirketlerin müşteri ve iş hacimlerinde artış meydana gelecektir³³⁸. Hukuka aykırı fiil nedeniyle gelecekte meydana gelmesi beklenen müstakbel zarar genellikle kendini mahrum kalınan kar olarak göstermektedir³³⁹.

Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararın tazmini için hem mevcut zarar hem de müstakbel zarar talep edilebilmektedir.

2.1.1.5. Menfi (Olumsuz) Zarar

Sözleşmelerin ihlali durumunda meydana gelecek zarar çeşitlerinden biri menfi zarardır. Menfi zarar, akdedileceğine inanılan bir sözleşmenin geçerli olmaması ya da kurulacağına inanılan bir sözleşmenin kurulmaması durumunda uğranılan zararı ifade eder³⁴⁰. Sözleşmenin adı hiç geçmemiş olması durumunda uğranılmayacak olan zarardır³⁴¹. Burada sözleşmenin gerçekleşmesinden beklenen menfaatler değil alacaklının gösterdiği güven duygusu zararın dayanağını

³³⁴ Oğuzman, **Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 43.

³³⁵ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 89.

³³⁶ Gül, **Zararın Birliği İlkesi ve Sonuçları**, s. 223.

³³⁷ Güven, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, s. 67.

³³⁸ Güven, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, s.67.

³³⁹ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 89.

³⁴⁰ Mustafa Reşit Karahasan, **Sorumluluk Hukuku**, Sözleşmeler Hukuku Birinci Kitap, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş. İstanbul, 1996, s. 82.

³⁴¹ Gündüz, **Olumlu Zarar**, s. 30.

oluşturmaktadır³⁴². Burada taraflar akdedilmesi amaçlanan sözleşme aracılığıyla bağlandıklarına inanmaktadır ancak kişinin bu güveni sonuç vermemektedir³⁴³.

2.1.1.6. Müspet (Olumlu) Zarar

Sözleşmelerden kaynaklanan sorumluluk kapsamında karşılaştığımız bir diğer zarar türü de olumlu zarardır. Menfi zarar bir akitten kaynaklanan edimlerin hiç ya da gerektiği şekilde ifa edilmemesi durumunda meydana gelen zarardır³⁴⁴. Genel olarak sözleşmenin yerine getirilmemesi nedeniyle uğranılan zarar olarak nitelendirilebilir³⁴⁵. Alacaklının malvarlığında edimin yerine getirilmesi ile yerine getirilmesi durumunda oluşan fark meydana gelen zararı oluşturur.

Sözleşmelerin ihlal edilmesi durumunda meydana gelen zararları yukarıda açıkladık. Haksız fiillerde meydana gelen zararlarda ise menfi-müspet zararlardan bahsedilmeyeceği bilinmektedir. Ancak haksız fiilin özel bir görünümü olan haksız rekabet fiilinde menfi-müspet zarardan bahsedilip bahsedilmeyeceği noktasında bir belirsizlik mevcuttur. Haksız rekabete ve zarara neden olan fiil bir bakıma haksız fiildir. Dolayısıyla haksız rekabet söz konusu ise menfi-müspet zararın mevcut olmayacağını söyleyebiliriz. Ancak kimi durumlarda ticari işletmeler ya da tacirler ürünlerini sözleşme ilişkisi içerisinde satmaktadırlar. Kimi durumlarda birbiri ile yarışan ticari işletmelerin birbirleri aleyhine haksız fiil eylemi gerçekleştirdiklerinde, akdi ilişkiler de bundan etkilenmektedir. Örneğin rakip firmanın ürünlerini kötüleyerek ticari işletmenin akdettiği sözleşmenin ihlal edilmesine neden olan kimseler ayrıca müspet zararın doğmasına neden olacaklardır.

2.2.2. Manevi Zarar

Zarar kavramı dar anlamda genellikle maddi zarar anlamında kullanılmaktadır ancak geniş anlamda zarar kavramı hem maddi zararı hem de manevi zararı ifade etmektedir³⁴⁶. Manevi zarar, kişilerin ruhsal, duygusal, psikolojik

³⁴² Karahasan, **Sorumluluk Hukuku**, s. 83.

³⁴³ Mehmet Serkan Ergüne, **Olumsuz Zarar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007, s. 38.

³⁴⁴ Gündüz, **Olumlu Zarar**, s. 25.

³⁴⁵ Karahasan, **Sorumluluk Hukuku**, s. 82.

³⁴⁶ Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 599.

hallerinde maddi nitelikte olmayan zararlardır³⁴⁷. Keder, üzüntü, acı, yaşama sevinci kaybetme gibi duygularla kendini gösteren işbu zarar türü, ekonomik ve sosyal açıdan hayatı etkiler³⁴⁸. Kişinin şahsi değerlerinde ve malvarlığında iradesi dışında oluşan eksilmelerdir³⁴⁹.

Manevi zarara ilişkin doktrinde çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler subjektif ve objektif görüşler olarak sınıflandırılmıştır. Objektif teoriye göre manevi tazminat talep edebilmek için manevi zararın oluşabileceği herhangi bir durumla karşılaşmak yeterli olup ayrıyeten kişinin ruhsal olarak zarara uğradığının kanıtlanması gerekmez³⁵⁰. Subjektif görüşte, uğranılan manevi zarar nedeniyle şahıs haklarının ihlali neticesinde kişide üzüntü, acı, keder, elem, psikolojik bozukluk oluşmasıdır. Yani kişide ihlal neticesinde duygusal anlamda zararın oluşması gerekir.³⁵¹ Mağdurun üzüntü duymaması durumunda manevi anlam bir zarar oluşmayacaktır. Dolayısıyla tazmin talebinde de bulunamayacaktır.

2.2.2.1. Haksız Rekabet Durumunda Manevi Zarar

Haksız rekabete neden olan fiil beraberinde kişilik haklarını da ihlal ediyorsa bu durumda manevi zarar meydana gelecektir. Meydana gelen bu zararın tazmini için manevi tazminat talep edilebilecektir. Bir ticari işletmeye ait ürünler hakkında gerçeğe aykırı ve kötüleyici beyanlarda bulunarak ticari işletmenin itibarını, saygınlığının zedelenmesi durumunda kişilik haklarının ihlal edildiğini söylenebilir.

Serbest piyasa ekonomisine ve dürüstlük kuralına aykırı eylemler aynı zamanda kişilik haklarına saldırı niteliğini de taşıyacaktır³⁵². Bu saldırılar tacirlerin ticari faaliyetlerin hedef alabileceği gibi iktisadi kişilikleri bitirmeye yönelik olabilir.

³⁴⁷Kübra Demir, Manevi Tazminatın Belirlenmesine Genel Bir Bakış, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2020, c. 8, <https://dergipark.org.tr> (E.T. 12.12.2022), s. 68.

³⁴⁸ Demir, **Manevi Tazminatın Belirlenmesine Genel Bir Bakış**, s. 68.

³⁴⁹ Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 881.

³⁵⁰ Oral, **Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini**, s. 59.

³⁵¹ O. Gökhan Antalya, **Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması- Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi**, Cevdet Yavuz'a Armağan, 2016, cilt:1, <https://dergipark.org.tr>, (14.12.2022) s. 227.

³⁵² Duygu Demirel, **Ticari İtibarın Zedelenmesi ve Manevi Tazminat Davası**, **Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 7, Ocak 2013, s.53.

Dolayısıyla yalnızca özel düzenlemeler ile değil aynı zamanda genel hükümler (MK 23-24, TBK 58) kapsamında kişilik hakları korunacaktır³⁵³.

6098 Sayılı TBK'nin Kişilik Hakkının Zedelenmesi başlıklı 58. maddesinde “...Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir. Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıyı kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir...” hükmüne yer vermiştir.

Manevi anlamda zararların oluşması için öncelikle şahıs varlığı haklarına yönelik bir saldırının mevcut olması, bu saldırı dolayısıyla zarara uğrayan şahsın kişilik değerlerinde bir eksilmenin meydana gelmesi gerekmektedir³⁵⁴. Manevi zararın telafi edilmesi, kişinin duyduğu manevi ve ruhsal acının tatmin edilerek denkleştirme gayesinde olduğundan para ile ölçülemeyen bir zarar türüdür³⁵⁵. Zararın tazmin edilmesi borcu, bir haksız fiilden doğabileceği gibi sözleşmenin ihlalinden de doğabilir³⁵⁶. TMK ve TBK’de yer alan çeşitli hükümlerde manevi zarara ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

4721 sayılı TMK’nin 24. Maddesinde de “Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.” hükmü ile kişilik haklarına bir saldırı yapılması durumunda zarara uğrayan kişinin kişilik haklarının korunmasının isteyebileceğini düzenlemiştir.

Ayrıca TBK’nin Haksız Rekabet başlıklı 57. Maddesi “Gerçek olmayan haberlerin yayılması veya bu tür ilanların yapılması ya da dürüstlük kurallarına aykırı diğer davranışlarda bulunulması yüzünden müşterileri azalan veya onları kaybetme tehlikesiyle karşılaşan kişi, bu davranışlara son verilmesini ve kusurun varlığı hâlinde zararının giderilmesini isteyebilir. Ticari işlere ait haksız rekabet hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklıdır.” hükmüyle de haksız rekabet

³⁵³ Demirel, **Ticari İtibarın Zedelenmesi ve Manevi Tazminat Davası**, s. 54.

³⁵⁴ Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 600.

³⁵⁵ O. Gökhan Antalya, **Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması- Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi**, s. 222.

³⁵⁶ Mehmet Ünal; **Manevi Tazminat ve Bu Tazminat Çeşidinde Kusurun Rolü**, Cilt 35, s. 397, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637584> (Erişim Tarihi: 13.12.2022).

nedeniyle manevi zarar oluşması durumunda zararın giderilmesinin talep edilebileceği ve Ticaret Hukukunu ilgilendiren işlerde Türk Ticaret Kanunu'nda haksız rekabete ilişkin hükümlerin saklı olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca manevi zararın tazminin hizmet ettiği amaçlara ilişkin öğretide çeşitli görüşlere yer verilmiştir. Tatmin görüşüne göre, failin malvarlığında oluşacak olan eksilme, zarara uğrayanı huzurlu hissettirecek, mağdurun duygusal anlamda zararın hafiflemesine neden olacaktır³⁵⁷. Ceza görüşüne göre ise manevi tazminat bedelinin para şeklinde ödenmesi durumunda fail bir anlamda cezalandırılmakta ve malvarlığında meydana gelen eksilme mağduru ruhsal açıdan hoşnut etmektedir³⁵⁸. Telafi görüşünde; manevi zararın nakden veya aynen telafi edilmesidir. Bu görüşte zarara uğrayan kişiye bu ödenen bu bedel; mağdurun üzüntü, keder, acı hissedip hissetmemesinden bağımsız olarak ödenir³⁵⁹.

2.2.2.2. Tüzel Kişiler Manevi Zarar

Kişilik haklarına ve değerlerine saldırılması durumunda kişilerde manevi zarar oluşabileceğini yukarıda açıkladık. Tüzel kişiler de şahıs haklarına sahiptir. Tüzel kişilerin kişilik haklarını oluşturan öğeler tüzel kişinin ismi, ekonomik kişiliği, özel hayatı, şeref haysiyet ve saygınlığıdır³⁶⁰. Kişilik hakları, şahsa sıkı sıkıya bağlı ve devredilemeyen haklardır. Örneğin bir tacirin ürettiği ürünler hakkında gerçeğe aykırı beyanlar aracılığıyla yapılan saldırılar aynı zamanda tacirin kişilik haklarına saldırı niteliği taşır. Ancak burada yapılan saldırı bir şahsa yöneliktir. Kimi durumlarda bu saldırılar ticari şirketler veya tüzel kişilere yapılmakta ve tüzel kişiler haksız rekabete neden olan bu fiiller dolayısıyla manevi zarara uğramaktadırlar. Tüzel kişilerin manevi zarara uğrayabilecekleri en geniş dayanak haksız fiildir. Haksız fiil nedeniyle tüzel kişinin şahıs hakkının zedelenmesi durumunda tüzel kişinin manevi zararı oluşacaktır³⁶¹.

Tüzel kişilerin manevi zarara uğrayıp uğramayacakları tartışma konusudur. Zira tüzel kişiler, sadece gerçek kişilerin sahip olabileceği bazı özellikleri taşımadığı

³⁵⁷ Oral, *Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini*, s. 68.

³⁵⁸ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 887.

³⁵⁹ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 888.

³⁶⁰ Oral, *Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini*, s. 85.

³⁶¹ Oral, *Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini*, s. 121.

için lehlerine manevi tazminat hükmedilemeyeceği şeklinde bazı görüşler mevcuttur. Haksız rekabete maruz kalan ticari şirketler açısından meydana gelen manevi zararın tazmin edilmesi önem arz ettiğinden bu hususun açıklanmasında fayda görmekteyiz.

Yukarıda manevi zararı açıklayan görüşlerden sübjektif görüşe ilişkin açıklamalarda bulunmuştuk. Sübjektif teori kabul edildiği takdirde tüzel kişilerde manevi anlamda üzüntü, elem, ızdırap gibi duyguları hissedemediklerinden manevi zarara uğradıklarını söyleyemeyecektir³⁶². Ancak haklara ve borçlara sahip olma ehliyetine haiz olan tüzel kişiler kişilik haklarına sahip olduğu şüpheden uzaktır. Objektif teoride ise kişilik hakkını oluşturan ticari sır, isim, iktisadi faaliyet, ticari itibar gibi değerlerin ihlal edilmesi durumunda bir acı veya üzüntü duyulması gerekmemektedir. Bu duygular hissedilmeden manevi zararın meydana geldiği kabul edilir. Dolayısıyla tüzel kişilerin manevi zarar talep edip edemeyeceği noktasında objektif teori dikkate alınır³⁶³.

TMK'de Hak Ehliyeti başlıklı m. 48'de düzenlenen hükme göre gerçek kişiler açısından düzenlenen tüm haklara ve borçlara tüzel kişiler de sahip olabilmektedir³⁶⁴. Dolayısıyla bu hakkın tanıdığı tüm korumalardan yararlanabilecektir³⁶⁵. Tüzel kişilerin de şahsi değerleri (adı, ticari itibarı, sır hayatı, özel hayat alanı, şerefi, saygınlığı ticaret unvanı, iktisadi kişiliği) ve bu değerlerden oluşan şahıs hakları bulunmaktadır³⁶⁶. Ancak tüzel kişilerde sadece kişilere özgü olan, vücut bütünlüğü, duygular, sağlık gibi değerlerden bahsedilemeyecektir.

Tüzel kişiler de tıpkı gerçek kişiler gibi şahıs varlığına yönelik gerçekleştirilen saldırılar nedeniyle manevi zarara maruz kalabilmektedirler³⁶⁷. Tüzel kişilerin manevi zarara uğramaları nedeniyle manevi tazminat talebinde bulunabilecekleri Yargıtay kararları ile de sabittir. Bu hususa ilişkin olarak Yargıtay

³⁶² Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 603.

³⁶³ Antalya, **Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması- Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi**, s. 229.

³⁶⁴ "Tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler." (TMK m. 48), <https://www.mevzuat.gov.tr>, (E.T. 14.12.2022)

³⁶⁵ Doruk Gönen, **Tüzel Kişilerde Kişilik Hakkı ve Korunması**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011, s. 43.

³⁶⁶ Ahmet Kılıçoğlu, Tüzel Kişi Manevi Tazminat İsteyebilir mi?, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1983, C.1, <https://acikerisim.dicle.edu.tr> (15.12.2022), s. 290.

³⁶⁷ Kılıçoğlu, Tüzel Kişi Manevi Tazminat İsteyebilir mi? **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 1 Sayı 1, <https://acikerisim.dicle.edu.tr> (ET.17.12.2022), s. 292.

Hukuk Genel Kurulu “Tüzel kişilerin manevi tazminat talep edip edemeyeceği tartışmalı olmakla birlikte hukuk düzeninin tüzel kişileri hukuk sujesi olarak tanıdığına ve onlara ad, şeref ve itibar gibi kişisel varlıklar bahşedilmiş olduğuna göre, kişisel varlıklara yapılan saldırı sebebiyle elem ve ızdırıp duymayacaklarından söz edilerek tüzel kişilerin manevî tazminat adı ile bir paranın ödetilmesi davası açamayacaklarını kabul etmek yasa koyucunun amacına aykırı düşecektir. Gerek Medenî Kanun ve gerekse Borçlar Kanunu yalnız gerçek kişilerin değil, aynı zamanda tüzel kişilerin de kişisel haklarını korumaktadır. Günümüzde doktrin ve Yargıtay tarafından yaygın olarak benimsenen görüş, gerçek kişilere özgü olanlar dışında kalan kişilik haklarında tüzel kişilerin de manevi zarara uğrayabileceğini ve bu sebeple manevi tazminat talebinde bulunabileceğini kabul etmektedir.” şeklinde hüküm tesis etmiştir³⁶⁸. Görüldüğü üzere tüzel kişilerin de manevi zarara uğrayabilecekleri emsal yargı kararları ile de sabittir.

Keza Yargıtay emsal bir kararında davacı şirkete ait bilgilerin satış ve ürün bazı hedeflerin paylaşılması kişilik haklarına saldırı niteliğinde sayıldığı ve ticari itibar kaybına neden olduğu gerekçelerde manevi tazminata hükmedilmesi gerektiğine karar vermiştir³⁶⁹. Doktrinde yer alan yaygın görüşler de tüzel kişilerin manevi tazminat talep edebileceği yönündedir³⁷⁰.

Tüzel kişilerin haksız rekabet nedeniyle manevi tazminat talep edebilmeleri için de kişilik hakları ihlal edilmelidir. Haksız rekabeti meydana getirenlerin rekabetin korunması ilkesinin ihlali amacıyla hareket etmesi durumunda tüzel kişilerin haksız rekabet dolayısıyla manevi zarara uğrayacağı kabul edilecektir³⁷¹. Haksız rekabete ilişkin hükümler tüzel kişilerin, ticari şirketlerin iktisadi kişiliklerini korumak amacıyla konulmuş olmasına rağmen ticari piyasada mevcut rekabetin bozulmasının da ötesinde kişilik haklarına saldırı niteliği taşıdığı takdirde, kişilik haklarının korunması yoluyla korunma sağlanacaktır³⁷².

³⁶⁸ YHGK, E. 2014/4-213, K. 2016/70, T. 22.01.2016, <https://lib.kazanci.com.tr>, (ET. 17.12.2022)

³⁶⁹ Y. 9. HD, E.2022/6929, 2022/8687, T.05.07.2022, <https://lib.kazanci.com.tr> (E.T.17.12.2022).

³⁷⁰ Hüseyin Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 612; Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 432; Oğuzman ve Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 265.

³⁷¹ Oral, **Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini**, s. 185.

³⁷² Oral, **Tüzel Kişilerin Manevi Zararının Tazmini**, s. 184.

2.3. HAKSIZ REKABETTEN KAYNAKLANAN ZARARLARIN TAZMİNİ

2.3.1. Genel Olarak

Tezimizin birinci bölümünde haksız rekabete neden olabilecek fiilleri tek tek açıkladık. Hangi eylemlerin haksız rekabete neden olacağı genel anlamda, TTK m. 54/2’de açıklanmıştı. TTK m. 55’te ise önemli ve sık rastlanan haksız rekabet halleri düzenlenmiştir. Daha önce belirttiğimiz gibi kanun koyucu bu fiilleri sınırlamamıştır.

Haksız rekabeti meydana getiren bir eylem nedeniyle zarara uğrayan ya da böyle bir tehlikeye maruz kalan kimseler hukuki himaye altına alınmışlardır³⁷³. Bu minvalde haksız rekabet ile karşılaşan kimselere çeşitli davalar açma imkanı tanınmıştır. Bu davalar yalnızca bir tespit hükmü içerebildiği gibi, önleme ya da maddi vaziyetin ortadan kaldırılması şeklinde olabilir. Zarar mevcut ise tazminat davaları mevzu bahis olacaktır³⁷⁴.

Haksız rekabete neden olan eylemler çoğunlukla zarara sebebiyet vermektedir. Meydana gelen bu zararların tazmini için, TBK’nin haksız fiile ilişkin düzenlemeleri uygulama alanı bulacaktır. Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararın belirlenmesi TBK’nin 50. maddesine göre, tazminat miktarının belirlenmesi TBK’nin 51.maddesi, manevi tazminat açısından ise TBK’nin ilgili 58. Maddesi uygulanacaktır.

Haksız rekabet neticesinde öne sürülebilecek hukuki talep ve dava hakları TTK’nin 56. ve devamı hükümlerinde yer verilmiştir. TTK m. 56/1 bendinde bu davalar *“Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse; a) Fiilin haksız olup olmadığının tespitini, b) Haksız rekabetin men’ini, c) Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını, d) Kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini, e) Türk Borçlar Kanununun 58 inci maddesinde*

³⁷³ Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, s. 118.

³⁷⁴ Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, s. 118.

öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini, isteyebilir. Davacı lehine ve (d) bendi hükmünce tazminat olarak hâkim, haksız rekabet sonucunda davalının elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığına da karar verebilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu hükme göre haksız rekabetin tespit edilmesi, önlenmesi, eski hale iade (Ref), tazminat, haksız kazancın devrine ilişkin taleplerde bulunulabilir³⁷⁵. Haksız rekabet dolayısıyla ikame edilecek davalar bakımından eski TTK’ye kıyasen köklü bir değişiklik yapılmamıştır³⁷⁶. İşbu davalardan haksız rekabetin tespiti, haksız rekabetin menı, haksız rekabetin refi davaları ile tazminat davaları koşulları bakımından farklılık arz etmektedir. Haksız rekabetin tespiti ve önlenmesi davalarında zararı tazmin etme misyonunun bulunmadığı açıktır. Eski hale iade davasının da tazmin fonksiyonu bulunmamaktadır³⁷⁷. Zarar tazmini ile ilgili hukuki talepler, maddi ve manevi tazminat davalarıyla öne sürülebilecektir. Ayrıca haksız rekabet fiilin varlığı halinde tazminat davaları ayrı birer dava olarak açılabileceği gibi, tespit, men ve ref davaları ile birlikte de açılabilir³⁷⁸.

Ancak belirtmek gerekir ki, dava açmak uzun hem masraflı hem de uzun bir süreç gerektirmektedir. Bu nedenle bu sürece girmeden önce alternatif çözüm yollarından olan arabuluculuk veya hakem yoluyla uyuşmazlığın çözüme gidilmesi çok daha yararlı olacaktır³⁷⁹. Ne yazık ki uygulamada kimi zaman alternatif çözüm yolları kötü niyetli yarışanlar tarafından delilleri yok edene kadar zaman kazanma gayesi ile kullanılabilmektedir³⁸⁰.

Haksız rekabete neden olan eylemler bir anlamda haksız fiil sayıldığından, zarar tazmin borcunun nedenini oluşturlar³⁸¹. Haksız fiillerde mağdur tarafın

³⁷⁵ Alptekin Küçükkince, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu’nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2022, s. 386.

³⁷⁶ Nihal Çınar Karabağ, **Türk Ticaret Kanunu’na Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2019, s. 143.

³⁷⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 380.

³⁷⁸ Oruç Hami Şener, **Ticari İşletme Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 640.

³⁷⁹ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 429.

³⁸⁰ Güneş, **Uygulamada Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 429.

³⁸¹ Bülent Tahiroğlu, **Roma Borçlar Hukuku**, Der Yayınları, İstanbul, 2012, s. 72.

haksız fiil yani haksız rekabet öncesi duruma getirilmesi kural olup, bir çeşit telafi edici adalet gündeme gelmektedir³⁸².

2.3.2. Haksız Rekabet Nedeniyle Tazminat Davaları

Yukarıda da ayrıntılı açıkladığımız üzere haksız rekabet neticesinde meydana birçok zarar gelmektedir. Bu zararlar maddi zarar olabileceği gibi manevi zarar da olabilir. Meydana gelen işbu zararları tazmin etmek için uygulamada çoğu zaman maddi ve manevi tazminat davaları açılmaktadır. Bu şekilde haksız rekabetin getirmiş olduğu zararlar bertaraf edilir.

2.3.2.1. Genel Olarak Şartları

Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararların tazmini amacıyla maddi ve manevi tazminat davaları ikame edebilmek için birtakım şartların mevcut olması gerekmektedir. Haksız fiil nedeniyle sorumluluğun doğması için, hukuka aykırı bir eylemin mevcut olması, bu eylemin gerçekleştirilmesinde kusurun bulunması, bu eylem nedeniyle bir zararın oluşması ve bu fiil ile zarar arasında illiyet bağının mevcut olması gerekmektedir³⁸³. Haksız rekabet eylemleri bir tür haksız fiil olduğundan BK kapsamında haksız fiil sorumluluğunun koşullarına paralel şekilde düzenlenmiştir. Bu koşulları aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklamaya çalıştık. Şöyle ki;

Hukuka Aykırı Fiil

Haksız rekabet dolayısıyla zarar tazmin yükümlülüğünün doğabilmesi için söz konusu eylemin hukuka aykırı olması gerekmektedir³⁸⁴. Hukuka aykırılık unsuruna anlamına ilişkin mevzuatta herhangi bir tanım yapılmamıştır³⁸⁵. Hukuka aykırı eylem; hukuk düzeni tarafından kişilerin malvarlığı ve şahıs varlığı haklarını himaye altına alındığı yazılı veya yazısız kurallara aykırı fiillerdir³⁸⁶.

³⁸² İbrahim Camcı, **Haksız Rekabet Davaları 2**, Ufuk Reklamcılık ve Matbaacılık, İstanbul, 2002, s. 163.

³⁸³ Safa Resioğlu, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2013, s. 163.

³⁸⁴ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 397.

³⁸⁵ Gökçe Kurtulan, Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru, **Marmara Üniversitesi Hukuki Araştırmalar Dergisi**, 2017, Cilt 23, <https://dergipark.org.tr>, s. 465.

³⁸⁶ Resioğlu, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 164.

Haksız rekabet sebebiyle ikame edilecek olan maddi ve manevi tazminat davalarındaki hukuka aykırı fiiller ise TTK 54/2 ve TTK m. 55 kapsamında düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde yer alan fiiller mevcut ise hukuka aykırılık şartı gerçekleşmiştir³⁸⁷. Kaldı ki TTK’de haksız rekabete ilişkin hükümler dürüstlük kuralına aykırılık temelinden yola çıkılarak düzenlenmiştir. Yukarıda bu fiilleri ayrıntılı bir şekilde açıkladığımızdan, burada tekrardan değinmeyeceğiz.

Kusur

Haksız rekabetin meydana gelmesi açısından kusur zorunlu bir unsur değildir. Haksız rekabetin oluşması için önemli olan husus dürüstlük kuralına aykırı eylemlerde bulunmaktır. Ancak haksız rekabetten doğan zararların tazmini talep edebilmek için kusurun varlığı şarttır. Haksız rekabet dolayısıyla tazminat talebinde bulunabilmek için de kusurun varlığı aranırken haksız rekabetin tespiti, menî ve eski hale iade davalarını ikame edebilmek için kusurun varlığı şart değildir³⁸⁸.

Kusura ilişkin herhangi bir tanımlamaya yasada yer verilmemiş, öğretide de kusurun anlamına ilişkin görüş birliğine varılamamıştır³⁸⁹. Ancak kusur kavramı hukukumuzda en genel olarak “*Hukuka aykırı sonucu istemek (kast) veya bu sonucu istemiş olmamakla beraber bu sonucun meydana gelmemesi için failin iradesini yeterli derecede kullanmaması (ihmal).*” şeklinde açıklanmıştır³⁹⁰. Haksız fiil sorumluluğunun oluşması için aranan bir diğer şart kusur unsurudur. TBK 49/1’de düzenlenen hükme göre kendi kusuruyla hukuka aykırı bir fiille başkalarının zarara uğramasına neden olan kimse bu zarardan sorumlu tutulur³⁹¹.

Burada kusurun derecesi gündeme gelmektedir. Gerçekleştirilen hukuka aykırı eylemin kusur türü Borçlar Hukukunda sorumluluğun doğması açısından önemli değildir. Öte yandan Ceza Hukuku kapsamında sorumluluğun doğması için

³⁸⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 391.

³⁸⁸ Aytekin Çelik, **Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticaret Hukuku**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013, s. 64.

³⁸⁹ Günhan Coşar, **Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2019, s. 5.

³⁹⁰ Oğuzman ve Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 53.

³⁹¹ “Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.” (TBK m. 49/1, <https://www.mevzuat.gov.tr>).

kusurun derecesi ve çeşidi önem taşımaktadır³⁹². Kusurun kast veya ihmal türünde olması haksız fiil sorumluluğunun doğması için önem taşımamakta, ancak gerçekleştirilen fiilin kusur derecesi (ağır-hafif) tazmin sorumluluğunun kapsamı açısından önemlidir³⁹³.

Kusur tür bakımından kast ve ihmal olarak ikiye ayrılır. Kast, failin haksız fiili gerçekleştirirken hukuka aykırı sonucu bile isteye hareket etmesidir³⁹⁴. İhmal ise hukuka aykırı sonuç istenmemekle beraber gerekli tedbirleri almadan ve özen göstermeden hukuka aykırı sonucun doğmasına neden olunması durumudur³⁹⁵. Her iki durumda da zarar doğmuşsa da hukuka aykırı fiili gerçekleştiren kişinin sorumluluğu doğacaktır. Örneğin bir tacirin, rakip tacirin kullandığı logoyu, iltibasa neden olacak şekilde ve rakibin tanınmışlığından yararlanarak kullanması veya taklit etmesi durumunda, haksız rekabete neden olan fiili kasten gerçekleştirmeye örnek gösterilebilir.

Kusurun derecesi ise “ağır” ve “hafif” olmak üzere ikiye ayrılır. Ağır kusurdan kast ve ağır ihmal, hafif kusurdan ise hafif ihmal anlaşılır³⁹⁶. Sorumluluğun miktarının tayininde kusurun ağır mı hafif mi olduğu göz önüne alınır. Hakimin tazminat kapsamını belirlerken kusurun derecesini de gözetceği TBK m. 51/1’de “*Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.*” hükmüyle, hafif kusurun mevcut olması durumunda tazminattan indirim sağlanabileceği ise TBK m. 52/2’de “*Zarara hafif kusuruyla sebep olan tazminat yükümlüsü, tazminatı ödediğinde yoksulluğa düşecek olur ve hakkaniyet de gerektirirse hâkim, tazminatı indirebilir.*” hükmü ile düzenlenmiştir.

Haksız rekabette ihmalin derecesi belirlenirken ise TTK m. 18’de düzenlenen “Basiretli bir Tacir Gibi Davranma” kıstas alınmalıdır³⁹⁷. Basiretli bir tacir gibi

³⁹² Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 305.

³⁹³ Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 306.

³⁹⁴ Resioğlu, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 172.

³⁹⁵ Resioğlu, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 172.

³⁹⁶ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 394.

³⁹⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 394.

davranmak, tacirin ticari işletmesi ile ilgili olan hukuki ve fiili tüm işlemlerde dikkat ve gösterme yükümlülüğüdür³⁹⁸.

Yargıtay kararları da haksız rekabet durumunda tazmin sorumluluğu kapsamını belirlerken basiretli bir tacir gibi davranma yükümlülüğüne uygun davranılıp davranılmadığı hususunu dikkate almaktadır. Emsal bir kararda “*Dava, tescilsiz tasarıma tecavüz nedeniyle oluşturulan haksız rekabetin tespit, men ve önlenmesiyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkin olup, üretici firma dışında bulunan davalılar tacirdir. TTK’nin 20. maddesi uyarınca tüm iş ve işlemlerinde basiretli bir tacir gibi hareket etmek durumunda olan bu davalıların belirtilen sıfatları gereği dava konusu çıkmakların üretiminin ve dağıtımının yasal olmadığını bilmeleri ve bilebilecek durumda olmaları gerekir ve bunun yapılmaması da davalılar yönünden kusur teşkil eder.*” Hükmedilmiştir³⁹⁹.

Zarar

Borçlar Hukuku kapsamında haksız fiil nedeniyle zararın ve bu zarardan sorumluluğun doğması için zararın meydana gelmiş olması şarttır. Ancak haksız rekabetin oluşması için zararın gerçekleşmiş olması gerekmekte zarar tehlikesinin mevcut olması yeterli sayılmaktadır. Haksız rekabet dolayısıyla ikame edilecek tazminat davalarında ise tazmin talebinde bulunabilmek için zararın meydana gelmesi şarttır. Yani ikame edilen maddi ve manevi tazminat davalarında zararın mevcut olması gerekir.

TBK m. 50/1’de yer alan hüküm gereği, zarara uğrayan kimse, zararı ve failin kusurunu kanıtlamakla yükümlüdür⁴⁰⁰. Her ne kadar pratikte bu zararın ispatı zor ise de, tazminat talebinde bulunan kimse ikame ettiği davada haksız rekabet nedeniyle zarar gördüğünü ispatlamakla yükümlüdür. Bu hususun ispatı zor olduğundan bu zorluğu aşmak için yasa koyucu tarafından özel bir hüküm getirilmiştir⁴⁰¹. TTK m.56/1 son cümlede yer alan bu düzenleme “*Davacı lehine ve (d) bendi hükmünce*

³⁹⁸ Mahmut Kizir, Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İş Adamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünü Sözleşmenin Değişen Şartlarına Uyarlanmasına Etkisi, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2011, Cilt 19, s. 249.

³⁹⁹ Y. 11. HD. T. 11.1.2020, E. 2008/8717, K. 2010/149, <https://lib.kazanci.com.tr>, (E.T. 23.12.2022).

⁴⁰⁰ TBK m. 50/1: “Zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır.”

⁴⁰¹ Oruç Hami Şener, **Ticari İşletme Hukuku, Seçkin Yayıncılık**, Ankara 2020, s. 646.

tazminat olarak hâkim, haksız rekabet sonucunda davalının elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığına da karar verebilir.” hükmüne haizdir.

Bu hükümde, haksız rekabet neticesinde davacının satamadığı malları fail tarafından satılması durumunda failin elde edebileceği kazanç miktarını davacı lehine hükmedilebileceği belirtilmiştir⁴⁰². Burada hükmedilecek olan tazminat miktarı davalının haksız rekabet dolayısıyla elde edebileceği net kazanç kadar olmalıdır. Bu nedenle davalının ödemek durumunda kaldığı vergilerin kazanç miktarından indirilmesi gerekmektedir⁴⁰³.

Haksız rekabete neden olan fiil bir zarar meydana getirir ancak bu zarar davacı tarafından kanıtlanamaz ise TTK m. 56/1 son hükümde yer alan düzenleme gereği davalı tarafından elde edilebilmesi imkan dahilinde görülen kazanç karşılığının tekabül ettiği tutara hükmedilir⁴⁰⁴. Burada haksız rekabeti meydana getiren failin elde edebileceği bir kazancın mevcut olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Örneğin haksız rekabete konu edilen malın fail tarafından satışa arz edilmeden alınan karar gereği toplatılması durumunda haksız rekabete neden olan eylemi gerçekleştirenin bu mallardan bir çıkar sağlayamayacağı açıktır. Dolayısıyla davacı lehine maddi tazminat hükmedilemeyecektir⁴⁰⁵.

Davalının elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığı da belirlenemiyorsa TBK m. 50/2 uyarınca mahkemeler tarafından uygun bir tazminat miktarına hükmedilir. Yargıtay emsal kararlarında haksız rekabetin mevcut olduğunun tespit edilmesi durumunda haksız rekabet ile karşı karşıya kalan kişilerin zarara uğramış olduğunun kabulü ve uygun bir tazminat miktarına hükmedilmesi gerektiği düşüncesindedir⁴⁰⁶.

Yargıtay bu yöndeki emsal bir kararında “*Bu mektup ile davacının müşterilerinde oluşabilecek olumsuz kanaatlerin davacının maddi zararına yol açacağı hayatın olağan koşullarından olup, bu dönemde davacı şirketin karının bir*

⁴⁰² Şener, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 646.

⁴⁰³ Arkan, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 338.

⁴⁰⁴ Şener, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 647.

⁴⁰⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 400.

⁴⁰⁶ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 399.

miktar yükselmesi de zararın olmadığı sonucunu doğurmaz. Bu durumda, mahkemece, zarar miktarı belirlenemiyorsa BK'nın 42. maddesi gereğince tazminatın değerlendirilmesi gerekir. O halde, yazılı gerekçelerle maddi tazminat isteminin reddedilmesi de doğru olmamış ve kararın bozulması gerekmiştir.”⁴⁰⁷ hükmedilmiştir. Görüldüğü üzere zarar ispat edilemiyorsa dahi hakim hakkaniyete uygun bir tazminat miktarı takdir edecektir.

İllyet Bağı

Tazminat talep edebilmek için gereken bir diğer şart ise İllyet bağıdır. Haksız rekabet niteliği taşıyan eylem, davranış, ya da ticari faaliyet ile meydana gelen zarar arasında nedensellik bağının mevcut olması gerekmektedir⁴⁰⁸. Tazmin talebinde bulunabilmek için zararın doğmuş olması yeterli olmayıp aynı zamanda bu zararın rekabet etme özgürlüğünü dürüstlük kurallarına aykırı bir şekilde kullanımı neticesinde doğmalıdır⁴⁰⁹. Bu zararın başka fiiller ile meydana gelmesi durumunda illiyet bağından bahsedilemeyecektir. İllyet bağı tazminata hükmedilebilmesi açısından önemlidir.

Örnek vermek gerekirse, bir tacirin iş ürünleri başka bir tacir tarafından kötülenmesi halinde tacirin o öfkeyle gidip kötülemeye neden olan tacirin ürünlerinin bulunduğu depoyu yakması durumunda meydana gelen zarardan sorumluluğu bulunmayacaktır çünkü meydana gelen zararlar haksız rekabet arasında nedensellik bağı bulunmamaktadır. Ancak tacirin maruz kaldığı kötüleme nedeniyle ürünlerinin satışının azalması müşterilerini kaybetmesi durumunda haksız rekabet nedeniyle malvarlığında meydana gelen zararın tazminini talep edebilecektir⁴¹⁰.

⁴⁰⁷ Y. 11. HD. E. 2006/7849, K.2007/10291, T. 12.07.2007, Aynı doğrultuda: Y.11. HD. E.2020/1493, K.2021/1684, T.24.2.2021 “...Markasının karakteristik özelliklerine benzerliği nedeniyle bahse konu kullanımın haksız rekabet teşkil ettiği, bu haksız rekabet eylemi nedeniyle davacının bir zararının (elde etmekten mahrum kaldığı karın) doğduğu ancak uğranılan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa hakim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, tarafların ekonomik durumları, ihlâl olunan hakkın mahiyeti, tecavüzün etkileri, tecavüzün ulaştığı kitle, fiilin ve kusurun ağırlığı, paranın satın alma gücü ibraz olunan belgeler ve eylemin gerçekleştirilme biçimi karşısında zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirleyebileceği...”

⁴⁰⁸ Bahtiyar, Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 219.

⁴⁰⁹ Ahmet Tamer, **Yanlış ve Yanıltıcı Beyan ve Hareketlerle Haksız Rekabet**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s. 46.

⁴¹⁰ Tamer, **Yanlış ve Yanıltıcı Beyan ve Hareketlerle Haksız Rekabet**, s. 47.

Haksız rekabetin haksız fiilin özel bir hali olduğu görüşündeyim. Dolayısıyla haksız fiil sorumluluğu için gereken unsurların haksız rekabet nedeniyle tazmin talebinde bulunabilmek için de bu unsurların mevcut olması şarttır. Görüldüğü üzere tazmin talebinde bulunabilmek için haksız rekabete neden olan kusurlu bir eylemin mevcut olması, ayrıca bu kusurlu eylem ile meydana gelen zararla illiyet bağının olması gerekmektedir.

2.3.2.2. Maddi Tazminat Davası

6102 Sayılı TTK'nin 56/1-d maddesine göre *“Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini isteyebilir.”* Hakim tarafından haksız rekabet neticesinde failin fiilen elde etmiş olduğu kazanç karşılığının da davacı lehine maddi tazminat olarak ödenmesine karar verilebilir⁴¹¹.

Kişinin iradesi dışında malvarlığında meydana gelen eksilme ya da azalmanın maddi zarar olarak adlandırıldığını; maddi zararın fiili zarar ve yoksun kalınan kar, şimdiki zarar gelecekteki zarar, olarak türlere ayrıldığını açıkladık. Burada meydana gelen bu maddi zararın nasıl talep edilebileceği üzerinde duracağız.

Haksız rekabet kapsamında meydana gelen maddi ve manevi zararların tazmini için ikame edilecek olan davalarda BK hükümleri uygulanacaktır. Bu husus TTK m. 58/3'de yer alan *“56 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yazılı davalarda Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.”* şeklindeki düzenlemeden anlaşılmaktadır.

Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen fiili zarar ve yoksun kalınan kar talep edilebilir. Haksız rekabet dolayısıyla uğranılan fiilin zararın tespitinde şu kriterler dikkate alınmalıdır:

1. Haksız rekabet fiilinden önce ve sonraki yıllarda üretim ve satış miktarları kıyaslanmalı

⁴¹¹ Hüseyin Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 609.

2. Bu karşılaştırma sonucunda üretim ve satış miktarlarındaki azalmanın haksız rekabet fiili nedeniyle meydana gelip gelmediği belirlenmeli,
3. Zararın meydana geldiği tespit edilir ancak zarar miktarı belirlenemezse TBK m.50/2 kapsamında mevcut olaydaki vakıalar ve sonuçlar doğrultusunda takdir yetkisi kullanılır⁴¹².

Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen yoksun kalınan kar talep edilebilir. Bu zararın tespiti ise bilirkişi marifetiyle davacının ve davalının ticari defter ve kayıtlarının değerlendirilmesi neticesinde sağlanacaktır⁴¹³.

Kazanç Devri (Kazanç Karşılığını İade)

Haksız rekabet nedeniyle zarara uğrayan kimselerin tazminat talebinde bulunurken zararlarını ispat etmeleri gerekmele birlikte bu hususun ispatı uygulamada birtakım zorluklar barındırmaktadır. Bu nedenle TBK 50/2 uyarınca tazminat miktarı belirlenecektir.

6102 Sayılı TTK m. 56/1 son bendinde yer alan düzenlemeye göre haksız rekabet sebebiyle ikame edilen maddi tazminat davasında, failin elde etme imkanı bulunan kazancının bedelinin davacıya ödenmesine karar verilebilecektir. Yani haksız rekabet sebebiyle ikame edilen maddi tazminat davasında, davacının uğradığı zarar miktarı değil de davalının elde etme imkanı bulunan kazancının karşılığı da dikkate alınabilecektir⁴¹⁴. Haksız rekabet neticesinde zarara uğrayan kişinin işbu zararını ispatlaması çok güçtü. Bu güçlüğü aşmak için kazanç devrinin talep edilebileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Haksız rekabete neden olan her eylem kazanç devri talebine konu edilemeyecektir⁴¹⁵. Bu noktada her somut olay ve uyuşmazlık ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Örneğin bir film yapım şirketini ve filmi yanlış ve yanıltıcı beyanlar aracılığıyla kötüleyerek zarara uğramalarına ve izleyici kaybetmelerine neden olan kimselerin film yapımcısını zarara uğrayacağı açıktır. Ancak bu haksız

⁴¹² Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 405.

⁴¹³ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 407.

⁴¹⁴ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 99.

⁴¹⁵ Bünyamin Gürpınar ve Murat Oruç, Haksız Rekabette Maddi Tazminatın Hesaplanmasında Yeni Yaklaşımlar Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, 28-29 Mayıs 2009, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını**, s.81, https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/sorumluluk/s_4.pdf (erişim tarihi: 27.12.2022).

rekabet eylemini gerçekleştiren kimselerin bu kötülemeden kazanç veya menfaat sağlayamayacağından kazanç devri söz konusu olmayacaktır⁴¹⁶.

Maddi tazminat talebinde bulunabilmek için zararın mevcut olması şarttır. Ancak kazanç devri talebinde zararın doğması gerekip gerekmediği noktasında öğretide çeşitli görüşler mevcuttur. İrfan Dönmez, haksız rekabet nedeniyle zarara uğrayan kişinin kazanç devri talebinde bulunabilmesi için zararın doğmuş olmasının gerekmediği ancak zarar tehlikesinin bulunması gerektiği yönünde görüş bildirmiştir⁴¹⁷. Karayalçın ise kazanç devrinin talep edilebilmesi için zararın meydana gelmiş olması gerektiğini görüşündedir⁴¹⁸.

Kanaatimizce, kazanç devri talebinde bulunabilmek için zararın meydana gelmiş olması gerekmektedir. Zira kanun lafzına baktığımızda da kanun koyucunun “tazminat olarak” ifadesine yer verilmiştir. Tazminat talep edebilmek için zararın mevcut olması gerektiğine göre tazminat olarak hükmedilen kazanç devri talebi için de zararın meydana gelmiş olması gerektiği görüşündeyiz. Kaldı ki kazanç devri talebi meydana gelen zararın tespit edilmesini kolaylaştırmak amacıyla düzenlenmiştir.

Maddi Tazminat Davası İle Kazanç Devri Talebi Arasındaki İlişki

Haksız fiil eylemi neticesinde hem mağdur zarara uğrayabilir hem de fail bu eylem neticesinde menfaat elde etmiş olabilir. Kazanç devri ve tazminat davaları birbirinden farklı kavramlardır⁴¹⁹. Ancak uygulamada genelde kazanç devri tazminatın hesaplanmasında bir metot olarak kullanılmaktadır. İkame edilen davada davacı tarafından hem maruz kalınan zararı tazminat olarak hem de failin elde ettiği kazancı talep edip edemeyeceği noktasında çeşitli görüşler bulunmaktadır. Öğretideki görüşlere göre davacı hem yoksun kaldığı karın tazmin edilmesini hem de haksız rekabeti gerçekleştiren kimsenin elde etme imkanı bulunan menfaatin

⁴¹⁶ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminatın Hesaplanmasında Yeni Yaklaşımlar**, s. 83.

⁴¹⁷ Dönmez, **Markalar ve Haksız Rekabet Davaları**, s. 186.

⁴¹⁸ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminatın Hesaplanmasında Yeni Yaklaşımlar**, s. 83.

⁴¹⁹ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminatın Hesaplanmasında Yeni Yaklaşımlar**, s. 83.

kendisine ödenmesini talep edemeyecektir⁴²⁰. İkisinden biri seçilmelidir. Ayrıca ikame edilen davada mahkeme kazanç devri iadesine mağdurun ancak talebi varsa hükmedilebilecektir. Hakim resen zararın ispatlanamadığı gerekçesine dayanarak kazanç devrine hükmedemez⁴²¹. Aksi halde taleple bağıllık ilkesine aykırılık söz konusu olacaktır. Yargıtay da bu taleplerin yığılmayacağı görüşündedir⁴²².

Biz de yoksun kalan karın tazminini talep etmek için ikame edilen tazminat davasında, ayrıca kazanç devri talebinde bulunulamayacağı kanaatindeyiz. Zira her iki talep aynı amaca hizmet etmektedir. Yoksun kalan kar içerisinde failin elde ettiği karı da barındırmaktadır. Ancak haksız rekabet nedeniyle meydana gelen fiili zarar ile kazanç devri talebinin aynı davada ileri sürülebileceği görüşündeyiz.

Maddi Tazminat Davası ile Ref Davası Arasındaki İlişki

Ref davası, haksız rekabet teşkil eden fiil sonucunda, haksız rekabete maruz kalan davacının hukuki çıkarlarını olumsuz şekilde etkileyen maddi sonuçların ortadan kaldırılmasını amaçlar⁴²³. Yani eski hale iade talebi, haksız rekabet eyleminden önceki durumu yeniden tesis etme gayesi taşıyan bir taleptir⁴²⁴.

Aynen tazmin ve nakden tazmin türleri ise maddi tazminat davalarında zararın giderilmesinde kullanılan yöntemlerdir.⁴²⁵ Nakden tazmin, davacının malvarlığında meydana gelen eksilmenin parasal olarak giderilmesi aynen tazmin ise davacının malvarlığının eski hale getirilmesi yoluyla zararın giderilmesini sağlamaktadır⁴²⁶.

Görüldüğü üzere eski hale iade talebi ile aynen tazmin müessesesi aynı amaca hizmet etmektedir. Ref davası ile maddi ve iktisadi anlamda haksız rekabet niteliğine haiz olan eylemden önceki durum yeniden oluşturulmaya çalışılacaktır. Maddi

⁴²⁰ Arkan, **Ticari İşletme Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü**, s. 338. Nihal Çınar Karabağ, **Aynı Yönde: Türk Ticaret Kanununa Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, s. 164; Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 422.

⁴²¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 414.

⁴²² Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 112.

⁴²³ Bahtiyar, Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 217.

⁴²⁴ Organ Gazi Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, On İki Levha Yayıncılık A.Ş. İstanbul, 2021, s. 74.

⁴²⁵ Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 112.

⁴²⁶ Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 112.

tazminat talebinin bir çeşidi olan aynen tazminde de ihlal edilen hak nedeniyle mevcut durumun eski hale getirilmesi sağlanır⁴²⁷. Zararı meydana getiren kişi, aynen tazmin yoluyla zarara maruz kalanın malvarlığını eski durumuna getirmeyi borçlanır⁴²⁸.

Aynen tazmin ile eski hale getirme (ref) talebi paralellik göstermekle beraber farklı yönleri de bulunmaktadır. Aynen tazmin, meydana gelen zararların giderilme yöntemlerinden biri iken, eski hale getirme talebi (ref) haksız rekabet niteliğine haiz olan eylemin meydana getirdiği olumsuz sonuçları ortadan kaldırmayı hedefler.⁴²⁹

Aynen tazmin ilke eski hale iade talebi arasındaki en önemli farklardan biri de kusur ve zararın aranması hususudur. Eski hale iade talebinde kusurun, zararın ve nedensellik bağının mevcut olması şart değildir. Ancak aynen tazmin talebinde bulunabilmek için haksız rekabeti gerçekleştiren kişinin kusurlu olması ve bu eylem neticesinde zararın oluşması gerekmektedir. Eski hale iade ve aynen tazmin talepleri fonksiyonel açıdan da farklılık arz etmektedir. Eski hale iade talebinde direkt olarak haksız rekabet fiilinin kaynağına gidilir ve maddi açıdan eski durumu sağlama amaçlanır ancak aynen tazmin talebinde kusurlu bir eylem neticesinde meydana gelen zarar ortadan kaldırılmaya çalışılır. Ayrıca uygulamada haksız rekabetin varlığı durumunda hem eski hale iade hem de aynen tazmin talebinde bulunmak mümkündür⁴³⁰.

2.3.2.3. Manevi Tazminat Davası

Haksız rekabetten kaynaklanan zararların tazminini talep edebilmek için gereken şartların TTK m. 56/1-e hükmü ile atıf yapılan TBK m. 58’de düzenlenmiştir. Kişilik haklarının zedelenmesi başlıklı TBK 58’de yer alan şartların mevcut olması durumunda manevi tazminat talep edilebilecektir⁴³¹. Manevi tazminat talep etmek için gerekli şartların, haksız rekabet fiili, kusur, zarar, illiyet bağı olduğunu yukarıda ayrıntılı olarak açıkladık. Ancak belirtmek gerekir ki TBK m. 58’de yer alan düzenleme genel anlamda kişisel menfaatlerin ihlal edilmesine

⁴²⁷ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 38.

⁴²⁸ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 118.

⁴²⁹ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 38.

⁴³⁰ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 79.

⁴³¹ Bahtiyar, Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 220.

ilişkindir. Haksız rekabet nedeniyle talep edilen manevi tazminat davalarında TTK m. 56'da yer alan düzenlemede iktisadi menfaat ihlali ve bu yönde bir tehlikenin mevcut olması durumunda başvurulacaktır⁴³². Yargıtay kararları da bu yöndedir⁴³³.

Tüzel kişilerinde manevi tazminat talebinde bulunabileceklerini ve manevi tazminat taleplerinin kendilerine yöneltilebileceğini açıkladık. Manevi tazminat davalarının tüzel kişilere yöneltilebilmesi için tüzel kişiliğin organlarının kusurunun bulunması gerekir. Fiil ehliyeti tüzel kişilerin organları vasıtasıyla kullanıldığından hukuka aykırı eylemlerinden sorumlu olurlar⁴³⁴.

Uygulamada manevi tazminat davalarında zararın tazminine hükmedilirken “basiretli bir tacir gibi davranma” yükümlülüğüne uygun davranılıp davranılmadığını da dikkate alınmaktadır⁴³⁵. Yargıtay emsal bir kararında “*Haksız rekabet yüzünden müşterileri, kredisi, mesleki itibarı, ticari işletmesi veya diğer iktisadi menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeye maruz bulunan kimse zarar ve ziyanın tazminini ve yasal şartları mevcutsa manevi tazminat verilmesini isteyebilecektir. Manevi tazminat için hukuka aykırılığın varlığı yeterli olup, ayrıca kusurun özel bir kasta veya ağırlığa bağlı olması şart değildir. Davalının basiretli bir tacir gibi davranması zorunluluğunun doğal sonucu olarak, ticari yararın zarara uğratılmaması veya böyle bir tehlikeye maruz kalmayı önleyici davranışlarda da bulunması gerekir. Aksi davranış manevi tazminat istemine de haklılık kazandırır.*” şeklindeki kararıyla bu doğrultuda hüküm kurmuştur⁴³⁶.

⁴³² Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 429.

⁴³³ Y. 11. HD. E. 2014/556, K. 2014/17998, T. 19.11.2014, <https://lib.kazanci.com.tr> (E.T. 28.12.2022) “818 Sayılı BK’nın 49. maddesindeki şartların bulunması halinde manevi tazminat olup, BK 49. maddesi daha geniş bir kavram olan “şahsi menfaat ihlali” esasına dayandığı halde, TTK’nın 58. maddesinde iktisadi menfaatin ihlali ve hatta böyle bir tehlikeye maruz kalınmasına istinat etmektedir. Davalı eyleminin haksız rekabet oluşturduğu ve bu suretle davacının iktisadi menfaatinin ihlal edildiği ve hatta böyle bir tehlikeye maruz kaldığı belirlendiğine göre, davacının manevi tazminat talebinin bu madde kapsamında değerlendirilerek karar verilmesi gerekirken, soyut gerekçelerle, dosya kapsamına göre manevi tazminat talebinin reddi doğru görülmemiş, asıl davada manevi tazminatın reddine dair hükmün temyiz eden davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”

⁴³⁴ Ozan Ali Yıldız, Haksız Rekabetten Kaynaklanan Manevi Zararın Tazmini, **REGESTA**, C.5, S.1, <https://www.researchgate.net>, s.224.

⁴³⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 430.

⁴³⁶ Y. 11. HD. E. 2006/12439, K. 2007/14981, T.27.11.2007, <https://lib.kazanci.com.tr>, (E.T. 19.12.2022)

Her ne kadar tazmin talebinde bulunabilmek için kusur şartı aranıyorsa da haksız rekabet fiilinin gerçekleşmesinde kusuru bulunmasa bile, sorumluluk doğuran bir kusursuz sorumluluk halinin mevcut olması durumunda bu kişilerden de manevi tazminat talebinde bulunulabilecektir.⁴³⁷ Ayrıca Yargıtay haksız rekabet eyleminin sabit olması durumunda maddi zarar oluşmasa bile manevi tazminata hükmedilmesi gerektiği görüşündedir⁴³⁸.

⁴³⁷ Erdil, Haksız Rekabet Hukuku, s. 430.

⁴³⁸ Erdil, Haksız Rekabet Hukuku, s. 431.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YARGILAMA USULÜ

3.1.DAVA ŞARTI ARABULUCULUK AŞAMASININ TÜKETİLMESİ

3.1.1. Genel Olarak

Özel hukuktan doğan uyuşmazlıklar genellikle yerel mahkemeler tarafından çözülmektedir. Yargılamanın başlaması için uyuşmazlığın taraflarından olan davacının mahkemeye dava dilekçesi ile başvurması gerekir⁴³⁹. Yapılan yargılama neticesinde işbu mahkemeler tarafından hükmedilen kararlar taraflar açısından bağlayıcıdır. Ancak mahkemeler tarafından yapılan yargılamalar çok uzun sürmekte, taraflara maddi yük getirdiğinden alternatif çözüm yolları düzenlenmiştir.

Hukukumuzda alternatif çözüm yollarından biri olarak düzenlenen arabuluculuk; uyuşmazlıkları yargılama yapılmaksızın çözüme kavuşturmayı amaçlar. Arabuluculuk müessesinde yargılama yapılmamakta delil ibraz edilmemekte, tanık dinlenmemekte kısaca tahkikat aşaması bulunmamaktadır⁴⁴⁰. Arabuluculuk kurumu, yargılamaların çok uzun sürmesi dava açarken ödenen harç ve masrafların tarafları ekonomik açıdan zorlaması nedeniyle kabul edilmiş bir alternatif çözüm yoludur. 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu m. 2/1-b maddesinde arabuluculuk: “*Sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemi*” olarak tanımlanmıştır.

⁴³⁹Gizem Ersen Perçin, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinden Arabuluculuğun Hukuksal Düzenlemelerdeki Yeri, **Kamu ve Özel Milletlerarası Hukuk Bülteni**, Cilt: 31, Sayı: 2, <https://dergipark.org.tr>, s. 180.

⁴⁴⁰Tuba Eler, **Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2019, s. 19.

Arabuluculuk, Türk Hukukunda alternatif çözüm yolu olarak 2012 yılında kabul edilmiştir⁴⁴¹. 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu 07.06.2012 yılında kabul edilmiştir⁴⁴². Arabuluculuk konusunda uzmanlık alanındaki ilk düzenleme ise 12.10.2017 yılında kabul edilen 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu ile yapılmıştır⁴⁴³. 7036 Sayılı İş Mahkemeler Kanunu⁴⁴⁴ ile işçi ile işveren arasında görülen işçi alacağı tazminatı davalarında ve işe iade davalarında, dava ikame edilmeden önce arabuluculuğa başvurma zorunluluğu getirilmiştir. Yani bu davalarda dava açmadan önce arabuluculuğa başvurma zorunluluğu getirilmiş, arabuluculuğa başvuru dava şartı olarak düzenlenmiştir.

7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkındaki Kanunu'nun 20. Maddesi ile arabuluculukta uzmanlık alanı ile ilgili bir diğer düzenleme yapılmıştır⁴⁴⁵. Bu düzenleme ile TTK'ye 5/A maddesi eklenmiştir⁴⁴⁶.

Arabuluculuk ile hukukumuzda yapılan son düzenleme de Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da yapılan düzenlemedir. 22.07.2020 tarihli 7251 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun ile Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunu'na 73/A maddesi eklenerek tüketici uyuşmazlıklarında da dava yoluna başvurmadan önce arabuluculuğa başvuruda bulunma zorunluluğu getirilmiştir⁴⁴⁷.

Görüldüğü üzere yapılan çeşitli düzenlemeler ile birlikte dava açılmadan evvel arabuluculuk aşamasının tüketilmesi zorunlu kılınmıştır. Zorunlu dava şartı olarak şimdilik her ne kadar sadece tüketici hukukundan, ticaret hukukundan, iş

⁴⁴¹Nihat Taşdelen, **Ticari Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk**, Yetkin Basımevi, Ankara 2021, s.50.

⁴⁴² Bkz. 22.06.2012 tarih ve 28331 sayılı R.G.

⁴⁴³Taşdelen, **Ticari Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk**, s. 50.

⁴⁴⁴ Bkz. 25.10.2017 tarih, 30221 Sayılı R.G.

⁴⁴⁵Mustafa Yavuz, **Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk, Gümrük Ticaret Dergisi**, 2019, C 5, s. 15, s.54.

⁴⁴⁶ TTK m. 5/A “*Bu Kanunun 4 üncü maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.*”

⁴⁴⁷Taşdelen, **Ticari Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk**, s. 55.

hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklar dahil edilmişse kanaatimizce zamanla bu kapsam genişleyecektir.

Tespit ve inşai nitelik taşıyan uyuşmazlıklar ve ilamlar arabuluculuğa başvurmaya elverişli değildirler⁴⁴⁸. Haksız rekabet nedeniyle ileri sürülebilecek davalar açısından; haksız rekabetin tespiti davası tespit davası niteliğinde olduğundan arabuluculuğa başvurmaya elverişli değildir⁴⁴⁹. Haksız rekabetin önlenmesi davası tespit ve eda davasında niteliğindedir. Aynı zamanda tespit davası niteliğinde olduğundan arabuluculuğa başvurmaya elverişli değildir.⁴⁵⁰ Haksız rekabetin refi davası ise haksız rekabet nedeniyle meydana gelen olumsuz durumun ortadan kaldırılması amaçlanır. Keza burada da arabuluculuğa başvurma şartı bulunmamaktadır.

3.1.2. TTK madde 5/A

7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkındaki Kanunu'nun⁴⁵¹ 20. Maddesi ile arabuluculukta uzmanlık alanı ile ilgili bir diğer düzenleme yapılmıştır⁴⁵². Bu düzenleme ile TTK'ye 5/A maddesi eklenmiştir⁴⁵³. İşbu düzenleme ile beraber birtakım ticari uyuşmazlıkların dava yolu ile çözülmesinden önce arabuluculuğa başvurma zorunluluğu getirilmiştir. Dava açmadan önce zorunlu arabuluculuğa başvurma şartı hükmü 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir⁴⁵⁴.

Bu düzenleme ile ticari uyuşmazlıklarda dava ikame edilmeden önce arabuluculuğa başvurma şartı için iki kıstas belirlenmiş her dava için arabuluculuğa başvurma şartı aranmamıştır. Bunlardan ilki; öncelikle davaya konu edilecek uyuşmazlığın ticari bir uyuşmazlık olması diğeri ise ihtilafın bir paranın ödenmesini

⁴⁴⁸ Çınar Karabağ, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, s. 175.

⁴⁴⁹ Çınar Karabağ, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, s. 175.

⁴⁵⁰ Çınar Karabağ, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, s. 175.

⁴⁵¹ Bkz. 2018 tarih, 30630 sayılı R.G.

⁴⁵² Mustafa Yavuz, **Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk**, s.15, s. 54.

⁴⁵³ TTK m. 5/A “Bu Kanunun 4 üncü maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.”

⁴⁵⁴ Yavuz, **Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk**, s. 54.

talebini içerir bir tazminat ya da alacak istemidir⁴⁵⁵. Bir paranın ödenmesi olan tazminat veya alacakları taleplerini içermeyen taleplerin varlığında arabuluculuk yoluna başvurulma şartı bulunmamaktadır. Örneğin finansal kiralama sözleşmesinin ihlali nedeniyle uyuşmazlık konusu malların iade talebinin söz konusu olduğu durumlarda dava açılmadan evvel arabuluculuğa başvuru şartı aranmayacaktır.

TTK m. 4'te yer alan düzenlemede hangi davaların ticari dava olduğu belirtilmiştir. Ticari davalar mutlak ticari davalar, nispi ticari davalar ve bir tarafın ticari işletmesini ilgilendiren havale saklama ve fikri haklar ile ilgili davalar bu da ticari dava sayılmaktadır. TTK m. 4'ün 1. Fıkrasında düzenlenen uyuşmazlıklar mutlak ticari davalardır⁴⁵⁶. Bu hükme göre TTK'de düzenlenen tüm uyuşmazlıklara ilişkin hususlar mutlak ticari davadır. Haksız rekabete ilişkin düzenlemeler de TTK'de düzenlendiğinden mutlak ticari dava kapsamındadır. Ayrıca TTK m. 5/A'da mutlak ticari davalar haricinde özel kanunlar ile ticari dava kapsamına alınan davalarda da, arabuluculuğa başvurma zorunluluğu bulunmaktadır. 2004 Sayılı İcra İflas Kanunu'nun m. 154/3'de borçlunun ticari işletmesini işlettiği yerin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde dava açabileceğine ilişkin hüküm, 2004 Sayılı İİK'nin 285. Maddesinde borcunu ödeyemeyen borçlunun konkordato talebinde bulunabileceğine ilişkin hüküm, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu 99. Madde de bu madde kapsamında düzenlenen husulardan doğan davaların ticari dava sayılacağına ilişkin hüküm örnek olarak gösterilebilir⁴⁵⁷.

Yukarıda açıklanan davalarda asliye ticaret mahkemesinde talep edilecek olan tazminat ve alacaklar için dava açmadan evvel arabuluculuğa başvurma zorunluluğu bulunmaktadır.

Dava açmadan evvel arabuluculuğa başvurulması gereken uyuşmazlıklarda aranan iki önemi kıstası açıkladık. Haksız rekabet nedeniyle doğan uyuşmazlıklar mutlak ticari davaların konusunu oluşturur. Ancak haksız rekabet nedeniyle ikame edilecek her dava için arabuluculuğa başvurma şart olup olmadığı hususu

⁴⁵⁵Taşdelen, **Ticari Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk**, s. 57.

⁴⁵⁶Taşdelen, **Ticari Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk**, s.59.

⁴⁵⁷Yavuz, **Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk**, s. 56.

değerlendirilmelidir. Haksız rekabet nedeniyle doğacak uyuşmazlıklarda bir miktar alacak veya tazminatın ödenmesi gündeme gelebilmektedir⁴⁵⁸. Dava açmadan evvel arabuluculuğa başvurulması gereken haksız rekabet davaları, tazmin talebi içeren maddi ve manevi tazminat davalarıdır. Haksız rekabetin tespiti, haksız rekabetin refi ve haksız rekabetin önlenmesi davalarını ikame etmeden önce arabuluculuğa başvurma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kaldı ki TTK m. 5/A’da düzenlenen hükümde alacak ve tazminat taleplerinde dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurmanın zorunlu olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla haksız rekabet nedeniyle maddi ve manevi tazminat davaları ikame edilmeden önce arabuluculuğa başvurma zorunluluğu vardır. Arabuluculuğa başvurulmadan ikame edilen tazminat davaları usulden reddedilmektedir. Arabuluculuğa başvuru neticesinde anlaşma sağlandığı takdirde taraflar arasında anlaşma tutanağı imzalanır. İşbu tutanak ilam niteliğinde olup mahkeme ilamı gibi sonuç doğurur.

Taraflar dava şartı arabuluculuk yoluna başvurulduktan sonra taraflar arasında anlaşma sağlanabilir. Örneğin haksız rekabet nedeniyle zarara uğrayan kimse arabuluculuk yoluna başvurarak meydana gelen zarar tazmini talep edebilir. Bu durumda eğer taraflar arasında anlaşma sağlanırsa anlaşma tutanağı imzalanır.

Arabuluculuk aşaması tamamlandıktan sonra tarafların anlaşmaya varmaları neticesinde düzenlenen anlaşma belgesi, taraflarca anlaşma hükümlerine uyulmadığı takdirde önem taşıyacaktır⁴⁵⁹. Tarafların arabuluculuk anlaşma tutanağında yer alan hususların uygulanabilirliğini sağlamak için icrai nitelik kazandırılması gerekmektedir⁴⁶⁰. HUAK m. 18/4’te, icra edilebilirlik şerhi alınmadan, taraflar ve avukatlar ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesinin ilam niteliğinde belge olduğu hüküm altına alınmıştır⁴⁶¹. Dolayısıyla işbu belge ilamlı icra takibine

⁴⁵⁸Taşdelen, **Ticari Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk**, s.112.

⁴⁵⁹Abdullah Berat MEMİŞ, **Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk Usulü**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020, s. 113.

⁴⁶⁰ Abdullah Berat MEMİŞ, **Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk Usulü**, s. 118.

⁴⁶¹ Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu m.18/4 : “Kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kılındığı haller hariç, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.”

konu edilerek taraflar arasında anlaşma sağlanan tazminat tutarının cebri icra yoluyla tahsili sağlanabilecektir.

3.2. YARGILAMA

Haksız rekabet neticesinde meydana gelen zararı tazmin etmek için öncelikle dava şartı olan arabuluculuğa başvurmak gerektiğini yukarıda açıkladık. Ancak çoğu zaman uygulamada taraflar zorunlu arabuluculuk yoluna başvurmakta ancak anlaşma sağlayamamaktadır. Dolayısıyla arabuluculuğa başvurulduğuna ancak anlaşma sağlanamadığına ilişkin tutanak ile birlikte asliye ticaret mahkemelerine başvurulmaktadır. Aşağıda bu yargılamanın yürütülmesine ilişkin tarafları, görevli ve yetkili mahkemeyi, geçici hukuki tedbirleri genel anlamda izlenecek usuli işlemleri açıkladık.

3.2.1. Davacı

Haksız rekabet neticesinde meydana gelen zararlardan etkileneni zarar gören kimseler tazminat davalarında davacı olabileceklerdir. Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararların tazminini talep edebilecek olan kimseler TTK m. 56'da sayılmıştır. Bu hükme göre “ *Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimseler (TTK m. 56/1), Ekonomik çıkarları zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek müşteriler (TTK m. 56/2) ve Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları, borsalar ve tüzüklerine göre üyelerinin ekonomik menfaatlerini korumaya yetkili bulunan diğer meslekî ve ekonomik birlikler ile tüzüklerine göre tüketicilerin ekonomik menfaatlerini koruyan sivil toplum kuruluşlarıyla kamusal nitelikteki kurumlar (TTK m.56/3)*” haksız rekabet nedeniyle ikame edilen davalarda davacı olabileceklerdir.

Ancak TTK m. 56/3'te yer alan kuruluşlar tespit, men ve ref davalarını ikame edebiliyorken tazminat davalarını ve kazanç devrinin iadesi davalarını açamayacaklardır. Zira bu kurumlar haksız rekabet eylemleri nedeniyle direkt olarak zarara uğramayacak ve şahsi olarak bir tazminat talebinde bulunamayacaklardır⁴⁶². İşbu düzenleme, tüm katılanların çıkarına dürüst ve bozulmamış rekabetin

⁴⁶² Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 612.

sağlanmasını öngören TTK m.54/1 düzenlemesiyle paraleldir⁴⁶³. Katılanlar ifadesiyle belirtilenler: müşteriler, rakipler ve kamudur⁴⁶⁴.

3.2.1.1. Zarara Uğrayan veya Zarar Tehlikesine Maruz Kalanlar

TTK m. 56/1 bendinde yer alan düzenlemeye göre “*Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimseler*” zararların tazmini için dava açabileceklerdir. Bu kişiler çoğunlukla haksız rekabet eylemini gerçekleştiren kimselerin rakibi konumunda olan kimselerdir⁴⁶⁵. Ancak Haksız rekabet eyleminin meydana gelmesi için taraflar arasında rekabet ilişkisinin mevcudiyeti şart olmadığından ve rakip olamayanların da ekonomik çıkarları zarara uğrayabileceğinden bu hallerde de tazminat davası ikame edilebilir⁴⁶⁶.

Ayrıca belirtmek isteriz ki kanunda haksız rekabet nedeniyle ikame edilecek tespit davasında, men davasında, ref davası, maddi ve manevi tazminat davalarında davacı olabilecek kimseler için genel bir düzenleme yapılmıştır. Ancak haksız rekabetten kaynaklanan zararların tazmini ancak haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören kimseler talep edebilecektir.

3.2.1.2. Müşteriler

Haksız rekabet sonucunda iktisadi çıkarları zarar gören veya zarara uğrama tehlikesi olan müşteriler haksız rekabet davalarını ikame edebilirler. Ancak zarar tazminini talep edebilmek için zarara uğramak şarttır⁴⁶⁷. Ancak araç ve malın imha edilmesini isteme yetkisi haksız rekabet nedeniyle zarara uğrayan müşterilere tanınmamıştır.

⁴⁶³ Küçükkince, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, s.403.

⁴⁶⁴ Ünal Tekinalp, **Yeni Haksız Rekabet Hukukunda Amaç, İlke ve Üç Boyutluluk**, Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2016, s.34.

⁴⁶⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s.347.

⁴⁶⁶ Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s.473.

⁴⁶⁷ Bahtiyar, Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 223.

Müşteri kavramı TDK’de “*Hizmet mal vb. alan ve karşılığında ücret ödeyen kimse.*” olarak tanımlanmıştır⁴⁶⁸. TTK m. 55 gerekçesinde ise haksız rekabet hükümleri ile korunan kimseler kapsamı sayılırken müşteri ifadesi yerine tüketici kavramı yer almıştır⁴⁶⁹.

Belirtmek gerekir ki TTK kapsamındaki müşteri kavramı ile TKHK’de yer alan müşteri kavramı birbirinden farklıdır. Zira tüm tüketiciler TTK m. 56/2 anlamında müşteridir ancak TKHK m. 2/k kapsamında tüketici sayılmayabilir⁴⁷⁰. Ayrıca uygulamada çoğunlukla tüketiciler haksız rekabet nedeniyle zarara uğradıklarında bu yola başvurmamaktadırlar⁴⁷¹. Çünkü tüketicilerin dava ikame ederken harç yatırma zorunlulukları bulunmaktadır. Buna karşın tüketici mahkemelerinde ikame edecekleri davalarda harç yatırmaktan muaf tutulmuşlardır⁴⁷². Dolayısıyla zarara uğrayan müşteriler işbu taleplerini tüketici mahkemelerinde ileri sürmeyi tercih etmektedirler.

3.2.2. Davalı

Haksız rekabet nedeniyle ikame edilecek maddi ve manevi tazminat davaları dürüstlük kuralına aykırı eylemler aracılığıyla doğal rekabet piyasasını bozan herkese karşı yöneltilebilir⁴⁷³. Haksız rekabete neden olan fiili gerçekleştirenler, haksız rekabet eylemini gerçekleştiren kişileri istihdam edenler, basın, yayın, iletişim ve bilişim kurumları şartların varlığı durumunda haksız rekabet davalarında davalı sıfatıyla bulunabilirler⁴⁷⁴.

3.2.2.1. Haksız Rekabete Neden Olan Fiili Gerçekleştirenler

Haksız rekabet nedeniyle ikame edilecek olan tazminat davalarında, tazmin talebinin yöneltileceği kimseler haksız rekabet fiilini gerçekleştirenlerdir. Tazminat davasında davacının ve davalının birbirine rakip ya da tacir olma zorunlulukları

⁴⁶⁸ <https://sozluk.gov.tr> (Erişim Tarihi 29.12.2022).

⁴⁶⁹ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 70.

⁴⁷⁰ Bahtiyar, Ayli ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 223.

⁴⁷¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 350.

⁴⁷² Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 71.

⁴⁷³ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 358.

⁴⁷⁴ Ozan Ali Yıldız, Haksız Rekabette Kaynaklanan Manevi Zararın Tazmini, **REGESTA**, 2020, C.5, <https://www.researchgate.net>, s. 215.

yoktur⁴⁷⁵. Haksız rekabete neden olan birden fazla taraf varsa dava hepsine karşı ikame edilecektir⁴⁷⁶. Ancak tazminat davasını ikame etmek için haksız rekabeti gerçekleştirmek tek başına yeterli değildir ayrıca davalının kusurunun da bulunması gerekmektedir.

3.2.2.2. Haksız Rekabet Eylemini Gerçekleştiren Kişileri İstihdam Edenler

TTK m. 57’de yer alan düzenlemeye “*Haksız rekabet fiili, hizmetlerini veya işlerini gördükleri sırada çalışanlar veya işçiler tarafından işlenmiş olursa, 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı davalar, çalıştıranlara karşı da açılabilir. (2) 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yazılı davalar hakkında Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.*” hükmüne haizdir. Haksız rekabet fiili, işçilerin ve çalışanların işleri dolayısıyla gerçekleştirdikleri hizmet ve eylemler esnasında meydana getirilmiş olması durumunda, bu işçileri ve çalışanları istihdam eden kişilerin de sorumluluğu doğacaktır⁴⁷⁷.

Çalışanların işlerini yaptıkları esnada haksız rekabet fiilini gerçekleştirirse, bu kişileri çalıştıran kişilere de haksız rekabetin tespiti, önlenmesi ve refi davaları yöneltilebilecektir. Fakat maddi ve manevi tazminat davaları ile tazmin talebinde bulunurken, TBK hükümleri esas alınacaktır⁴⁷⁸. TBK m. 66’da adam çalıştıranın sorumluluğu düzenlenmiştir. Bu sorumluluk türü, Türk Hukuku’nda kusursuz sorumluluk hali olarak nitelendirilmektedir⁴⁷⁹. Kusursuz sorumluluk halinde adam çalıştıran haksız fiili gerçekleştirmemesine ve haksız fiilin gerçekleşmesinde kusurunun bulunmamasına rağmen meydana gelen zarardan sorumlu tutulacaktır. Burada kusur aranmamakla beraber objektif özen ve ihtimam gösterme yükümlülüğünün adam çalıştıran tarafından ihlal edilmesi gerekir⁴⁸⁰.

⁴⁷⁵ Koçak Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 75.

⁴⁷⁶ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 132.

⁴⁷⁷ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 132.

⁴⁷⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 359.

⁴⁷⁹ Defne Deniz, Adam Çalıştıranın Sorumluluğu Bakımından Nedensellik Bağı Unsuru, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2021, cilt 18, <https://dergipark.org.tr>, (E.T. 30.12.2022), s. 1157.

⁴⁸⁰ Deniz, **Adam Çalıştıranın Sorumluluğu Bakımından Nedensellik Bağı Unsuru**, s. 1157.

Bu hükme göre davalı olarak gösterilen adam çalıştıran, gereken özen ve dikkati göstermişse de kurtuluş beyinnesinden yararlanacak ve çalışanın gerçekleştirdiği haksız rekabet eylemi neticesinde meydana gelen zarardan sorumluluğu doğmayacaktır. Adam çalıştıranın doğan sorumluluktan kurtulması için gereken özeni gösterdiği ispat etmesi gerekmektedir⁴⁸¹.

3.2.2.3. Basın, Yayın, İletişim ve Bilişim Kurumları

Haksız rekabet eyleminin basın iletişim yayın bilişim yolları ile gerçekleştirildiği durumlar günümüzde oldukça yaygındır. Bu durumlarda, TTK m. 58’de düzenlenen hükümde adam çalıştıranın sorumluluğunda yer alan düzenlemeye olduğu gibi, basın yayın iletişim ve bilişim kurumları aleyhine ikame edilen haksız rekabetin tespiti, menı, ve ref davalarında TTK hükümleri, maddi-manevi tazminat ve kazancın devri talebi davalarında TBK hükümleri uygulanacaktır⁴⁸². TTK m. 58’de basın, yayın, iletişim ve bilişim kurumları aleyhine ikame edilecek haksız rekabet davalarına ilişkin ayrıntılı düzenlemeye yer verilmiştir⁴⁸³.

Basın, Yayın İletişim ve Bilişim Kurumlarına aleyhine açılacak olan tespit, men, ref davaları bu kurumların kusuru bulunmaması önem arz etmemektedir ancak

⁴⁸¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 359.

⁴⁸² Yıldız, **Haksız Rekabetten Kaynaklanan Manevi Zararın Tazmini**, s. 215.

⁴⁸³ “(1) Haksız rekabet, her türlü basın, yayın, iletişim ve bilişim işletmeleriyle, ileride gerçekleşecek teknik gelişmeler sonucunda faaliyete geçecek kuruluşlar aracılığıyla işlenmişse, 56. maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı davalar, ancak, basında yayımlanan şeyin, programın; ekranda, bilişim aracında veya benzeri ortamlarda görüntülenenin; ses olarak yayımlananın veya herhangi bir şekilde iletilenin sahipleri ile ilan veren kişiler aleyhine açılabilir; ancak; a) Yazılı basında yayımlanan şey, program, içerik, görüntü, ses veya ileti, bunların sahiplerinin veya ilan verenin haberi olmaksızın ya da onayına aykırı olarak yayımlanmışsa, b) Yazılı basında yayımlanan şeyin, programın, görüntünün, ses veya iletinin sahibinin veya ilan verenin kim olduğunun bildirilmesinden kaçınılrsa, c) Başka sebepler dolayısıyla yazılı basında yayımlanan şeyin, programın, görüntünün, sesin, iletinin sahibinin veya ilan verenin meydana çıkarılması veya bunlara karşı bir Türk mahkemesinde dava açılması mümkün olmazsa, yukarıda anılan davalar, yazı işleri müdürü, genel yayın yönetmeni, program yapımcısı, görüntüyü, sesi, iletiyi, yayın, iletişim ve bilişim aracına koyan veya koyduran kişi ve ilan servisi şefi; bunlar gösterilemiyorsa, işletme veya kuruluş sahibi aleyhine açılabilir. (2) Birinci fıkra da öngörülen hâller dışında, aynı fıkra da sayılan kişilerden birinin kusuru hâlinde sıraya bakılmaksızın dava açılabilir. (3) 56. maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yazılı davalarda Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır. (4) Haksız rekabet fiilinin iletimini başlatmamış, iletimin alıcısını veya fiili oluşturan içeriği seçmemiş veya fiili gerçekleştirecek şekilde değiştirmemişse, bu maddenin birinci fıkrasındaki davalar hizmet sağlayıcısı aleyhine açılamaz; tedbir kararı verilemez. Mahkeme haksız rekabet eyleminin olumsuz sonuçlarının kapsamlı veya vereceği zararın büyük olacağı durumlarda ilgili hizmet sağlayıcısını da dinleyerek, haksız rekabet fiilinin sona erdirilmesini veya önlenmesine ilişkin tedbir kararını hizmet sağlayıcı aleyhine de verebilir veya içeriğin geçici olarak kaldırılması dâhil somut olaya uyan uygulanabilir başka tedbirler alabilir.” (TTK m. 58)

ikame edilecek olan tazminat davalarının bu kurumlara yöneltilmesi için kusurun mevcut olması gerekir⁴⁸⁴.

3.2.2.4. İnternet Hizmet Sağlayıcıları

TTK m. 58/4'te yer alan düzenlemede internet hizmeti sağlayanların yükümlülükleri düzenlenmiştir. Bu hükme göre *“Haksız rekabet fiilinin iletimini başlatmamış, iletimin alıcısını veya fiili oluşturan içeriği seçmemiş veya fiili gerçekleştirecek şekilde değiştirmemişse, bu maddenin birinci fıkrasındaki davalar hizmet sağlayıcısı aleyhine açılmaz; tedbir kararı verilemez. Mahkeme haksız rekabet eyleminin olumsuz sonuçlarının kapsamlı veya vereceği zararın büyük olacağı durumlarda ilgili hizmet sağlayıcısını da dinleyerek, haksız rekabet fiilinin sona erdirilmesini veya önlenmesine ilişkin tedbir kararını hizmet sağlayıcı aleyhine de verebilir veya içeriğin geçici olarak kaldırılması dâhil somut olaya uyan uygulanabilir başka tedbirler alabilir.”*

İşbu hüküm internet ortamlarında oluşan haksız rekabet eylemlerini direkt olarak gerçekleştirmeyen ancak internet ortamında bu eylemin iletilmesine bir şekilde hizmet eden şahıslar hakkında tespit, men, ref davalarının ikame edilmesine ilişkin düzenlemeler içermektedir⁴⁸⁵. Bu internet ağı ortamında haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararların tazmini için bu maddede bir düzenlemeye yer verilmemiştir⁴⁸⁶. İşbu madde maddi ve manevi tazminat davalarına ilişkin bir düzenlemeye haiz değildir. Bu nedenle hizmet sağlayıcıları aleyhine ikame edilecek tazminat davalarında TBK hükümleri uygulanacaktır⁴⁸⁷.

3.2.3. Görevli Mahkeme

Yargılama yapılırken tüm uyuşmazlıklar aynı yer ve aynı yargı kolunda çözümlenmemekte her uyuşmazlık ayrı yargı çevresi ve yargı kolunda çözülmektedir.

⁴⁸⁴ Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 78.

⁴⁸⁵ Küçükince, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, s. 409.

⁴⁸⁶ Küçükince, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, s. 409.

⁴⁸⁷ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 102.

Tez çalışmamamızın 1.4. Bölümünde belirttiğimiz üzere haksız rekabete ilişkin çeşitle kanunlarda düzenlemeler yer almaktadır. Haksız rekabete neden olan eylem nedeniyle meydana gelen uyuşmazlığın çözümü için önce uygulanacak kanun tespit edilecek ardından bu uyuşmazlıkların hangi mahkemelerin görev alanına girdiği belirlenecektir. Hangi uyuşmazlıkların hangi mahkemelerde çözüleceği kanunla tayin edilir⁴⁸⁸. 6100 Sayılı HMK'nin⁴⁸⁹ 2. Maddesinde malvarlığı ve şahısvarlığı ile ilgili davalarda aksi yönde bir düzenleme bulunmadıkça genel görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemeleri olduğu belirtilmiştir. Ancak mahkemelerin görev alanları ile ilgili çeşitli kanunlarda aşağıdaki mahkemeler de görevli kılınmıştır.

3.2.3.1. Asliye Ticaret Mahkemeleri

Ticari uyuşmazlıkları çözmekle görevli mahkemeler asliye ticaret mahkemeleridir. TTK m. 5'in "*Aksine hüküm bulunmadıkça, dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesi tüm ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir.*" Şeklindeki hükmü ticari davalardan kaynaklanan uyuşmazlıkların asliye ticaret mahkemelerinde çözüme kavuşturulacağı açıkça belirtilmiştir. TTK m. 4'te düzenlenen hükme göre de TTK'de yer alan tüm hususlardan doğan uyuşmazlıklar ticari niteliktedir. Haksız rekabete ilişkin düzenlemeler de TTK'de yer aldığına göre haksız rekabet nedeniyle doğacak ihtilaflarda kural olarak ticari mahkemelerinin görevli olduğu kanısına varılabilir⁴⁹⁰.

Haksız rekabete ile ilişkili davalar mutlak ticari dava niteliğindedir⁴⁹¹. Haksız rekabet nedeniyle doğacak zararların tazmini talebi de asliye ticaret mahkemelerinde değerlendirilecektir. Asliye ticaret mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde, asliye hukuk mahkemeleri asliye ticaret mahkemesi sıfatıyla işbu davalara bakacak ve uyuşmazlıklara çözüm getireceklerdir.

⁴⁸⁸Hakan Pekcanitez, Oğuz Atalay ve Muhammed Özekes, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayıncılık**, Ankara, 2013,s. 92.

⁴⁸⁹ 04.02.2023 tarihli, 27836 sayılı R.G.

⁴⁹⁰Küçükkince, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, s. 417.

⁴⁹¹Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 103.

3.2.3.2. Tüketici Mahkemeleri

Yukarıda da açıkladığımız üzere haksız rekabet nedeniyle çıkarlarının korunmasını tüketiciler de talep edebilecektir. Haksız rekabet nedeniyle zarara uğrayan müşteriler de hak talebinde bulunabilecektir. Bu noktada haksız rekabet nedeniyle zarara uğrayan tüketicilerin uyuşmazlıkları tüketici mahkemelerinde mi asliye ticaret mahkemelerinde mi çözüleceği noktası incelenmelidir.

Tüketici mahkemelerinin görevli olduğu uyuşmazlıklar 6502 sayılı TKHK ile tespit edilmiştir⁴⁹². Bu kanunun 73. maddesi “*Tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.*” Hükmüne haizdir. Bu madde uyarınca tüketici iş ve eylemleri ya da tüketiciye özgü uygulamalardan doğacak uyuşmazlıkları tüketici mahkemeleri çözecektir. Ayrıca TKHK m.83’te yer alan hüküm uyarınca tüketici işlemleri ilgili hükümler başka diğer kanunlarda düzenlense dahi tüketici mahkemelerinin görevli olacağına hükmedilmiştir⁴⁹³. Ancak doktrinde yer alan görüşe göre bir çeşit haksız fiil olan haksız eylemi tüketici işlemi olmadığından, bu durumda haksız rekabet halinde meydana gelen zararlarda asliye ticaret mahkemelerinin görevlidir⁴⁹⁴.

3.2.3.3. İş Mahkemeleri

Kimi zaman haksız rekabetten kaynaklanan zararlar işçi işveren arasında oluşan uyuşmazlıklardan doğabiliyor. 7036 Sayılı İş Kanunu’nun 5. Maddesi ile “*İş mahkemeleri; a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemi adamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin dava ve işlere bakar.*” Hükmedilmiştir. Haksız rekabet fiilinin meydana getirdiği zararlar, bir çalışandan kaynaklanıyorsa yani istihdam eden kişinin yanında çalışan bir işçi veya müstahdem haksız rekabete neden oluyorsa bu durumda bu uyuşmazlıklardan kaynaklanan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde

⁴⁹² Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 106.

⁴⁹³ 6502 Sayılı Kanun m. 83 “*Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olması, bu işlemin tüketici işlemi sayılmasını ve bu Kanunun görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemez.*”

⁴⁹⁴ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 107.

çözülecektir⁴⁹⁵. İşçinin iş akdi feshedildikten sonra gerçekleştirdiği eylemlerin de haksız rekabete neden olması durumunda yine iş mahkemeleri görevli olacaktır. Yargıtay emsal bir kararında bir işçinin çalışırken ve işyerinden ayrıldıktan sonra gerçekleştirdiği fiillerin haksız rekabete neden olması durumunda görevli mahkemenin iş mahkemelerinin olduğu yönünde hüküm kurmuştur⁴⁹⁶.

3.2.3.4. Fikri ve Sinai Haklar Mahkemesi

Fikri ve sinai hakların düzenlendiği FSEK ve SMK'ye aykırılıktan doğan davalarda fikri ve sinai haklar hukuk mahkemesi görevlidir⁴⁹⁷. SMK m. 156 “*Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sinai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sinai haklar ceza mahkemesidir.*” Hükümünü içerir. Tescilli sinai hakların ihlal edilmesi durumunda ikame edilecek olan davada hem TTK’de yer alan haksız rekabet hükümlerine göre hem de SMK hükümleri doğrultusunda hukuki koruma talep edilebilecektir⁴⁹⁸. Bu durumda her iki yasa hükümleri birlikte uygulanır. Bu durumda Asliye Ticaret Mahkemelerinin mi Fikri ve Sinai Hukuk Mahkemelerinin mi görevli olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Yargıtay emsal kararlarında bu durumda görevli mahkemenin fikri ve sinai hukuk mahkemeleri olduğunu kabul etmektedir⁴⁹⁹.

Tescil edilmemiş ürünlere ilişkin ileri sürülen haklara yönelik ikame edilen davalarda görevli mahkemelerin asliye ticaret mahkemeleri olduğunu yukarıda açıklamıştır. Taraflar fikri haklara yönelik bir talep ileri sürerken, yargılama sürerken fikri haklara yönelik olmadığı anlaşılrsa dahi görevli mahkeme asliye ticaret mahkemeleri olmayacaktır. Önemli olan talep ileri sürülürken öne sürülen hakkın niteliğidir⁵⁰⁰. Örnek vermek gerekirse tescil edilmiş bir markanın haksız rekabet hükümlerine göre korunması talep ediliyorsa, yargılama devam ederken işbu hakkın

⁴⁹⁵ Çınar Karabağ, **Türk Ticaret Kanununa Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, s. 180.

⁴⁹⁶Y. 11. HD,T. 17.07.2009, 2008/4462, K. 2009/8838. <https://www.kazanci.com.tr>, (E.T. 28.01.2023.)

⁴⁹⁷ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 104.

⁴⁹⁸ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 104.

⁴⁹⁹Y. 11. HD. T. 04.03.3023 E. 2012/4348, K. 2013/3866. <https://www.kazanci.com.tr>, (E.T. 28.01.2023)

⁵⁰⁰ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 105.

tescilli olmadığı anlaşılmaması durumunda görevli mahkeme fikri ve sinai haklar hukuk mahkemesi olacaktır⁵⁰¹.

3.2.4. Yetkili Mahkeme

TTK’de yargılamaya ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş olmasından dolayı yetkiye ilişkin olarak HMK hükümleri dikkate alınacaktır. 6100 Sayılı HMK’nin 5. Maddesi gereği genel yetki kuralına göre genel yetkili olan mahkeme davanın ikame edildiği tarihte davalının ikametgah yeri olan mahkemedir⁵⁰². Ayrıca HMK’nin 16. Maddesinde haksız fiil sebebiyle doğan davalarda haksız fiilin gerçekleştirildiği yer veya meydana gelen zararın/zarar ihtimalinin olduğu yer mahkemesi de yetkilidir.

Haksız rekabet davalarında da yetki, HMK m. 16’da haksız fiil nedeniyle ikame edilen davalarda haksız fiilin gerçekleştirildiği veya meydana gelen zararın/zarar ihtimalinin olduğu yer mahkemesidir⁵⁰³. Ayrıca davalının yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesi de genel yetki kuralı gereği yetkilidir. Ancak bu yetki kuralı kesin yetki kuralı değildir⁵⁰⁴. Yani yargılama esnasında davalı taraf yetkiye itirazda bulunmadığı takdirde ikame edilen yer mahkemesi de yetkili hale gelecektir.

Haksız rekabet fiili, televizyon, internet, radyo gibi araçlar aracılığıyla gerçekleştirildiği takdirde, bu yayınların vardığı ve ulaştığı her yerde dava ikame edilebilecektir⁵⁰⁵. Görüldüğü üzere haksız rekabetten doğan zararları tazmin etmek için ikame edilecek olan davalarda yetkili mahkeme konusunda esneklik sağlanmıştır.

3.2.5. Geçici Hukuki Koruma

3.2.5.1. Delil Tespiti

TTK’de delil tespitine ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu nedenle haksız rekabet uyuşmazlıklarında delil tespiti taleplerinde HMK hükümleri

⁵⁰¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 460.

⁵⁰² Pekcanitez, Atalay ve Özekes, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, s. 101.

⁵⁰³ Pekhamarat, Saraç, **Haksız Rekabet Halleri ve Sonuçları**, s. 87.

⁵⁰⁴ Pekhamarat, Saraç, **Haksız Rekabet Halleri ve Sonuçları**, s. 87.

⁵⁰⁵ Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, s. 109.

uygulanacaktır. Delil tespiti, ikame edilmiş ya da ikame edilecek olan davalarda delillerin toplanıp koruma altına alınması için düzenlenen bir geçici koruma yöntemidir⁵⁰⁶.

Delil tespitinde, delillerin toplanması ya da delillerin yok olma tehlikesinin önüne geçmek amacıyla ikame edilecek davada ileri sürülecek hususların tespiti gayesiyle bilirkişi incelemesi, keşif, ya da tanık dinlenmesini yaptırabilir. Haksız rekabetin mevcut olduğunu düşünen kişi de haksız rekabet davalarından herhangi birini açmadan evvel veya açtıktan sonra mevcut kanıtların ortadan kalkmasının önüne geçmek için HMK m. 400 uyarınca delil tespiti talebinde bulunabilecektir⁵⁰⁷.

Delil tespiti ile haksız rekabet amacıyla ikame edilecek tespit davası birbirinden farklı davalardır. Delil tespiti kesin bir hüküm oluşturmamaktayken tespit davası haksız rekabetin mevcut olduğu konusunda kesin bir hüküm oluşturur⁵⁰⁸.

Delil tespiti ile haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zarar miktarının da tespiti yapılabilmekte, delil tespiti ile belirlenen bu zarar miktarı doğrultusunda tazminat talebinde bulunulur. Delil tespiti yoluyla tanzim edilen bilirkişi raporunda tespit edilen zarar miktarının, ikame edilecek tazminat davalarında bir bağlayıcılığı olmayacaktır⁵⁰⁹. Delil tespiti kapsamında kurulan tespit hükmü veya zarar miktarını içeren bilirkişi raporu davalıya tebliğ edilir. Bu kararı tebliğ alan davalı, bu kararın kendisine tebliğ edilmesinden itibaren 1 hafta içerisinde delil tespitine karşı itirazda bulunabilir⁵¹⁰.

3.2.5.2.İhtiyati Tedbir

İhtiyati tedbir mahkeme tarafından, dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra talep üzerine verilen uyuşmazlık konusu hakkın himaye edilmesini sağlayan ya da muhtemel bir zararı veya tehlikeyi önleyen bir geçici koruma tedbiridir⁵¹¹. Hukuk sistemimizde yargılamaların uzun sürmesi nedeniyle haksız rekabet neticesinde

⁵⁰⁶ Pekcanitez, Atalay ve Özekes, **Medeni Usul Hukuku**, s. 643.

⁵⁰⁷ Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 621.

⁵⁰⁸ Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 621.

⁵⁰⁹ Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 92.

⁵¹⁰ Pekcanitez, Atalay ve Özekes, **Medeni Usul Hukuku**, s. 647.

⁵¹¹ Evrim Erişir, **Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013, s. 135.

meydana gelen zararlar artmakta ve bu zararların tazmini sağlamak güçleşmektedir⁵¹². İhtiyati tedbir bu sakıncaların önüne geçmek amacıyla getirilmiş önemli bir müessesedir.

TTK m. 61’de haksız rekabet ile ilgili özel ihtiyati tedbir hükümleri yer almaktadır⁵¹³. İşbu hükümde, haksız rekabet niteliğindeki bir fiil yüzünden zarar gören ya da zarar tehlikesi yaşayan kişinin ihtiyati tedbir isteminde bulunabileceği belirtilmiştir⁵¹⁴.

Anılan hükümden de görüleceği üzere mahkeme tarafından hükmedilebilecek tedbir türlerine yer verilmiştir. İşbu tedbir hükümleri sınırlı sayıda değildir. Hükmedilecek tedbir türleri ile ilgili hakime takdir yetkisi tanınmıştır⁵¹⁵.

Hak sahibinin zarara uğramasının önüne geçmek için genelde ifa gayesi taşıyan tedbirler talep edilir⁵¹⁶. İfa gayesi ile konulan tedbirler, çoğunlukla teminat amacıyla konulan tedbirlerden daha çok fayda sağlamaktadır⁵¹⁷. İhtiyati tedbir kararları ile haksız rekabetten zarar gören mağdur tamamen memnun olmaz ancak haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararlar geçici bir süreliğine de olsa sona erdirilir.

Ayrıca haksız rekabet eylemi neticesinde meydana gelen zararların tazminini talep eden kişi, alacağını garanti altına almak adına haksız rekabet nedeniyle görevli olan mahkemeden dava açarken ya da dava açmadan önce ihtiyati haciz talebinde bulunabilir. Burada belirtmek gerekir ki, talep konusu para alacağı olduğundan

⁵¹² Abdüssamet Yılmaz, Haksız Rekabette İhtiyati Tedbir ve Özellik Arz Eden Durumlar (TTK m. 61), **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 2021, Cilt 27, s. 1566.

⁵¹³TTK m. 61“(1) Dava açma hakkını haiz bulunan kimsenin talebi üzerine mahkeme, mevcut durumun olduğu gibi korunmasına, 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde öngörüldüğü gibi haksız rekabet sonucu oluşan maddi durumun ortadan kaldırılmasına, haksız rekabetin önlenmesine ve yanlış veya yanıltıcı beyanların düzeltilmesine ve diğer tedbirlere, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ihtiyati tedbir hakkındaki hükümlerine göre karar verebilir.”

⁵¹⁴Yılmaz, **Haksız Rekabette İhtiyati Tedbir ve Özellik Arz Eden Durumlar (TTK m. 61)**, s. 1567.

⁵¹⁵Yılmaz, **Haksız Rekabette İhtiyati Tedbir ve Özellik Arz Eden Durumlar (TTK m. 61)**, s. 1568.

⁵¹⁶ Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, s. 161.

⁵¹⁷ Dinç, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, s. 161.

ihtiyati haciz talebinde bulunulabilecektir. Örneğin tedbirin, para alacağı üzerine işlenmesi durumunda ihtiyati haciz gündeme gelecektir⁵¹⁸.

Ayrıca kanun maddesinde belirtilen müdahalenin menine ve maddi durumun ortadan kaldırılmasına ilişkin ihtiyati tedbirler aynı zamanda haksız rekabet durumunda ikame edilecek haksız rekabet davalarıdır. İşbu tedbirler, davanın esasına ilişkin taleplerde ihtiyati tedbir kararına hükmedilemeyeceği kuralına aykırıdır⁵¹⁹.

3.2.6. İspat Ve Kanıtlar

Haksız rekabet davalarında ispat külfeti açısından genel hükümler geçerlidir. Haksız rekabet iddiasında bulunan ve haksız rekabet nedeniyle zarara uğrayan kimse bu iddialarını ispat etmekle yükümlüdür. İspat külfeti (yükü) belli bir vakıanın gerçekleşip gerçekleşmediği hususunda olay iddiasında bulunan yanın yerine getirmekle sorumlu olduğu bir şekil şartıdır⁵²⁰. Haksız rekabet iddiasında bulunan yan bu iddiasını TMK m. 6 ve HMK m. 190 hükümleri uyarınca ispat edecektir⁵²¹.

İleri sürülen iddiaların ispatlanması noktasında HMK’de genel olarak kabul gören senetle ispat (yazılı delille) kuralıdır⁵²². Ancak haksız fiilin bir görünümü olan haksız rekabet eyleminin ispatı, her türlü kanıtla mümkündür. Haksız fiiller maddi olaylar, haksız kazançlar takdiri deliller ile kanıtlanabilir⁵²³. Dolayısıyla haksız rekabet iddiasında bulunan taraf bu iddialarını her çeşit delil ile ispat edebilecektir.

Ancak kimi durumlarda taraflar arasında sözleşmelerden kaynaklanan hukuki ilişkiler mevcuttur. Sözleşmelerden kaynaklanan haksız rekabet hallerinin mevcut olması durumunda tanık delili ile ispat mümkün olmayacak bu durumda haksız

⁵¹⁸ Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 84.

⁵¹⁹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 444.

⁵²⁰ Pekcanitez, Atalay ve Özekes, **Medeni Usul Hukuku**, s. 378.

⁵²¹ Bkz. TMK m.6 “*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.*”; HMK m. 190 “*İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir.*”.

⁵²² Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 103.

⁵²³ Pekcanitez, Atalay ve Özekes, **Medeni Usul Hukuku**, s. 435.

rekabet iddiasında bulunan kimseler işbu iddialarını yazılı delillerle ispat edecektir⁵²⁴.

3.2.7. Haksız Rekabete İlişkin Yargı Kararlarının Özellikleri

3.2.7.1. Hükümün İlan Edilmesi

TTK m. 59’da hükümün ilan edilmesine ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Bu hükmeye göre “*Mahkeme, davayı kazanan tarafın istemiyle, gideri haksız çıkan taraftan alınmak üzere, hükmün kesinleşmesinden sonra ilan edilmesine de karar verebilir. İlanın şeklini ve kapsamını mahkeme belirler.*” Yasa koyucu tarafından düzenlenen bu hüküm, haksız rekabet ile ilgili düzenlemelerin amacı olan düzgün ve bozulmamış rekabet piyasasının korunduğunu göstermektedir. Böylelikle sadece tarafların çıkarı değil piyasaya katılanların da çıkarları gözetilmektedir⁵²⁵.

Hükümün ilan edilmesi hususunun içeriği ve şeklini hakim belirleyecektir. Her ne kadar kanun maddesinde “davayı kazananın talebi” ifadesine yer verilmişse de doktrinde yer alan görüşler haksız rekabet nedeniyle ikame edilen davanın reddedilmesi durumunda davalı olan yanın da bu hükümün ilanını talep edebileceği yönündedir⁵²⁶.

Haksız rekabet nedeniyle ikame edilen davada davalının tazminata mahkum edilmesi durumunda hükümün ilan edilmesi aynen tazmin ve manevi tazminat niteliğinde değerlendirilebilir⁵²⁷. Ayrıca hükümün ilan edilmesi için haksız rekabet eylemini meydana getiren kişinin kusurlu olması da aranmamaktadır⁵²⁸. Keza işbu hükümün ilan edilmesi için haksız rekabet fiilinin basın, yayın, radyo, internet araçları ile gerçekleştirilmesi ya da geniş bir kitleye duyurulmuş olması da önem arz etmez.

TTK m. 59’un uygulanabilmesi için taraflardan birinin bu hususu talep etmesi zorunludur aksi halde mahkeme tarafından resen hükmedilemeyecektir. Akdi durum taleple bağlılık ilkesine aykırılık teşkil edeceği düşünülebilir. Ancak burada belirtmek isteriz ki, yasa koyucu işbu madde ile hem bozulmamış rekabet ortamını ve

⁵²⁴ Hayri Domaniç ve Erol Ulusoy, **Ticaret Hukukunun Genel Esasları**, 5. Baskı, Arıkan Yayınları, İstanbul, 2007, s. 285.

⁵²⁵ Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s. 104.

⁵²⁶ Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 617.

⁵²⁷ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 435.

⁵²⁸ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 435.

toplum menfaatlerini gözetmiş hem de bu hükmün ilanını tarafların talepte bulunmasını zorunlu kılmıştır. Kanaatimizce işbu hüküm bu açıdan kendi içerisinde çelişki barındırmaktadır.

3.2.7.2. Hükümün üçüncü Kişiler Hakkında İcrası

Hukuk uyuşmazlıklarında mahkeme tarafından verilen hüküm yalnızca taraflar arasında geçerli olduğundan sadece taraflar arasında icra edilebilir⁵²⁹. Hatta genellikle bu kararların icrası neticesinde doğan sonuçlardan sadece taraflar etkilenmektedir. Ancak haksız rekabetin mevcut olduğu bazı durumlarda bu haksız rekabet halinden sadece taraflar değil üçüncü kişiler de etkilenebilmektedir. Örneğin bir iş ürünün iltibas nedeniyle haksız rekabete neden olduğu mahkeme kararıyla tespit edilirse ve sadece davalının deposunda bulunan ürünlerin toplatılması durumunda toptancılar tarafından ürünler müşterilere satılmaya devam edecek ve haksız rekabet fiili devam edecektir⁵³⁰. Haksız rekabet ile ilgili düzenlemelerin temel amacının serbest ve bozulmamış rekabeti sağlamak olduğu düşünüldüğünde haksız rekabet ile ilgili hükmedilen kararın sadece taraflar açısından icra edilmesi bu amaca hizmet etmeyecektir. Ayrıca zarar oluşmaya devam edecektir.

TTK m. 56 son madde haksız rekabet hükümlerinin sadece taraflar arasında hüküm ifade etmesinin önüne geçmiştir. Bu hükme göre haksız rekabetin menî ve haksız rekabetin refi davalarının sonucunda hükmedilen karar dava konusu malları vasıtasız ya da dolaylı olarak elde eden kimseler açısından da icra edilecektir⁵³¹. Haksız rekabet davası neticesinde hükmedilen kararın taraflar haricindeki diğer kişilere uygulanması için ürünleri elinde tutan kişinin dava konusu malları tekrardan satma amacıyla elinde bulundurması gerekir⁵³². Aksi durumda bu ürünleri elinde satma (ticari) amacıyla değil de tüketim amacıyla bulunduranlar açısından TTK m. 56/4 uygulanamayacaktır⁵³³.

⁵²⁹ Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 617.

⁵³⁰ Ülgen ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 617.

⁵³¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s.473.

⁵³² Şener, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 660.

⁵³³ Şener, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 660.

3.2.8. Hükmedilecek Tazminat Tutarına Uygulanacak Faiz

Haksız rekabet nedeniyle zarar meydana geldiğinde, zararı oluşturan fiilin gerçekleşmesi ile meydana gelen zararın tazmin edilmesi çoğunlukla farklı zaman dilimlerinde gerçekleşir. Zarar meydana geldiği an tazmin edilmesi gerekir⁵³⁴. Tazminatın olay meydana geldiğinde ödenmemiş olması, mağdurun olayın meydana geldiği tarih ile ödemenin yapıldığı tarih arasında para alacağından mahrum kalınmış olması nedeniyle ayrıca bir zarar doğurur⁵³⁵. Geç yapılan ödeme meydana gelen zararı tam anlamıyla karşılayamayacaktır. Bu yüzden hükmedilen tazminat tutarına faiz yürütülür. Faiz, yasadan, akitlerden, sebepsiz zenginleşmeden doğan para alacaklarında bu alaktan yoksun kalınan süre için alacaklıya ödenen tutardır⁵³⁶.

TBK m. 117 “*Muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer. Borcun ifa edileceği gün, birlikte belirlenmiş veya sözleşmede saklı tutulan bir hakka dayanarak taraflardan biri usulüne uygun bir bildirimde bulunmak suretiyle belirlemişse, bu günün geçmesiyle; haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur.*” hükmüne haizdir. Anılan hüküm gereği haksız rekabetin gerçekleştirilmesi ile birlikte borçlu temerrüde düşecektir. Burada temerrüdün gerçekleşmesi için borçluya ihtarname gönderilmesine gerek yoktur. Dolayısıyla burada ihtarsız temerrüt hali gündeme gelecektir. Borçlunun İhtar gerekmezsin temerrüde düşmesi halinde borçlu işbu fiilin hukuka aykırı olduğunu kendiliğinden bilir⁵³⁷. Haksız rekabetin bir çeşit haksız fiil olduğu düşünüldüğünde haksız rekabet fiilinin gerçekleşmesiyle beraber temerrüt gerçekleşmiş olur. Yani haksız rekabet fiilini gerçekleştiren kişi bu fiilin hukuka aykırı olduğunu bildiğinden bu fiilin gerçekleşmesiyle birlikte temerrüt gerçekleşecektir.

⁵³⁴ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 125.

⁵³⁵ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 125.

⁵³⁶ Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 612.

⁵³⁷ Mustafa Göktürk Yıldız, TBK.m.117 ile Karşılaştırmalı Olarak TTK.m.1530 Uyarınca Borçlu Temerrüdünün İhtarsız Gerçekleşmesi, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, 2018, Cilt 76, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/39991/465675> (E.T.23.03.2023), s. 360.

Haksız fiiller nedeniyle hükmedilen tazminat tutarlarına işletilecek faiz temerrüt faizidir⁵³⁸. Haksız rekabet haksız fiilin bir çeşidi olduğu göre, haksız rekabet nedeniyle hükmedilen tazminat miktarına işletilecek faiz çeşidi de temerrüt faizidir. Temerrüt faizi, temerrüdün gerçekleştiği tarihten işleyen, borçlu tarafından ödenmesinde gecikilen tutara işletilen bir borçtur⁵³⁹.

TTK’de düzenlenen haksız eylemler ticari iş sayılır⁵⁴⁰. Haksız rekabete ilişkin hususlar TTK’de düzenlenmiştir dolayısıyla ticari iş sayılır⁵⁴¹. TTK’de yer alan hususlardan doğan davalar ticari davadır. Ticari davalarda ticari faiz uygulanır⁵⁴². Haksız rekabet neticesinde oluşan maddi ve manevi zararın zamanında ödenmemesi durumunda ticari faiz talep edilir. Ticari faiz, taraflarca serbest bir şekilde kararlaştırılmamışsa, 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun’un 2. Maddesi uygulama alanı bulacaktır⁵⁴³.

Temerrüt faizinin 3095 Sayılı Kanunu’nun 2. Maddesinin 2. Fıkrası kapsamında hesaplanabilmesi için, faize ilişkin bu yönde bir talebin bulunması gerekir⁵⁴⁴. Haksız rekabetten kaynaklanan zararlara uygulanacak temerrüt faizi - Akdi faiz miktarının 3095 Sayılı Kanunu’nun 2. Maddesinin ilk iki fıkrasında düzenlenen tutarların üzerinde olması durumunda- akdi faiz miktarından az olamayacaktır⁵⁴⁵.

Haksız rekabeti gerçekleştiren ve tazminat talebinde bulunulan kişi haksız rekabet gerçekleştiği anda meydana gelen zararın tamamı için temerrüde düşmüş sayılacak, davacı haksız rekabetin meydana geldiği tarihten itibaren temerrüt faizi talep edebilecektir⁵⁴⁶.

⁵³⁸ Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 611.

⁵³⁹ Turan Tunç, **Adi İş, Ticari İş ve Tüketici İşlemlerinde Faiz**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019, s. 49.

⁵⁴⁰ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 493.

⁵⁴¹ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 493.

⁵⁴² Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 493.

⁵⁴³ “Türkiye Engin Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, yukarıda açıklanan miktardan fazla ise, arada sözleşme olmasa bile ticari işlerde temerrüt faizi bu oran üzerinden istenebilir.” (3095 Sayılı Kanun m.2).

⁵⁴⁴ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 126.

⁵⁴⁵ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 494.

⁵⁴⁶ Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 494.

3.2.9. Haksız Rekabet Nedeniyle Açılan Ceza Davalarının Tazminat Davalarına Etkisi

Haksız rekabete ilişkin TTK’de hem cezai hem de hukuki anlamda koruma sağlayan hükümlere yer verilmiştir. Özellikle haksız rekabete neden olan eylemlerin aynı zamanda bir suç oluşturması durumunda hem hukuki açıdan hem cezai açıdan sorumluluk oluşacaktır. 6102 Sayılı TTK’de cezai ve hukuki korumaya yer verilmiş ancak haksız rekabet nedeniyle yürütülen ceza yargılamasının hukuki yargılamaya etkisine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir⁵⁴⁷.

Ceza yargılamasında delillerin değerlendirilmesi ve ulaşılmak istenen amaç hukuki yargılamadan farklı olduğundan kural olarak hukuki yargılama ceza yargılamasına bağlı değildir.⁵⁴⁸ Haksız rekabet hallerinin bir çeşit haksız rekabet olduğu göz önüne alındığında TBK m. 72’nin “Ceza Hukuku İle İlişkisi” başlıklı 72. Maddesine göre haksız rekabet halinde ikame edilen tazminat davasında hakim ceza davasıyla bağlı olmayacağı hüküm altına alınmıştır⁵⁴⁹. Ancak bu kuralın bazı istisnaları bulunmaktadır. Ceza yargılamasında mahkemenin maddi vakıaların mevcut olup olmadığına ilişkin tespit hükümleri hukuk yargılamasında hakimi başlayacaktır⁵⁵⁰. Ceza yargılamasında mahkemenin haksız rekabet fiilin hukuka aykırı olduğuna ilişkin yapılan tespit de hukuk hâkimini bağlar⁵⁵¹. Ceza mahkemesinde hakim tarafından dava konusu eylemin haksız rekabet oluşturduğu yönünde hüküm verilmişse hukuk mahkemesi bu kararla bağlı olacaktır. Ayrıca aşağıda açıklandığı üzere, gerçekleştirilen haksız rekabet eylemi aynı zamanda bir suç meydana getiriyorsa haksız rekabet nedeniyle ikame edilen tazminat davalarında zamanaşımı yönünden TCK’da yer alan süreler geçerli olacaktır.

⁵⁴⁷Küçükince, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu’nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, s. 424.

⁵⁴⁸ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 149.

⁵⁴⁹ Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz. (TBK m.72)

⁵⁵⁰ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 149.

⁵⁵¹ Oruç, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, s. 149.

3.2.10. Zamanaşımı

Zamanaşımı borcu gerçek manada sonlandırmayan ancak zamanın geçmesiyle alacak hakkını düşüren ve engelleyen bir defidir⁵⁵². Daha önce de birçok kez belirttiğimiz üzere haksız rekabet eylemi aynı zamanda bir çeşit haksız fiildir. TBK m. 72’de haksız fiiller nedeniyle tazminat talebinde bulunabilmek için zarar ve failin öğrenilmesinden itibaren 2 yıl ve her halde 10 yılda zamanaşımı süreleri belirlenmiştir. Ancak haksız rekabetten kaynaklanan zararları talep edebilmek için zamanaşımına ilişkin TTK’de özel düzenlemeler yapılmıştır. TTK m. 60’da haksız rekabet nedeniyle açılacak davalar için uygulanacak zamanaşımı süreleri düzenlenmiştir⁵⁵³.

Zamanaşımı, alacağı ortadan kaldırmaz ancak davalı tarafından alacağın zamanaşımına uğradığı yönünde itirazda bulunulduğu takdirde talep edilebilirliği ortadan kaldırır. Davalı tarafından bu yönde bir itirazda bulunulmaması durumunda zamanaşımı süreleri geçse dahi hakim haksız rekabetin varlığına ilişkin tespit yapmışsa da ve tazminat talebinde bulunabilmenin koşulları mevcutsa hakim tazminata hükmedecektir.

Haksız rekabetten kaynaklanan davaların bir an önce ikame edilmesi meydana gelen zararın artmaması ve rekabet piyasasında güvenin sağlanması açısından önemlidir⁵⁵⁴. TTK m. 60’da düzenlenen hükme göre davaya konu edilecek olan hakkın öğrenilmesinden itibaren 1 yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacaktır. Davacı taraf bir tüzel kişiye davaya konu talep, dava açma yetkisi bulunan organın haksız rekabeti öğrendiği tarihten itibaren 1 yıl içinde zamanaşımına uğrayacaktır⁵⁵⁵. 3 yıllık zamanaşımı süresi ise haksız rekabet fiilinin meydana gelme tarihinden itibaren başlayacaktır⁵⁵⁶. Ancak davaların niteliği itibarıyla bu zamanaşımı süreleri

⁵⁵² Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 1434.

⁵⁵³ TTK m. 60 “(1) 56 ncı maddede yazılı davalar, davaya hakkı olan tarafın bu hakların doğumunu öğrendiği günden itibaren bir yıl ve her hâlde bunların doğumundan itibaren üç yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, haksız rekabet fiili aynı zamanda 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu gereğince daha uzun dava zamanaşımı süresine tabi olan cezayı gerektiren bir fiil niteliğinde ise, bu süre hukuk davaları için de geçerli olur.” <https://www.mevzuat.gov.tr> (E.T.02.01.2022).

⁵⁵⁴ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 300.

⁵⁵⁵ Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s. 77.

⁵⁵⁶ Ayhan, Özdamar ve Çağlar, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 301.

maddi ve manevi tazminat davalarında uygulanacak diğer davalar yönünden ise haksız rekabet ve sonuçları devam edeceğinden bu süre hiç başlamamış olacaktır⁵⁵⁷.

TTK m. 60'da, meydana getirilen bu haksız rekabet eyleminin aynı zamanda suç oluşturması durumunda TCK'da yer alan dava zamanaşımına ilişkin sürelerin geçerli olacağı düzenlenmiştir⁵⁵⁸.

⁵⁵⁷Sarıdağ, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade** s. 114; Gündüz, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, s.10; Erdil, **Haksız Rekabet Hukuku**, s. 478.

⁵⁵⁸Küçükince, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, s. 423.

SONUÇ

Haksız rekabet, ticari piyasayı iyi niyet ve dürüstlük kuralına aykırı eylemler ile etkileyen, piyasaya topluma hukuka aykırı eylemler ve ticari faaliyetlerdir. Küreselleşen dünya, gelişen ekonomik ağ, hizmet ve ürünlere daha kolay ulaşabilme gibi faktörler de haksız rekabetin önlenmesini daha önemli kılmıştır. Haksız rekabete ilişkin hükümlerin düzenlenmesindeki temel amaç, rekabet ortamını tüketicileri ve bozulmamış rekabet ortamını korumaktır. Haksız rekabetin oluşması için tarafların rakip olması gerekmemektedir. Kanunda yer alan “katılanlar” ifadesi haksız rekabetin sadece rakipler arasında mevcut olamayacağını göstermektedir. İktisadi piyasada haksız rekabete ilişkin ilk düzenlemelerin yapıldığı ülke Fransa’dır. Ancak Türk Hukukunda haksız rekabete ilişkin hükümler düzenlenirken İsviçre Hukuku hükümlerinden esinlenilmiştir. Hali hazırda Türk Hukukunda düzenlenen Haksız rekabet hükümlerine kaynaklık eden hukuk sistemi İsviçre Hukuku’dur. Haksız rekabet halleri TTK’de sınırlı olarak sayılmamıştır. TTK m. 54/2 de haksız rekabete ilişkin genel bir tanımlama yapılarak haksız rekabete neden olacak fiillerin niteliği açıklanmıştır. Her ne kadar TTK m. 55’te haksız rekabet halleri tek tek örnek vermek suretiyle açıklanmışsa da bunlar, sınırlı sayıda olmayıp uygulamada sık rastlanan hallerdir. Bu noktada her uyuşmazlık kendi özelinde değerlendirilecek, haksız rekabet oluşturup oluşturmadığı tespit edilecektir.

Haksız rekabetin meydana gelmesi için zararın oluşması gerekmemekte, zarar tehlikesinin mevcut olması dahi yeterli sayılmaktadır. Ancak haksız rekabet nedeniyle tazmin talebinde bulunabilmek için zararın meydana gelmiş olması şarttır. Haksız rekabetin, haksız fiillerin bir çeşidi olduğu düşünüldüğünde tazmin talebinde bulunabilmek için zararın meydana gelmiş olması şartının aranması isabetlidir. Keza haksız rekabetin meydana gelmesi için kusur şartı aranmamakta ancak tazmin talebinde bulunabilmek için kusurun varlığı şarttır.

Haksız rekabet nedeniyle maddi ve manevi zararlar meydana gelebilir. Haksız rekabet nedeniyle oluşan maddi zararlar; fiili zarar, yoksun kalınan kar, mevcut

zarar, gelecekteki zarar şeklinde gerçekleşebilir. Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen manevi zararların tüzel kişiler tarafından talep edilip edilemeyeceği noktasında öğretide tartışmalar olmakla beraber Yargıtay'ın emsal kararlarında manevi tazminat talep edilebileceği yönünde hüküm kurulmaktadır. Meydana gelen zarar tespit edilirken, bu zararın talepte bulunan tarafından ispat edilebilmesi gerekir. Ancak bu zarar davacı tarafından kanıtlanamaz ise TTK m. 56/1 son hükümde yer alan düzenleme gereği davalı tarafından elde edilebilmesi imkan dahilinde görülen kazanç karşılığının tekabül ettiği tutara hükmedilir. Bu şekilde de tespit edilemiyorsa zarar miktarı TBK m. 50/2 uyarınca belirlenir.

Haksız rekabetin tespiti, haksız rekabetin önlenmesi, haksız rekabetin refi davaları zarar tazmin misyonu bulunmamaktadır. Haksız rekabet nedeniyle meydana gelen zararların tazmini için kazanç devri, maddi tazminat, manevi tazminat taleplerinde bulunabilir. Kazanç devri talebinde bulunabilmek için zararın mevcut olup olmaması noktasında da tartışmalar vardır. Kanaatimizce, kazanç devri talebinde bulunabilmek için zararın meydana gelmiş olması gerekmektedir. Zira kanun lafzına baktığımızda da kanun koyucunun “tazminat olarak” ifadesine yer verilmiştir.

Davacı tarafından hem maruz kalınan zararı tazminat olarak hem de failin elde ettiği kazancın talep edilip edilemeyeceği noktasında çeşitli görüşler bulunmaktadır. Öğretideki görüşlere göre iki talep aynı anda ileri sürülemeyecektir. Biz de yoksun kalınan karın tazminini talep etmek için ikame edilen tazminat davasında, ayrıca kazanç devri talebinde bulunulamayacağı kanaatindeyiz.

Haksız rekabet davasında davacı olabilecek kimseler TTK m. 56'da düzenlenmiştir. Haksız rekabetten kaynaklanan zararların tazmini ancak haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören kimseler talep edebilecektir. Ancak TTK m. 56/3'te yer alan kuruluşlar tespit, men ve ref davalarını ikame edebiliyorken tazminat davalarını ve kazanç devrinin iadesi davalarını açamayacaklardır. Haksız rekabet davalarının yöneltileceği kimseler ise zararı meydana getiren taraflardır.

Haksız rekabet nedeniyle tazmin talebinde bulunmadan evvel dava şartı olan arabuluculuk yoluna başvurulması gerekmektedir. Arabuluculuk zorunlu dava şartı olup aynı zamanda uyuşmazlıkların daha ekonomik ve daha kısa sürede çözülmesini açısından önem arz etmektedir Haksız rekabete ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde genellikle asliye ticaret mahkemeleri görevlidir. Uyuşmazlığın çözüme kavuşturulacağı yer ise davalının yerleşim yeri, haksız fiili gerçekleştiği yer ya da zararın meydana geldiği yerdir.

TTK m. 60 kapsamında haksız rekabete ilişkin hakkın öğrenilmesinden itibaren 1 yıl ve her halde fiilin gerçekleşmesinden itibaren 3 yıl içerisinde ileri sürülmesi gerekmektedir. Haksız rekabet eyleminin aynı zamanda suç oluşturması durumunda TCK'da yer alan dava zamanaşımına ilişkin süreler geçerli olacaktır.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda son olarak; haksız rekabet fiillerinin aynı zamanda haksız fiil oluşturduğu hatta bir çeşit haksız fiil olduğu tarafımızca değerlendirilmiştir. Nitekim haksız rekabet dolayısıyla maddi ve manevi tazminat talebinde bulunabilmek için zarar ve kusurun mevcut olması gerekmesi, haksız rekabetin her türlü delil ile ispat edilebilmesi, yargılama yapılırken yetkili mahkemenin aynı zamanda haksız rekabet fiilinin gerçekleştiği yerin ya da zararın meydana geldiği yerin de yetkili olması, TTK'de haksız rekabete ilişkin yapılan düzenlemelerde TBK'ye atıfta bulunulması gibi hususlar bize haksız rekabet fiillerinin aynı zamanda haksız fiil niteliğine haiz olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla haksız rekabet nedeniyle tazmin talebinde bulunabilmek için zararın ve kusurun bulunması şarttır.

KAYNAKÇA

- ACAR, Durmuş ve ARSLANTAS ATEŞ, Burcu, Tedarik Zinciri Faaliyetlerinin Maliyetleri ve Dış Kaynakların Kullanımı İlişkisi, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 2011, c. 16, s. 9-27.
- AKSOY, Mehmet Ali, **Haksız Rekabet Halleri ve Haksız Rekabetin Tespiti**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.
- AKYOL, Şener, **Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.
- ANTALYA, O. Gökhan, Manevi Zararın Belirlenmesi ve Manevi Tazminatın Hesaplanması- Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi, Cevdet Yavuz'a Armağan, 2016, Cilt 21, s. 221-250.
- ARKAN, Sabih, **Ticari İşletme Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2016.
- ARSLANTAŞ, Okşan, **Haksız Rekabet Hallerinden İltibas**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009.
- AŞIK, Pınar, Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK M.396), **Ankara Hukuk Dergisi**, 2017, c. 75, s.165-202.
- AYDIN, Elif, **Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Zarar ve Tazmini**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2009.
- AYDIN, Hüseyin, **Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet Suçları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.
- AYDIN, Sema, Hasan, Ali Kaplan, Bağlı Tacir Yardımcılarının Rekabet Yasağı, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2014, c.18, <https://webftp.gazi.edu.tr> , s. 165-203.

- AZARKAN, Necat, Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarını Kim Yönetir? **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2012, Cilt. 17-18, s.71-91.
- BAHTİYAR, Mehmet, Ali AYLI, Mehmet ŞUA, Argün KARAMALIOĞLU, **Ticari İşletme Hukuku**, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul 2022.
- BAHTİYAR, Mehmet, **Ticari İşletme Hukuku**, Beta Basım Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- BALLI, Mehmet, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet Kavramı ve Unsurları, **Gümrük ve Ticaret Dergisi**, 2015, C 1, S. 62-72.
- BAŞKAN, Ş. Esra, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Rekabet Yasağı Sözleşmesi, **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2012, c.6, s.116-125, <http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C2S2makale8.pdf>
- BERK OLGUN, Ecem, **Yeni Düzenlemeler Işığında Karşılaştırmalı Reklam Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- BEYZA YETİŞGİN, Zeynep, **İlaç Markalarının Karıştırılma İhtimali**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2022.
- BİÇER, Levent, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Haksız Rekabet (54-63), **Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2012, C.2, S. 101-123,
- BİLGİLİ, Fatih ve, Ertan DEMİRKAPI, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, Dora Yayınevi, Bursa 2018.
- BOZBEL, Savaş, **Haksız Rekabet Hukuku vs. Düşünceyi Açıklama özgürlüğü**, https://www.academia.edu/36543309/Haks%C4%B1z_Rekabet_Hukuku_vs_D%C3%BC%C5%9F%C3%BCnceyi_A%C3%A7%C4%B1klama_%C3%96zg%C3%BCrl%C3%BC%C4%9F%C3%BC, s. 1-6.
- BOZKURT YÜKSEL, Ebru, Elektronik Ortamda Haksız Rekabet, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, 2014, C. 5, S. 79-112.
- BUDAK, Burcu, **İnternet Reklamlarında Haksız Rekabet ve Bunun Önlenmesi ve Sona Erdirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2021.

- CAMCI, İbrahim, **Haksız Rekabet Davaları 2**, Ufuk Reklamcılık ve Matbaacılık, İstanbul 2002.
- CAN, Mustafa, Türk Ticaret Kanunu Tasarına Göre Haksız Rekabet, **TBB Dergisi**, Sayı 69, 2007, s.151-176, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2007-69-303>.
- ÇAPA, M. Sadık, Haksız Rekabet Hukukunda Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma (TTK M. 55/1-C), **Ankara Barosu Dergisi**, 2014, Sayı 2, s. 359-373, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33817/374479>.
- COŞAR, Günhan, **Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2019.
- ÇAĞATAY Yılmaz, **Ticaret Hukukunda Ticari Sır ve Korunması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1995.
- ÇELİK, Aytekin, **Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- ÇINAR KARABAĞ, Nihal, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Haksız Rekabet ve Yaptırımları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- ÇOĞALAN, Muhammed Emin, **Haksız Rekabet Hukuku Gerçek Dışı Veya Yanıltıcı Açıklamalarla Kendini veya Bir Üçüncü Kişiyi Rekabette Öne Geçirmek (TTK M.55/I(A)-2) ve Kendini Üstün Yetenekli Göstermek (TTK M.55/I(A)-3)**, <https://www.academia.edu>.
- DEMİRBAŞ, Ali, Tüketici Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam –Doğrudan mı Dolaylı Mı?, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2020, C. 24, s. 31-53.
- DENİZ, Defne, Adam Çalıştırmanın Sorumluluğu Bakımından Nedensellik Bağı Unsuru, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2021, S. 1155-1176, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yuhfd/issue/66299/1031539>.
- DEMİR, Kübra, Manevi Tazminatın Belirlenmesine Genel Bir Bakış, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2020, C. 8, 2021, 67-88 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/shd/issue/68705/1079800>.

- DEMİREL, Duygu, Ticari İtibarın Zedelenmesi ve Manevi Tazminat Davası, **Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2013, C. 4, S. 39-73.
- DİNÇ, Serhan, **Haksız Rekabet Halleri ve Buna İlişkin Davalar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- DİNÇER, Yasin, Karıştırılmaya Yol Açan Önlemler Almak (İltibas) Suretiyle Haksız Rekabet, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2018.
- DOMANIÇ, Hayri ve, Erol ULUSOY, **Ticaret Hukukunun Genel Esasları**, Arıkan Yayınları, İstanbul 2007.
- DÖNMEZ, İrfan, **Markalar ve Haksız Rekabet Davaları**, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul 1992.
- ELER, Tuba, **Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep 2019.
- ERCAN, Tarık Can, Yardımcı Kişilerin Sözleşmeyi İhlal Etmeye veya Ticari Bilgileri İfşa Etmeye Yönlendirmesi, **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2022, Cilt 8, S. 77-99, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2341696>.
- ERDİL, Engin, **Haksız Rekabet Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- EREN, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin Basımevi, Ankara 2019.
- EREN, Fikret, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İliyet Bağı Teorisi, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları**, Ankara 1975, C.361, <https://dspace.ankara.edu.tr>, 28.11.2021 s. 1-224.
- ERGÜNE, Mehmet Serkan, **Olumsuz Zarar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007.
- ERİŞİR, Evrim, **Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.
- FRANKO, Nisim, **İltibas Sebebiyle Haksız Rekabet**, 2001, 115-140, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/N.Franko-8.pdf>.
- GÖKCAN, Hasan Tahsin, **Haksız Fiil Hukuku ve Maddi Manevi Tazminat Davaları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.

- GÖNEN, Doruk, **Tüzel Kişilerde Kişilik Hakkı ve Korunması**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2011.
- GÖNENÇ, Ramazan, **İşletmelerin Haksız Rekabet Oluşturan Eylemleri: Yargıtay'ın 2012-2018 Yılları Arasındaki Kararları Üzerinden Bir Analiz**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü, Sakarya 2019.
- GÜNDÜZ KALAN, Özlem, **Reklamda Ulusal Kimliğin Kullanımı: Türkiye’de 2006 Yılı Televizyon Reklamları Üzerine Bir Araştırma**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- GÜL, İbrahim, Zararın Birliği İlkesi ve Sonuçları, **TBB Dergisi**, 2019, C 140, 222-237.
- GÜNCAN, Gökhan, **Türk Hukukunda Karşılaştırmalı Reklam Yoluyla İşlenen Haksız Rekabet Uygulamaları**, 2020, <https://www.researchgate.net/publication/354948152>.
- GÜNDÜZ, Şefika Deren, **Olumlu Zarar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- GÜNEŞ, İlhami, **Uygulamada Fikri, Sinaî Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- GÜRDİN, Bahar, Doğrudan ve Dolaylı Karşılaştırmalı Reklamların Etkinliği. **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2020, C. 36, 132-163.
- GÜRPINAR, Bünyamin ve Murat ORUÇ, Haksız Rekabette Maddi Tazminatın Hesaplanmasında Yeni Yaklaşımlar Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, 28-29 Mayıs 2009, S. 61-97, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını**, <https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/sorumluluk/s4.pdf>.
- GÜVEN, Şirin, **Haksız Rekabet Hukukunun Amacı ve Koruduğu Menfaatler**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011.
- GÜVEN, Şirin, 6102 Sayılı TTK’nın Haksız Rekabete Dair Düzenlemelerinin Amacı ve Koruduğu Menfaatler Çerçevesinde Dürüst ve Bozulmamış Rekabet

Kavramı, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 2012, C. 18, S. 175-188.

İTİŞGEN, Rezzan, Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Gerçek Dışı veya Yanıltıcı Açıklamada Bulunma Suçu, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, C.0, 2016, 337-368.

KANDEMİR, İrem, Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma Yoluyla Haksız Rekabet (TTK m.55/1-c),
[https://www.academia.edu/search?q=Kandemir,%20Ba%C5%9Fkalar%C4%B1n%C4%B1n%20%C4%B0%C5%9F%20%C3%9Cr%C3%BCnlerinden%20Yetkisiz%20Yararlanma%20Yoluyla%20Haks%C4%B1z%20Rekabet%20\(TTK%20m.55/1-c\),](https://www.academia.edu/search?q=Kandemir,%20Ba%C5%9Fkalar%C4%B1n%C4%B1n%20%C4%B0%C5%9F%20%C3%9Cr%C3%BCnlerinden%20Yetkisiz%20Yararlanma%20Yoluyla%20Haks%C4%B1z%20Rekabet%20(TTK%20m.55/1-c),)

KARAHAN, Sami, **Ticari İşletme Hukuku**, Mimoza Yayınevi, Konya 2017.

KARAHASAN, Mustafa Reşit, **Sorumluluk Hukuku**, Sözleşmeler Hukuku Birinci Kitap, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş. İstanbul 1996.

KARAMAN ODABAŞI, Fatma, **Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014.

KARAMEHMETOĞLU, Atanur, İş Sırrı ve Ticari Sır Bağlamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağına Aykırılıktan Doğan Sorumluluğu, **Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi**, 2022, C. Prof. Dr. M. Fatih Uşan'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı, S.1293-1334,

KAYA, Barış, Tescilli Markanın Hukuki Yönden Korunmasında Haksız Rekabet Hükümlerinin Uygulanabilirliği Üzerine Güncel Değerlendirmeler, **Legal Hukuk Dergisi**, 2019, C. 17, S. 5147-5174
<https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/339142>.

KAZIMOĞLU, Muhittin, “Haksız Rekabet”, **Büyük Ansiklopedi**, Cilt 6, Milliyet Yayınları A.Ş., İstanbul 1990.

KELEKÇİ, Seda, **Kötüleme Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul 2019.

- KENAROĞLU, Soner, **Haksız Rekabet Hukuku'nda Karşılaştırmalı Reklam**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2008.
- KEPENEK, Almila, Türk Hukukunda Saldırgan Satış Yöntemleri, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2021, C. 7, S. 395-410, <https://earsiv.anadolu.edu.tr>.
- KILIÇOĞLU, Ahmet, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Turhan Kitapevi, Ankara 2012.
- KILIÇOĞLU, Kumru, **Yansıma Yoluyla Zarar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011.
- KILIÇOĞLU, Ahmet, Tüzel Kişi Manevi Tazminat İsteyebilir mi?, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1983, C.1, S. 287-294, [Tüzel kişi manevi tazminat isteyebilir mi? \(dicle.edu.tr\)](http://dicle.edu.tr).
- KIRCA, İsmail, **"Bilimsel Araştırma Sonuçlarının Yayınlanması-Haksız Rekabet ve İfade Özgürlüğü"**, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2001, s. 439-466.
- KİZİR, Mahmut, Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İş Adamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünü Sözleşmenin Değişen Şartlarına Uyarlanmasına Etkisi, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2011, c. 19, s. 245-285.
- KOÇAK GÜNDÜZ, Şirin, **Haksız Rekabette Hukuk Davaları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2019.
- KOLCUOĞLU, Umut, **Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönelmek Suretiyle Haksız Rekabet**, Dünya Gazetesi, 21.11.2020.
- KOVANCI, Nuray Türk İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesi, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, 2017, C,8, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/981477>, (14.04.2023), s. 769-800.
- KOYUNCUOĞLU Hikmet, Zeynep ÖZKUL, Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet Düzenlemesi ve Tüketici Hukuku, **İstanbul Barosu Dergisi**, Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayı, 2014, c.88, s.1-6.

- KURTULAN, Gökçe, Haksız Fiilde Hukuka Aykırılık Unsuru, **Marmara Üniversitesi Hukuki Araştırmalar Dergisi**,_ 2017, Cilt 23, S. 465-504, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/30773/332748>.
- KÜÇÜKALİ, Canan, **Marka Hukukunda Karıştırılma Tehlikesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2008.
- KÜÇÜKALİ, Canan, **Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- KÜÇÜKİNCE, Alptekin, **Özel Hukuk Davalarına Etkisi Bakımından Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Haksız Rekabet Suçları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2022.
- MANAV, Eda, İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Geçerlilik Koşulları, **TBB Dergisi**, Sayı 87, 2010, S. 322-364, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-87-613>.
- MOROĞLU, Erdoğan, Bilimsel Araştırma Sonuçlarının Yayımlanması - **Haksız Rekabet ve İfade Özgürlüğü**, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s.339-465.
- MOROĞLU, Erdoğan, Karşılaştırmalı Reklam ve Yargıtay Kararları, **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu 11**,13-14 Mayıs 1994, s. 3-20.
- NOMER ERTAN, Nedret Füsün, **Haksız Ticari Uygulamalar**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Avrupa Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2019, S. 998-1023, <https://iupress.istanbul.edu.tr/tr/book/turk-hukukunun-avrupa-birligi-hukukuna-uyumu-ozel-hukuk/chapter/haksiz-ticari-uygulamalar>
- OĞUZMAN M. Kemal ve OZ, M. Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt 2, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.
- OKAN, Neval, Saldırgan Satış Yöntemlerine Karşı Tüketicilerin Korunması, **Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2016, C.2, S. 73-85, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/andhd/issue/56713/792075>.

- ORUÇ, Murat, **Haksız Rekabette Maddi Tazminat Davası**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2008.
- ÖZDEMİR, Semih Sırrı, **Haksız Rekabet Kavramı Açısından Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2012.
- ÖZEL, Çağlar ve Semih Sırrı ÖZDEMİR, Türk Hukuku'nda Haksız Rekabete İlişkin Düzenlemeler, **D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2017, C.19, S. 189-206, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2017/11/6-CAGLAR-OZEL-SEMIH-SIRRI-OZDEMIR.pdf>.
- PAKSOY, Meliha Sermin, **Sözleşmeyi İhlale Yöneltilme**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2016.
- PEKCANİTEZ, Hakan, Oğuz ATALAY ve Muhammed ÖZEKES, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2013.
- PEKDİNÇER, Tamer, Kötüleme Suretiyle Haksız Rekabet Eylemi ve Bazı Özel Durumlar, **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2017, c. 16, s.513-537.
- PEKHAMARAT SARAÇ, Büşra, **Haksız Rekabet Halleri ve Sonuçları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2018.
- PERÇİN, Gizem Ersen Perçin, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinden Arabuluculuğun Hukuksal Düzenlemelerdeki Yeri, **Kamu ve Özel Milletlerarası Hukuk Bülteni**, Cilt: 31, Sayı: 2, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iumhmohb/issue/9400/117760>, s. 177-201.
- PINAR, Hamdi, Reklam ve Satış Yöntemlerine İlişkin Haksız Rekabet Halleri, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 2012, C.12, S.129-156, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/48277/614396>.
- POROY Reha, Hamdi YASAMAN, **Ticari İşletme Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012,

- RESİOĞLU, Safa, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Beta Basım A.Ş., İstanbul 2013.
- SAATÇIOĞLU, Onur Can, 5718 Sayılı MÖHUK m.37/2 Hükmünde Yer Verilen “Münhasıran” Kavramı ile “Söz Konusu İşletmenin İşyeri” İfadesi Hakkında Değerlendirmeler, **Hacettepe HFD**, 2017, C.1, s. 334-364, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/744928>.
- SARIDAĞ, Organ Gazi, **Haksız Rekabet Hukukunda Eski Hale İade**, On İki Levha Yayıncılık A.Ş. İstanbul 2021.
- SARIKAYA, Sinan, **Haksız Rekabet Hukukunda Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönelme**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014.
- SAVAŞ, Firdevs, **Haksız Rekabet Hukukunda Saldırgan Satış Yöntemleri**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018.
- SİNANOĞLU, Asena, Saldırgan Ticari Uygulamaların, Tüketicinin Korunması Hukukunda İncelenmesi ve Konunun Haksız Rekabet Boyutu, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2020, C. 1, S. 1-15, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1920028>.
- ŞANS UÇARYILMAZ, Talya, **Bona Fides (Dürüstlük Kuralı)**, Yetkin Yayınevi, Ankara 2019.
- ŞENER, Oruç Hami, **Ticari İşletme Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2020
- ŞENOCAK, Kemal, **Haksız Rekabet Açısından Boykot**, Banka ve Ticaret Hukuk Dergisi, 2009, C.25, s. 67-95.
- TAHİROĞLU, Bülent, **Roma Borçlar Hukuku, Der Yayınları**, İstanbul 2012.
- TAMER, Ahmet, **Yanlış ve Yanıltıcı Beyan ve Hareketlerle Haksız Rekabet**, Adalet Yayınevi, Ankara 2011.
- TAŞDELEN, Nihat, **Ticari Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatif Bir Çözüm Yolu Olarak Arabuluculuk**, Yetkin Basımevi, Ankara 2021.

- TAŞDELEN, Nihat, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’a Göre Tüketici Sıfatı, **İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2017, C.17, S.705-719, <https://www.acarindex.com>.
- TAŞKIRAN, Alper, **Türk ve Avrupa Birliği Hukuku İle Uygulama Örnekleri Çerçevesinde Haksız Rekabet Suçları**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas 2020.
- TATARİ, Ece, **Karşılaştırmalı Reklam Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- TEKİN, Ufuk Müşteriyi Ek Edimlerle Sunumun Gerçek Değeri Hakkında Yanıltmak Suretiyle Haksız Rekabet, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, 2019, C. 35, s. 171-185.
- TEKİNALP, Ünal, **Yeni Haksız Rekabet Hukukunda Amaç, İlke ve Üç Boyutluluk**, Prof. Dr. Seza Reisoğlu Armağanı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2016.
- TEOMAN, Ömer, **Ticari İşletme Hukuku**, İstanbul 2006.
- TEYMEN, Esra, **Türk Hukukunda Aldatıcı Reklam Yoluyla Haksız Rekabet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Erzurum 2020.
- TUNÇ, Turan, **Adi İş, Ticari İş ve Tüketici İşlemlerinde Faiz**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2019.
- UTKU, Hilal, POLAT, Belit ve DENİZ, Seda, “Rekabet Hukukunda Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Davalarında Usul Sorunları”, **Rekabet Dergisi**, 2012, c.13, s. 103-136.
- UYAR, Talih, Yargıtay Kararlarında “Dürüstlük (objektif iyiniyet)” Kuralı (mk.2/1) ve “Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı” (mk.2/II), **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Dergisi**, 2000,S. 439-465. <https://hukuk.deu.edu.tr>.
- UZUN ŞENOL, Pınar, Haksız Rekabet ile Rekabet Hukuku Arasındaki İlişkinin Fiyat Tarifeleri Kapsamında Değerlendirilmesi, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2021, Cilt 9, S. 197-218, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/shd/issue/68720/1080609>.

- UZUNALLI, Sevilay, **Genel İşlem Şartlarının Haksız Rekabet Hükümleriyle Denetlenmesi**, İÜHMF, C.71, Sayı 2, 2013
- ÜLGEN, Hüseyin ve diğerleri, **Ticari İşletme Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019.
- ÜNAL, Şeref, Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Haksız Rekabet, **İstanbul Üniversite Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1988, C.8, S. 71-83, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iumhmohb/issue/9381/117566>.
- ÜNAL Mehmet, Manevi Tazminat ve Bu Tazminat Çeşidinde Kusurun Rolü, , **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1978, Cilt 35, s. 397-437, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637584> (Erişim Tarihi: 13.12.2022)
- YAVUZ, Mustafa, Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk, **Gümrük Ticaret Dergisi**, 2019, c. 5, c.52-61.
- YAŞAR, Sinan Barış, **Rekabet Hukuku Ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020, s. 52.
- YILDIZ, Nihal, “**Türk Sorumluluk Hukukunda Yansıma Yoluyla Zarar**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- YILDIZ, Şükrü, **Bilirkişi Raporları ve Hukuki Mütalaalar-3, Fikri Mülkiyet Hukuku**, On iki levha Yayınları, İstanbul 2016.
- YILDIZ, Ozan Ali Haksız Rekabetten Kaynaklanan Manevi Zararın Tazmini, **REGESTA**, 2020, C.5,S. 211-234, <https://www.researchgate.net>.
- YILDIZ Mustafa Göktürk, TBK.m.117 ile Karşılaştırmalı Olarak TTK.m.1530 Uyarınca Borçlu Temerrüdünün İhtarsız Gerçekleşmesi, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, 2018, Cilt 76, S.359-380, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/39991/465675> (E.T.23.03.2023).
- YILMAZ, Abdüssamet, Haksız Rekabette İhtiyati Tedbir ve Özellik Arz Eden Durumlar (TTK m. 61), **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**,2021, c. 27, s. 1565-1575.

YILMAZTÜRK, Zeynep Damla, **Tescil Edilmeyen Markaların Haksız Rekabete Göre Korunması (6102 Sayılı Türk Ticaret Hukuku 54-63)**, Ankara 2017, <https://www.academia.edu/35510421> (30.10.2022).

YILMAZ, Su Sümeyra, Marka ve Ticaret Unvanı Arasında İltibas, **Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, Cilt 5, Sayı 3, 2022. S. 178-196, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2503597>,

Yararlanılan Mevzuat Kaynakları

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun,

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu,

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu,

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu

Yararlanılan Mahkeme Kararları

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 12.12.2017 Tarih, 2007/11-965 Esas, 2007/961 Karar
(<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>) E.T. 28.11.2021

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 12.12.2007 tarih, 2007/11-965 Esas, 2007/961 Karar
(<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>) (03.10.2022)

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 7.7.2010 2010/11-396 E. 2010/371 K
(<https://www.sinerjimevzuat.com.tr/>) (Erişim Tarihi, 14.12.2021)

Yargıtay. 11. Hukuk Dairesi T. 19.11.2014, E. 2014/556, K. 2014/17998,
(<https://lib.kazanci.com.tr>) E.T. 28.12.2022

Yargıtay. 11. Hukuk Dairesi E. 2006/12439, K. 2007/14981, T.27.11.2007,
<https://lib.kazanci.com.tr>, (E.T. 19.12.2022)

Yargıtay. 11. Hukuk Dairesi, T. 04.03.3023 E. 2012/4348, K. 2013/3866.
<https://www.kazanci.com.tr>, (E.T. 28.01.2023)

Yargıtay. 11. Hukuk Dairesi,T. 17.07.2009, 2008/4462, K. 2009/8838.
<https://www.kazanci.com.tr>, (E.T. 28.01.2023.)

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu T. 11.12.2018, E. 2017/117, K. 2018/1883.
(<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>), E.T. 24.11.2022.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi T. 29.03.2021, E. 2020/1425, K. 2021/3002,
<https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (E.T.20.11.2022) .

Bakırköy 6. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2020/90, K. 2022/125 T. 16.02.2022,
<https://emsal.uyap.gov.tr> E.T.13.11.2022.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 07.04.2021 Tarih, 2020/5907 Esas, 2021/3406 karar
sayılı ilamı, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, E.T. 25.11.2022

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 11. HD, 1.7.2020, E. 2019/3551, K. 2020/3376,
<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, (E.T. 06.12.2022).

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E. 2014/4-213, K. 2016/70, T. 22.01.2016,
<https://lib.kazanci.com.tr>, (ET. 17.12.2022)

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, E.2022/6929, 2022/8687, T.05.07.2022,
<https://lib.kazanci.com.tr> (E.T.17.12.2022).

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2008/8717, K. 2010/149, T. 11.1.2020,
<https://lib.kazanci.com.tr> , (E.T. 23.12.2022).

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2008/8717, K. 2010/149, T. 11.1.2020,
<https://lib.kazanci.com.tr>)E.T. 23.12.2022).

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2006/7849, K.2007/10291, (,
<https://lib.kazanci.com.tr>)T. 12.07.2007,(E.T. 25.01.2022)

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2020/1493, K.2021/1684, T. 24.2.2021 (,
<https://lib.kazanci.com.tr>,) (E.T. 25.01.2022)

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2006/12439, K. 2007/14981, T.27.11.2007,
<https://lib.kazanci.com.tr>, (E.T. 19.12.2022)

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2006/12439, K. 2007/14981, T.27.11.2007,
<https://lib.kazanci.com.tr>, (E.T. 19.12.2022)

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. T. 04.03.3023E., 2012/4348, K. 2013/3866.
<https://www.kazanci.com.tr>, (E.T. 28.01.2023)

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. T. 04.03.3023E., 2012/4348, K. 2013/3866.
<https://www.kazanci.com.tr>, (E.T. 28.01.2023)

Yararlanılan İnternet Kaynakları

https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumrukticaretdergisi/issue/53325/708775#article_cite
<https://openaccess.maltepe.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12415/2592>
<https://jurix.com.tr/article/4380>
https://www.academia.edu/37792100/Kar%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r%C4%B1maya_Yol_A%C3%A7an_%C3%96nlemler_Almak_%C4%B0ltibas_Suretiyle_Haks%C4%B1z_Rekabet_Y%C3%BCksek_Lisans_D%C3%B6nem_%C3%96devi
<https://www.jurix.com.tr/article/18857>
<https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2016-122-1550>
<https://www.mevzuat.gov.tr>
<https://webftp.gazi.edu.tr>
<http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C2S2makale8.pdf>
<https://www.researchgate.net/publication/354948152>
<https://openaccess.maltepe.edu.tr>
<https://sozluk.gov.tr>
<https://kelimeler.gen.tr>
<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
<https://emsal.uyap.gov.tr>
<https://www.mevzuat.gov.tr>